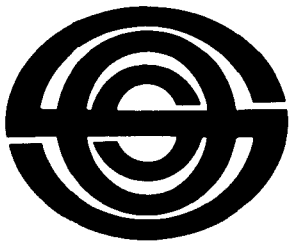

Allmän hälso- och sjukvård 1973

Sveriges officiella statistik
Socialstyrelsen
Stockholm 1976

INLEDNING

TILL

Allmän hälso- och sjukvård / Socialstyrelsen. – Stockholm, 1913-1982. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1979.

1911-1967 utgiven av Kungl. Medicinalstyrelsen.

1911-1950 med innehållsförteckning på franska. 1913-1950 med fransk parallelltitel: Hygiène et service sanitaire en Suède.

1951-1979 med innehållsförteckning och parallelltitel på engelska: 1951-1956: Public health and sick care in Sweden ;

1957-1979: Public health in Sweden . 1960-1979 även med sammanfattning på engelska.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskolegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskolegium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.

Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Sinnessjukvården i riket /Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm, 1913-1939. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

Efterföljare:

Hälsan i Sverige: hälsostatistisk årsbok / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : 1988–1992. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1987/88-1991/92.

Det civila veterinärväsendet / av Kungl. Veterinärstyrelsen. – Stockholm, 1918-1951. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1916-1949.

Översiktspublikation:

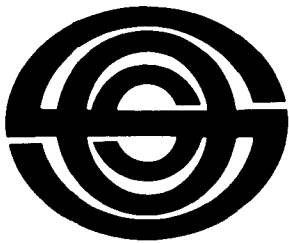
Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960

Allmän hälso- och sjukvård. 1973. – (Sveriges officiella statistik).

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

Vid digitaliseringen har en tabellförteckning skapats och lagts till.

Allmän hälso- och sjukvård 1973

Sveriges officiella statistik
Socialstyrelsen
Stockholm 1976

Public Health in Sweden 1973

Official Statistics of Sweden
National Board of Health and Welfare
Stockholm 1976

Tidigare publicering

Årspublikationen Allmän hälso- och sjukvård har för årgångarna 1911–1972 utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Hälso- och Sjukvård.

Previous publication

The annual report on Public Health in Sweden has been published by the National Board of Health and Welfare within the series of Official Statistics of Sweden: Public health. Earlier editions: 1911–1972.

Published by the National Board of Health and Welfare, S-105 30 Stockholm

Liber Förlag/Allmänna Förlaget
ISBN-91-38-02879-4

Printed in Sweden
AB Fälths Tryckeri
Värnamo 1976

Förord

Socialstyrelsen får härmed överlämna den statistiska redogörelsen »Allmän hälso- och sjukvård» för år 1973.

Liksom föregående år presenteras såvitt möjligt varje tabell med sin förklarande kommentar i omedelbar anslutning, varigenom tabellavdelning av vedertagen typ kunnat nedskäras.

Tidigare har styrelsen tillställt sjukvårdshuvudmännen en statistisk redogörelse för verksamheten vid lasaretten fördelad efter sjukvårdsområde och verksamhetsområde och med totaler för hela riket. En sammanställning för övriga sjukhus/sjukhem med uppgifter om antalet vårdplatser, intagningar, vård dagar m m förvaras i manuskript i socialstyrelsen.

Byrådirektör Erik Salwén har närmast svarat för arbetet med föreliggande redogörelse.

Stockholm i februari 1976

BROR REXED

Bo Gran

INNEHÅLL

	Sida
Sammanfattning på engelska språket	10
Kap A. Hälso- och sjukvårdens organ	17
a. Översikt av organisationen	17
b. Översikt av den slutna och öppna vården	32
c. Vissa fristående organ och verksamheter	46
Länsläkarorganisationen, distriktsläkare	46
Distriktsvården m m	48
Mödra- och barnhälsovården	49
Lungsjukvården	53
Vården av veneriskt sjuka	55
Den abortförebyggande verksamheten	55
Skyddsympningarna	56
Karantänsväsendet	59
d. Folktandvården	60
e. Apoteken	63
f. Åtgärder med anledning av läkemedels biverkningar	66
g. Missbildningsregistret	66
Kap B. Hälso- och sjukvårdens personal	67
Kap C. Kostnader för hälso- och sjukvård	75
Kap D. Sjukdomar, förlossningar m m	80
a. Smittsamma sjukdomar	80
b. Karies hos sjuåringar	90
c. Förlossningar	91
d. Legala aborter, steriliseringar, kastreringar	96
Bilaga 1. Specifikation av vårdplatserna inom den slutna kroppssjukvården	102
Bilaga 2. Specifikation av landstingens och landstingsfria kommuners lasarett för psykiatrisk vård m m	112
Bilaga 3. De fastställda vårdplatserna den 31/12 1973 fördelade efter sjukvårdsområde, sjukhustyp och vårdform	117
Bilaga 4. Läkartjänster vid lasarett och specialistsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda	136
Bilaga 5. Läkare och tandläkare med specialistbehörighet	139
Bilaga 6. Befolkningsstatistik	141
Karta 1. Sjukvårdsområden	44
Karta 2. Hälso- och sjukvårdsregionerna	45

CONTENTS

	Page
Summary in English	10
Chapter A. Health and sick care	17
a. Organization of Health Services	17
b. Hospital care; ambulatory care	32
c. Certain independent institutions and activities	46
Medical officers	46
Public Health Nurses	48
Maternity and Child Welfare	49
Care of lung diseases	53
Care of venereal diseases	55
Consultation bureaus for sexual hygiene	55
Vaccinations and inoculations	56
Quarantine organization	59
d. Public dental care	60
e. Pharmacies	63
f. Prevention of adverse effects of drugs	66
g. Congenital malformation registry	66
Chapter B. Health personnel	67
Chapter C. Cost of Health and Medical care	75
Chapter D. Diseases, deliveries etc.	80
a. Infectious diseases	80
b. Dental caries in seven year old children	90
c. Deliveries	91
d. Abortions, sterilizations and castrations on medical or legal indications	96
Annex 1. Beds in somatic hospitals according to type of care	102
Annex 2. Detailed information on the mental hospitals of the counties and communes outside county councils	112
Annex 3. Survey of hospital beds by principal district for health and sick care, type of hospital and type of care	117
Annex 4. Posts for doctors at somatic and mental hospitals and hospitals for mentally retarded	136
Annex 5. Physicians and dentists with specialist competence	139
Annex 6. Vital statistics	141
Map 1. Principal districts for health and sick care	44
Map 2. Regions for health and sick care	45

Alfabetisk innehållsförteckning

- Aborter 96
 Abortförebyggande 55
 Apotek 63–65
 Barnadödlighet 142
 Barmorskor 51, 52, 69, 74
 Barnsjukhus (översikt) 33
 Befintliga vid lasarett för
 psykiatrisk vård 112
 Befolkningsstatistik 141
 Beläggning 24, 26
 Bäckkvoter 28
 Bördnummer 93, 94
 Dagkostnad, se Driftkostnader
 Dispensärer 19, 53, 54
 Distriktsbarmorskorna 52, 74
 Distriktsläkarna 46, 47
 Distriktsköterskorna 48, 74
 Driftkostnader 75–79, 114
 Dödsorsaker 143
 Ekonomipersonal 41–43, 69,
 114
 Enskilda vårdhem 26, 110,
 111, 117
 Epileptikervård 29, 31, 117
 Familjevård 38
 Folkmängd 141
 Folkvandvård 60–62, 90
 Födda, 91–95, 135, 142
 Förlösningar 91
 Försäkringskassornas
 kostnader 76
 Förvaltningspersonal 41–43,
 69, 112
 Gonorré 85–88
 Huvudmän 19, 25
 Infektionssjukdomar 80–89
 Inrättningar för psykiskt
 utvecklingsstörda 24–26, 29,
 36, 37, 117
 Intagna på nybörjarkurs 72, 73
 Intagningar på sjukhus 24, 26,
 28, 29, 112
 Intagningsområden 44
 Karantänsväsen 59
 Karies 90
 Kastreringar 99
 Kliniker vid sjukhus 31, 102
 Kontorspersonal, se
 Förvaltningspersonal
 Konvalescenthem 35
 Kostnader för hälso- och
 sjukvård 75–79
- Kostnader per vård dag, per
 intagning, se Driftkostnader
 Kroppssjukhus 26–30, 32, 102,
 135
 Könspolikliniker 55
 Könssjukdomar, se Veneriska
 sjukdomar
 Lagstiftning 22, 23
 Landstingsområden 44
 Lasarett 24–26, 32, 102, 117
 Levande födda, se Födda
 Livslängd 142
 Lungsjukvård 53
 Långvarigt kroppssjuka
 (översikt) 34, 35
 Läkare 41–43, 46, 47, 68–72,
 114, 138
 Läkartäthet 41, 70, 71
 Läkemedelsbiverkningar 66
 Länsläkarorganisationen 46
 Medicinalpersonal 67–74
 Mentalsjukhus – se Psykisk
 vård
 Missbildningsregistret 66
 Mödra- och barnhälsovård
 49–52
 Nationalföreningen mot hjärt-
 och lungsjukdomar 54
 Nämnden för internationella
 hälsovårdsärenden 16
 Organisation, central, lokal
 17–20
 Organisation, öppen vård 22,
 38, 40
 Organisation, slutet vård 21,
 32
 Personal 41–43, 67–74
 Platser, se Vårdplatser
 Polikliniker 22, 40
 Polio 81, 84
 Polioympningar 58
 Psykisk barna- och
 ungdomsvård 39
 Psykisk vård, slutet 26–28, 35,
 112, 117
 Psykisk vård, öppen 38, 39
 Psykiskt utvecklingsstörda
 24–26, 36, 37, 117
 Regionssjukvård 45
 Rättssykiatriska stationer
 116
- Röntgenarbeten 40, 54
 Sekundärplatser 116
 Sexualrådgivning 55
 Sjukgymnaster 71
 Sjukhus 21–36, 102–135
 Sjukhus av lasarettskaraktär
 33, 34, 110, 111
 Sjukhustyper – vårdformer 21,
 117–135
 Sjuksköterskor 41–43, 69, 73,
 74
 Sjukvårdsområden 44
 Sjukvårdsstyrelser 16, 19
 Skyddsympning 56–58
 Skärmbildscentral,
 socialstyrelsens 53
 Slutet vård 21–36, 117
 Socialstyrelsen 16, 18
 Specialister 139, 140
 Stadsläkarna 46, 47
 Statens bakteriologiska
 laboratorium 16, 18
 Statens livsmedelsverk 16, 18
 Sterilisering 99, 100
 Tandläkare 60–63, 69–71, 140
 Tandläkartäthet 70, 71
 Teckenförklaring 8
 Tjänster, barmorske- 74
 Tjänster, läkar- 42, 43, 47, 136
 Tjänster, sjuksköterske- 42,
 43, 74
 Tuberkulos 89
 Tuberkulosvård 53, 54
 Utgifter, se Driftkostnader
 resp Kostnader
 Utveckling i tiden, vårdplatser
 m m 28–31
 Utveckling i tiden, personal
 69, 72, 73
 Vaccinationer 56–58
 Vakanser 43, 47, 74
 Veneriska sjukdomar 55,
 85–88
 Veterinärer 68
 Vård dagar 24, 26, 28, 29, 30
 Vårdformer–sjukhustyper
 21, 117
 Vårdplatser 24–31, 102–135
 Vårdplatser per 100 000
 invånare 28, 29
 Öppen vård 19, 22, 38–40

Alphabetical index

- Abortions 13, 14, 96
- Admissions to hospitals 10, 11, 24, 26, 28, 29, 112
- Ambulatory care 12, 13, 40
- Bed ratios 11, 28, 29
- Births 14, 91–95, 142
- Castrations 14, 99
- Causes of death 143
- City M.O.s. 12, 46, 47
- Convalescent homes 11, 35
- County Council districts 44
- Days of treatment 24, 26, 28, 29, 30
- Deliveries 14, 91
- Dental caries 90
- Dental surgeons 13, 61–62, 69–71, 140
- Dental surgeons' density 70
- Departments in hospitals 31, 102
- District midwifery 12, 74
- Districts, health and sick care 44
- Domestic staff 41–43, 69, 112
- Epidemic diseases 14, 80–89
- Epileptic care 29, 117
- Expenses out of public funds 14, 76
- Family planning 13
- Gonorrhoea 85–88
- Health Boards of local authorities 9
- Hospital specialized departments 31, 102
- Hospitals 10, 21–36, 102–135
- Hospitals, chronic sick 34, 35
- Hospitals, development 27–29
- Hospitals, for children 33
- Hospitals, general 10, 11, 24–26, 102–109, 117–135
- Hospitals, mental 11, 26, 27, 112, 117
- Hospitals, physical diseases 11, 26, 102, 117
- Hospitals, type of 11
- Insurance 9, 10, 76
- Infant mortality 142
- Infectious diseases 14, 80–89
- Investments 76
- Life expectancy 142
- Live births, see Births
- MCH 12, 49–52
- Medical officers 12, 46, 47
- Medical students 72, 73
- Mental care, ambulatory 13
- Mental care, in hospital 11, 12, 112
- Mental hospital population 112
- Mentally retarded 24–26, 29, 37, 117
- Midwives 12, 51, 52, 69, 74
- National Bacteriological Laboratory 9, 10
- National Board of Health and Welfare 9, 10
- National Food Administration 9, 10
- Nurses 13, 41–43, 69, 73, 74
- Occupancy 24, 26
- Office personnel 41–43, 69, 112
- Organization 9, 10
- Patient days 24, 26, 28, 29, 30
- Personnel 13, 41–43, 67–74
- Pharmacies 63–65
- Physicians 13, 41–43, 46, 47, 69–72, 112, 136
- Physicians, density 41, 70, 71
- Physiotherapists 69
- Policlinics 12, 13, 40
- Polio 81, 84
- Polio, inoculations 13, 58
- Population 14, 141
- Posts at hospitals 42, 43
- Private nursing homes 11, 26, 110, 111, 117
- Psychiatry, child and youth 13
- Public Dental care 13, 60–62, 69–71, 90
- Public Health Nurses 12, 48, 74
- Quarantine organization 59
- Radiofluorography 12, 40, 54
- Ratio, hospital beds 11, 28, 29
- Ratio, personnel 41, 70, 71
- Regional hospital organization 45
- Responsible authorities, 9, 10, 25
- Running cost 75–79, 112
- Specialist doctors 139
- Sterilizations 14, 99, 100
- Stillbirths, see Births
- Swedish Institute for the Planning and Rationalization of Health and Social Welfare services (Sprit) 9, 10
- TB care 12, 54
- TB dispensaries 12, 54
- Trends, hospital beds etc 28–31
- Trends, personnel 69, 72, 73
- Tuberculosis 14, 89
- Vacant posts 43, 74
- Vaccinations 56, 57
- Venereal diseases 85–88
- Veterinaires 68
- Vital statistics 141
- X-ray activities 11, 12, 40, 54

Teckenförklaring *Codes*

- = Intet finns att redovisa. *Magnitude nil.*
- 0 eller 0,0 = Mindre än 0,5 (eller 0,05) av enheten. *Magnitude less than half (or five hundredth) of unit.*
- .. = Uppgift saknas. *Data not available.*
- . = Uppgift kan icke förekomma. *Category not applicable.*
- * = Preliminär uppgift. *Provisional figure.*
- † = Rikspatser = vårdplatser upplåtna för samma kostnad oberoende av patientens hemort. *Beds available for same cost irrespective of patient's domicile.*
- MF = Medicinalväsendets författningssamling
Code of statutes in the field of health and sick care.
- SFS = Svensk författningssamling. *Swedish code of statutes.*
- SOS = Sveriges officiella statistik. *Official statistics of Sweden.*
- SOU = Statens offentliga utredningar. *Official report of governmental ad hoc committee.*
- Huvudmän. *Responsible authorities.*
- S = Staten. *The State.*
- L = Landsting. *County council.*
- U = Landstingsfri kommun. *Commune outside county council.*
- F = Fond, stiftelse, förening. *Charitable fund, foundation, association etc.*
- P = Privat. *Private enterprise.*

Geografisk kod, se karta 1. *Geographical code, see map 1.*

Public health administration in Sweden in 1973

MINISTRY OF SOCIAL AFFAIRS

THE NATIONAL BOARD OF HEALTH AND WELFARE

Related Independent Services

National Bacteriological Laboratory
Institute of Occupational Health
Committee on Hospital and Social Welfare Buildings
Committee on International Health Relations
Swedish Institute for the Handicapped

- HB Department of Health Protection and Promotion**
Divisions:
HB 1: Environmental Health and Preventive Medicine
HB 2: Social Care of Children and Adolescents
HB 3: Dental Health
- SN Department of Medical Services**
Divisions:
SN 1: Ambulatory Medical Services and Social Medicine
SN 2: Somatic Hospital Services
SN 3: Mental Health
SN 4: Drug Dependence and Care of Alcoholics
Office of Committees
Forensic and Social Psychiatry
- LA: Department of Long-term Care**
Divisions:
LA 1: Somatic Long-term Care and Rehabilitation
LA 2: Care of Mentally Retarded
LA 4: Care of the Aged and Social Aid
- PB Department of General Planning and War Emergency Planning**
Divisions:
PB 1: Planning of Man-power and Training
PB 2: Planning of Medical and Social Services
PB 3: Statistics
PB 4: War Emergency Planning of Medical and Social Services
PB 5: War Emergency Planning of Man-power and Training
- L Department of Drugs**
Divisions:
L1: Legislation, Consumption, Abuse, Inspection
L2: Registration

Laboratory Divisions
L3: Pharmacy
L4: Pharmacology
L5: Pharmacotherapy
L6: Clinical Drug Tests

Taking independent decisions:

Council of Forensic Medicine
Social Psychiatry Committee
Medical Services Liability Council
Drug Council
Competence Committee for Dentists
Swedish Committee on Foreign Health Workers

- A Department of Administration**
Divisions:
A1: Legal Matters
A2: Legal Matters
A3: Office and Staff Management
A4: Budget and Finance
A5: Public Information and International Cooperation

Lateral Authorities concerned with Health Services

1. Authorities exclusively concerned with Health and Medical Care
Karolinska Hospital Board of Directors
Swedish Institute for the Planning and Rationalization of Health and Social Welfare services (Spri)
Medical Board of Swedish Armed Forces
Committee on Post-graduate Training of Doctors
National Institute of Radiation Protection
National Board of Industrial Safety
2. Other authorities concerned with Health Services:
National Social Insurance Board
Labour Accidents Insurance Court
National Correctional Administration
National Board of Education
Civil Defence Board
Board of Trade
National Administration of Shipping and Navigation
National Civil Aviation Administration
National Environment Protection Board
National Food Administration
Committee for the Extension of Teaching Hospitals

Advisory Councils:

Scientific Council
War Emergency Council
Council of auxiliary Aids to Handicapped
Committee on the Evaluation of Adverse Reactions to Drugs

Responsible authority for:

The National Board of Health and Welfare is active as:
National Laboratory for Forensic Chemistry
National Pharmaceutical Laboratory
National Centres for Forensic Medicine
National Centres and Departments for Forensic Psychiatry
County Medical Officers and certain Rural Medical Officers on Government Service

Central chief authority for:

Youth Welfare Schools (and attached boarding facilities)
Public and Private Institutions for Alcoholics

Supervisory authority for:

County Temperance Boards
County Social Welfare Advisers
The Dalby Pilot Project for ambulatory Care

Local, autonomous bodies (supervised by the National Board):

Health Boards of Counties and Communes outside County Councils

Central Boards for Care of Mentally retarded

Local Health Committees

Private Hospitals and other Agencies
Health Associations of Communes (cum advisers)

SUMMARY

Organization (chapter Aa)

All the activities in the field of public health in Sweden (including medical care) are either operated or controlled by public authorities.

Public health is under the *Ministry of Social Affairs*, the chief of which is a member of the cabinet.

Up to 1968 health and sick care on the one hand and social welfare on the other were governed at the national level by separate directorates called the National Board of Health and the National Social Board respectively, but from that year on the two administrations were joined into one body.

Thus the *National Board of Health and Welfare* is nowadays the name of the principal instrument of the State for governing and superintending the activities pertaining to the field under review in this publication.

The main part of the field work of the health and sick care rests with provincial authorities. The county councils, 23 in number, and 3 communes outside county councils shall see to it that the sick receive the care required. The county council districts correspond to the 23 counties, (see map 1, page 44). The State is the responsible authority for the senior county medical officers' organization, whereas the county councils and county boroughs are responsible for the services of the local medical officers, the district public health nurses, district midwives, the public dental care etc.

The *National Food Administration* formed 1972 is an independent body outside the jurisdiction of the National Board of Health and Welfare. It shall conduct, co-ordinate and supervise the food-hygienic work and be the central organ for food-investigations, looking after the interest of the consumers in the field of foodstuffs. It is also the chief authority for the inspection of the veterinary organization. In connection with the creation of this board, the Board of Public Health and the National Veterinary Board were liquidated. The *Swedish Institute for the Planning and Rationalization of Health and Social Welfare Services* (Spri) and the *National Bacte-*

riological Laboratory are two other independent bodies.

The sickness insurance scheme is supervised by the *National Social Insurance Board*. Insurance is compulsory. Benefits include free care for hospitalized patients, and doctors' services and medicine at a reduced cost for out-patients. Dental care is not included.

Hospitals (chapter Aa–Ab)

A conspicuous feature of the Swedish hospital system is that the main part of the establishments is owned and operated by public authorities. 2,8 % of the beds available belong to the State, 89,9 % to counties or county boroughs, 0,8 % to local authorities (small towns, parishes), 5,8 % to private enterprises and 0,7 % to funds, associations etc. (Table A 2, bottom line). The last group may for practical purposes be added to the State institutions, the difference being merely formal since these enterprises, although built up as foundations etc., are operated in close collaboration with the government which has representatives in their administrative committees and pay grants towards their expenses. In some cases the State owns all the shares in the enterprise. One children's hospital, hospitals for rheumatics, one maternity hospital, one hospital for bone, joint and glandular TB and one hospital for TB of the lungs belong to this category (code letter F, see annex 1).

A distinction is made between type of care and type of hospital. As far as in-patients are concerned, the correlation between the two concepts is illustrated in the table below. The main part of the care of physically sick is concentrated in the general hospitals and similar institutions, whereas independent hospitals for special kinds of diseases are becoming rare. On the other hand the general hospitals are more and more split up on specialized departments. The specialization of hospitals for physical diseases (the "somatic" hospitals) is illustrated in detail by annex 1.

Table A 1 gives a survey of beds, admissions and bed-days of all hospitals, including establishments for the mentally retarded.

Survey of hospitals, showing combination of type of hospital and type of care (Cf. annex 3.)

Type of hospital	No. of hospitals	No. of beds								Total
		Care of lung-diseases	Epidemic care	Materni care	Care of chronic sick	Other somatic care	Care of mental diseases	Care of epileptics	Care of mentally retarded	
1 General hospitals etc. ¹										
Type 1	9	422	492	678	1 207	11 108	1 528	—	—	15 435
Type 2	24	801	1 365	1 078	4 065	12 676	5 520	153	195	25 853
Type 3	86	991	677	1 407	9 294	13 543	2 944	—	—	28 856
2 Other hospitals of similar character	13	—	—	—	227	1 633	42	—	—	1 902
3 Mental hospitals	21	—	—	—	—	—	17 987	—	—	17 987
4 Cottage hospitals and somatic nursing homes										
1 under health authority	235	—	—	42	19 532	959	608	—	—	21 141
2 under social authority	24	—	—	—	1 115	—	—	—	—	1 115
3 Private	58	—	—	—	2 339	285	1	—	—	2 625
5 Mental nursing homes										
1 under health authority	88	—	—	—	—	—	6 314	—	—	6 314
2 Private	152	—	—	—	—	—	2 748	—	—	2 748
6 Institutions for mentally retarded	160	—	—	—	—	—	—	—	13 040	13 040
Total	870	2 214	2 534	3 205	37 779	40 204	37 692	153	13 235	137 016
per 100 000 inhabitants	.	27	31	39	464	495	463	2	162	1 683

¹ Type 1 = General hospitals for somatic care (except for chronic sick) with 1 000 beds (or more).

Type 2 = General hospitals for somatic care (except for chronic sick) with 500–999 beds.

Type 3 = General hospitals for somatic care (except for chronic sick), sanatoria for TB of the lungs and hospitals for epidemic care with less than 500 beds.

Convalescent homes are not included in any tables, except the one on page 35 (bottom).

The general increase of in-patient care, as measured by the number of beds, was 17.4 % from 1960 to 1973 (table A4). For the care of physically sick it was 26.4 % and for care of mentally diseased 9.5 %. At the same time the number of admissions for physical care rose by 34.7 %, mental hospital care 193.7 %, to give some examples. Beds for chronic sick increased by 102.6 % and admissions by 113.1 %.

To return to table A 1, it will be seen that 117 014 in-patients were treated per day in all hospitals added together, which corresponds to 1.4 % of the population of Sweden.

In general hospitals for mainly somatic diseases the number of in-patients per day was

55 195 (table A 3). The same hospitals were also visited by 3.4 million out-patients paying 9.4 million visits (patients at X-ray departments not included), (table A 8).

The personnel of the hospitals for mainly physical diseases is calculated at about 115 700 individuals, of whom about 6 300 were doctors, and the personnel of the institutions for mental diseases to about 23 100 individuals, whereof about 750 doctors (table A 9). Some of these doctors have been counted more than once, because, under certain circumstances the local medical officer may at the same time be the chief of a small cottage hospital or a home for chronic sick in his district. Similarly most of the doctors of homes for mentally diseased have their main occupation in one of the large mental hospitals.

The density of the hospital personnel appears from the statement that 150 persons per 100 beds were employed in general hospitals, 106 in cottage hospitals, and 78 in homes for chronic sick, physicians included (table A 9). These figures comprise all categories of personnel, even the administrative and domestic staffs. The nursing personnel, physicians excluded, amounted to 111 per 100 beds at somatic hospitals, and the physicians alone to 9,3. A concrete impression is derived from the fact that the personnel of all categories working in all somatic hospitals amounted to 1,4 individuals per in-patient per day. It ought, however, to be kept in mind, that the same staff also took care of a considerable number of out-patients.

The personnel density of the mental hospitals is lower than that of the hospitals for physically sick. Calculated per 100 beds the nursing personnel (physicians excluded) amounts to 64 at mental hospitals. These figures are based on table A 9.

The total running costs of somatic and mental hospitals and institutions for mentally retarded including superannuation and depreciations is estimated at 11 001 million kronor, 9 114 million of which are referable to somatic hospitals and homes (table C 4). The average cost per bed-day amounted to 422,3 kr at the general hospitals, 229,6 at the hospitals for TB of the lungs and 166,6 at homes for chronic diseases (table C 5). On the whole these figures signify that the cost per bed-day has increased about six times since 1960. The running cost per bed-day in 1973 was 172,0 kr at the mental hospitals.

Salaries constitute the predominant part of the running costs of the hospitals and is the main lever of the increase of this cost during the last decades. The increase is partly due to a general raise of the wages, partly to a shortening of the working day of the nursing personnel, in its turn causing increased recruitment. The salaries are responsible for 72,7 % of the running costs of the general hospitals (including superannuation).

The patient's cost of hospital care in a public ward is completely compensated by public funds and the health insurance. Also medicine and doctors' fees are thus covered. If the patient has a private room or goes to a private hospital, he is reimbursed for that part of the costs which corresponds to the price charged in a public ward at a hospital in his home district.

Public Health Services outside the hospitals (chapter Ac)

The adjoining table presents a survey of the local services for ambulatory care and environmental sanitation.

There were 1 463 (rural and city) *medical officers'* posts and physicians with specialist qualifications at the end of 1973, 231 of which, however, were vacant, the activity being maintained by the officer of an adjoining district. There are 21 senior county medical officers and in 11 counties there also is a deputy county medical officer. In the three communes outside county councils there were three senior medical officers (Cf. table A 12 and A 13).

There were 2 032 posts for *public health nurses* in general service in rural districts and towns at the end of 1973 (table B 5), but 66 of these were vacant.

There were 300 posts for *district midwives'*. There activity is concentrated on prenatal care of pregnant women, since more than 99 % of all deliveries take place in hospitals. They assist, however, to some extent at deliveries in general hospitals, cottage hospitals etc.

The *maternity and child welfare* organization with 1 967 working units (centres, type I and II) is illustrated by table A 16.

48 *TB dispensaries* were working in 1973, where 715 378 X-ray examinations were made (table A 21).

Medical treatment for venereal diseases was given free of charge in bigger communes at special policlinics.

Survey of the Public health units (out-patient care)

Service	Type of care	Number of units
Senior County Medical Officers	Supervision of environmental sanitation and of preventive and curative care	27 posts in counties and county boroughs
Medical Officers	Preventive and curative care	1463 posts
Public Health Nurses	Preventive and curative care	2032 districts (certain nurses in bigger communes not included)
Out-patients departments at hospitals	Preventive and curative care	200 somatic and mental hospitals
Policlinics in certain cities	Preventive and curative care	11 policlinics
Districts midwifery	Maternity care; deliveries	about 300 districts for midwives
MCH centres	Maternal and Child Welfare	1967 centres, type I and II
TB dispensaries	TB ambulatory care	48 TB dispensaries
Policlinics for venereal diseases	VD ambulatory care	about 30 policlinics
Bureaus for Sexual Hygiene	Consultation on sexual matters, including use of contraceptives and prevention of abortions	31 bureaus
Quarantine organization	Preventive epidemic care	10 main stations
Bureaus of the mental hospitals for family care and assistance	Mental sick care and assistance to discharged patients	bureaus at 15 hospitals
Centres for children and youth mental care	Child and adolescent psychiatric care	53 centres
Public Dental Service	Dental care	1087 dental clinics
Local Public Health Committees	Environmental sanitation; preventive epidemic care	278 municipalities (local communes)

31 consultation *bureaus for sexual hygiene and abortion cases* subsidized by the State were in operation at the end of the year. At least one physician and two or three social workers were attached to each bureau.

Until the end of 1973 about 6.3 million persons of the total population (8.1 million) have received basic protection against poliomyelitis.

Mental care of children and youth was given at 53 child guidance centres (23 clinics with beds for observation and care) (chapter Ab).

The *Public Dental Service* includes all counties and county boroughs. The activity was carried on in 33 central dental policlinics, mostly situated in the premises of a general hospital, and 835 district policlinics (table A 23). 2 661 dentists were employed in the service, i.e. 38 % of the total number in the country. 2 340 dentists attached to the district policlinics worked in all

3 610 000 hours; 57 % of this time was reserved for children.

A *standing committee for observation of adverse effects of drugs* and a *congenital malformation registry* have been working since 1965 (page 66). According to the standards of the latter the average rate of malformations in the newborn (stillborn included) is 1.5 % in 1973.

Medical personnel (chapter B)

A survey covering all kinds of medical personnel is found in table B 1. There were 12 610 active physicians at the end of 1973. The number includes abt. 360 foreign physicians working in Sweden on a limited license. The active dentists were 7 000 in number. The number of fully licensed dentists, active and non active, appears from the comments to table B 1. There were 45 610 active nurses and nurse-midwives and 620 midwi-

ves. The total of the medical personnel excluding personnel at institutions for mentally retarded amounted to 200 630, administrative and domestic staff at hospitals included.

Expenses out of public funds for health and medical care (chapter C)

The total expense of the State, the counties, the county boroughs, other local communes and the public insurance funds amounts to 14 922 million kr, i. e. 1 834 kr per inhabitant (equivalent to about 200 pounds sterling) (table C 1). The share of the State in the total cost, including the expenses of the sickness funds, amounts to 34 %.

Diseases, deliveries etc. (chapter D)

The *infectious diseases* with individual notification are listed in table D 1. The sum of cases amounted to 13 403 (165 per 100 000 inh.) in 1973. They are listed in the following table.

Cases of notifiable infectious diseases 1973

(clinical cases).

No. in international classification

Diagnoses

Infectious diseases of public concern

000	Cholera	9
001	Typhoid fever	16
002	Paratyphoid fever	28
003	Other salmonella infections	1 028
004	Bacillary dysentery	189
006	Amoebic dysentery	96
030	Leprosy	1
036	Meningococcal meningitis	100
	Non purulent meningitis and meningoen- cephalitis ..	2 395
070	Infectious hepatitis	479
	Inoculation hepatitis	937
073	Psittacosis	45
100	Weil's disease	1

Other infectious diseases with individual notification

	Malignant gastro-enteritis in children under 2 years	57
027, 01-, 09	Listeriose	8
034, 10-, 19	Scarlet fever	7 909
021	Tularaemia	9
023	Brucellosis	2
037	Tetanus	4
125	Filariasis	11
120	Schistosomiasis	12
124	Trichinosis	2
084	Malaria	50
130	Toxoplasmosis	15

Total 13 403

The *TB morbidity* was characterized by the figures 2,4 per 1 000 inhabitants, which stands for the number of persons suffering from the disease and registered at the TB central dispensaries, 2,1 which stands for persons with TB of the lungs, 0,2 for new findings during 1973 of all forms of TB, and 0,04 for fatal cases of tuberculosis (all forms) (table D 7). From 1946 to 1969 the massradiofluorography unit of the National Board of Health and Welfare has made 9,1 million examinations.

Table D 8 shows that the percentage of permanent teeth with non treated *caries in seven-year-old children* was 16,5 % in 1973, before treatment by the Public Dental Care. It would have been even higher, had not a number of counties introduced public dental care also for preschool children (6 years old).

According to the population registers the number of *children born* in 1973 was 110 415. Less than 0,1 % of the deliveries took place in the patient's home with a midwife in charge.

When *abortion, sterilization or castration for legal indications* has been accomplished, the operating doctor has to send a report to the National Board of Health and Welfare within one month. During 1973 25 990 such reports on legal abortions were registered. In 1945, the year prior to an extension of the legal indications, the number was 1 623. 14 percent of the abortions were authorized by the National Board of Health and Welfare (3 738), the remainder being carried out on the responsibility of two collaborating physicians. See tables D 15-D 17.

Exact data regarding the annual number of individuals falling sick with *mental disease* are not available. At the mental hospitals of the county councils' districts and of communes outside county councils 20 774 patients were on the files at the end of 1973 (annex 2, line 17). Of these 61 % were detained under provisions of the mental care act.

Population (annex 6)

The *population* of Sweden amounted to 8 144 428 at the end of 1973. During the same year 110 415 children were born (109 637 live born and 778 stillborn) and 85 534 persons died. The general death rate was 10,52 per 1 000 of the

mean population, the rate of live birth 13,48. The infant mortality rate as measured by the number of dead during the first year per 1 000 live births was 9,9 and during the period 1968–72 the mean expectation of life was 71,91 years at birth for men and 76,96 for women. Vital statistics are not

the concern of the National Board of Health and Welfare, but some data on the subject are given in the annex. (Reference: Statistical abstract of Sweden – Statistisk årsbok and Population Changes – Befolkningsförändringar, National Central Bureau of Statistics.)

Översikt av organisationen för hälso-, sjuk- och socialvården 1973

KUNGL. MAJ:T (SOCIALDEPARTEMENTET)

SOCIALSTYRELSEN

Med Socialstyrelsen sidoordnade serviceorgan

Statens bakteriologiska
laboratorium
Arbetsmedicinska institutet
Nämnden för sjukvårds- och
socialvårdsbyggnader
Nämnden för internationella
hälso- och socialvårds-
ärenden (NIH)
Apoteksbolaget AB
Handikappinstitutet

Avd HB: Hälsovård, social-, barna- och ungdomsvård m m

HB 1: Omgivningshygien och hälsovård
HB 2: Social barna- och ungdomsvård
HB 3: Tandvård

Avd

SN: Akutsjukvård, nykterhetsvård m m

SN 1: Kroppssjukvård utanför sjukhus m m
SN 2: Sluten kroppssjukvård m m
SN 3: Psykiatrisk sjukvård
SN 4: Nykterhetsvård, narkomanvård

Nämndkansliet

Rätts- och socialpsykiatri

Avd LÅ: Långtidsvård, åldringsvård m m

LÅ 1: Långtidssjukvård, rehabilitering,
handikappvård
LÅ 2: Omsorger om psykiskt utvecklingsstörda
LÅ 4: Åldringvård, socialhjälp m m

Avd PB: Planerings- och beredskaps- avdelningen

PB 1: Personal- och utbildningsplanering
PB 2: Allmän vårdplanering
PB 3: Statistik
PB 4: Beredskapsplanering m m
PB 5: Krigssjukvårdsutbildning, krigsplacering

Avd L: Läkemedelsavdelningen

L 1: Byrån för allmänna läkemedelsärenden
L 2: Registreringsbyrån

Läkemedelslaboratoriet:

L 3: Farmaceutiska enheten
L 4: Farmakologiska enheten
L 5: Farmakoterapeutiska enheten
L 6: Enheten för läkemedelsprovning

Avd A: Administrativa avdelningen

A 1: Juridiska ärenden
A 2: Juridiska ärenden
A 3: Kansli- och personalärenden m m
A 4: Ekonomiska och kamerala ärenden m m
A 5: Information och internationellt samarbete

Sidoordnade myndigheter med administrativa uppgifter

1. Myndigheter med enbart
hälso-, sjuk- och social-
vårdande uppgifter:
Karolinska sjukhusets
direktion
Sjukvårdens och social-
vårdens planerings- och
rationaliseringsinstitut (Spri)
Forsvarets sjukvårdsstyrelse
Nämnden för läkares
vidareutbildning
Statens strålskyddsinstitut
Arbetsarkivstyrelsen

2. Övriga myndigheter med
hälso-, sjuk- och social-
vårdande uppgifter:
Riksförklaringsverket
Försäkringsdomstolen
Kriminalvårdsstyrelsen
Skolöverstyrelsen
Civilförsvarsstyrelsen
Kommerskollegium
Sjöfartsverket
Luftfartsverket
Statens naturvårdsverk
Statens livsmedelsverk
Nämnden för undervisnings-
sjukhusens utbyggande

Beslutande nämnder:

Rättsläkarråd (3 sektioner)
Socialpsykiatrisk nämnd
Psykiatrisk nämnd
Medicinalväsendets ansvars-
nämnd
Läkemedelsnämnd
Specialistbehörighetsnämnden
för tandläkare
Nämnden för utländsk medicinal-
personal (3 sektioner)

Socialstyrelsen är:

chefsmyndighet för

statens rättskemiska laboratorium
statens rättsläkarstationer
statens rättspsykiatriska kliniker och stationer
länsläkarväsendet och i statens tjänst anställda provinsialläkare

central myndighet för

ungdomsvårdsskolorna (och de i samband med verksamheten vid nämnda skolor upprättade
sarskilda inackorderingshemmen)
allmänna och statsunderstödda enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare (i den mån
sådan anstalt ej lyder under annan statlig myndighet)

tillsynsmyndighet för

länsnykterhetsnämnderna

Styrelsen har inseeende över

statens socialvårdskonsulenter
Styrelsen leder den forskning och utbildning i öppen hälso- och sjukvård som bedrivs vid
läkarstationen i Dalby

Rådgivande organ:

Vetenskapliga rådet
Beredskapsrådet
Hjälpmedelsrådet
Läkemedelsbiverknings-
kommittén

Lokala självstyrande organ (under socialstyrelsens överinseeende):

Landstings (kommuners
utom landsting)
sjukvårdsstyrelser

Styrelser för
omsorger om psykiskt
utvecklingsstörda

Primärkommuners
hälsovårdsnämnder,
sociala centralnämnder,
barnvårdsnämnder
och nykterhets-
nämnder

Enskilda sjukhus och
andra enskilda organ

Hälsovårdsförbund
(med hälsovårds-
konsulenter)

Kapitel A

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS ORGAN

a. Översikt av organisationen

Med allmän *hälso- och sjukvård* menas i denna publikation hälso- och sjukvårdande verksamhet, som bedrivs av det allmänna eller med dess sanktion och som är tillgänglig för allmänheten. Den militära hälso- och sjukvården, såsom huvudsakligen avsedd för militärpersonal, hör följaktligen icke till den *allmänna* sjukvården sålunda fattad, ej heller sjukavdelningar inom anstalter för kriminalvård, ungdomsvård o dyl. Institut för blindade och döva är icke medräknade, enär de har huvudkaraktär av skola.

Hälsovården befattar sig med förebyggande verksamhet i form av t ex omgivningshygieniska åtgärder, hälsofostran och rådgivning riktad till allmänheten eller enskilda jämte profylaktisk individuell undersökning och behandling, medan *sjukvården* befattar sig med personer som vid sjukdom, skada, kroppsfel eller förlösning söker vård (diagnostik och terapi). I praktiken går dock dessa verksamheter ofta hand i hand och någon åtskillnad göres icke mellan dem i dispositionen av denna publikation.

All för allmänheten avsedd hälso- och sjukvårdande verksamhet i Sverige är underkastad statlig kontroll. Övervägande delen bedrivs av eller understödes av det allmänna.

Den centrala organisationen

Socialstyrelsen, som sorterar under socialdepartementet, är central förvaltningsmyndighet för ärenden som rör socialvården, hälso- och sjukvården samt läkemedelsförsörjningen i den mån det inte ankommer på annan statlig myndighet att handlägga sådana ärenden. Styrelsen är organiserad på 22 byråer, fördelade på 6 avdelningar. Inom styrelsen finns 8 råd eller nämnder för handläggning av särskilda frågor och dessutom biträdes styrelsen av ett antal rådgivande organ (se planen på sidan 16).

År 1971 fick socialstyrelsen en ny avdelning – läkemedelsavdelningen – genom sammanslagning av byrån för läkemedelsärenden, statens farmaceutiska laboratorium, farmakopélaboratoriet och läkemedelsbiverkningsnämndens verkställande del. Läkemedelsavdelningen omfattar 2 byråer och läkemedelslaboratorium på 4 enheter. En anledning till sammanslagningen var behovet av samordning och förstärkning av läkemedelskontrollens resurser.

Vid sidan av socialstyrelsen verkar vissa andra centrala institutioner på den allmänna hälso- och sjukvårdens område. Frågor om yrkesarbetshygien handlägges av *Arbetsmedicinska institutet*. *Statens bakteriologiska laboratorium* har till uppgift att inom den humana medicinens bakteriologiska, virologiska och epidemiologiska områden utreda, forska, framställa sera, ympämnen m m.

Nämnden för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader har till huvudsaklig uppgift att granska och godkänna byggnadsritningar för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader.

Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (Spri) har bl a till uppgift att främja, samordna och medverka i huvudmännens planerings- och rationaliseringsverksamhet inom hälso- och sjukvården samt socialvården. I samband med detta instituts tillkomst har bl a Centrala sjukvårdsberedningen och Rådet för sjukhusdriftens rationalisering avvecklats. Csb:s uppgift att granska och godkänna byggnadsritningar har övertagits av ovannämnda nämnd för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader.

Statens livsmedelsverk, som inrättades 1972, har bl a till uppgift att leda, samordna och övervaka det livsmedelshygieniska arbetet, att vara centralt organ för livsmedelsundersökningar och att bevaka konsumentintresset inom livsmedelsområdet. Verket är chefsmyndighet för besiktningsveterinärorganisationen. I samband med verkets tillkomst har verksamheten vid Statens institut för folkhälsan och vid Veterinärstyrelsen avvecklats.

Slutligen må nämnas, att de statliga undervisningssjukhusen intager en i förhållande till socialstyrelsen självständig ställning.

Den lokala organisationen

I sjukvårdslagen, som trädde i kraft den 1 juli 1963, är stadgat, att landstingskommun och stad, som ej tillhör sådan kommun, har skyldighet »ombesörja såväl

öppen som slutna vård för sjukdom, skada, kroppsfel och barnsbörd, i den mån icke annan drager försorg härom».

Med *öppen* vård menas vård av patient, som icke är intagen på sjukhus; med *slutna* vård avses vård av intagen patient. Beträffande begreppet sjukhus hänvisas till »Översikt av den slutna vården» nedan i detta kapitel.

Landstingskommunerna är 23 till antalet, vartill kommer 3 kommuner, som icke deltagar i landsting. Landstingens områden sammanfaller i regel med länens. Undantag utgör de län, ur vilka landstingsfri kommun utbrutits. De tre kommunerna är Göteborg, Malmö och Gotland (se koden på karta 1).

I landstingskommun eller kommun som ej tillhör landsting utövas ledningen av den sjukvårdande verksamheten av en sjukvårdsstyrelse.

Att staten, landstingen och motsvarande kommuner uppbär huvudmannaskapet för den slutna vården och faktiskt är huvudmän också för betydande delar av den öppna, hindrar icke att även andra – primärkommuner, allmännyttiga stiftelser och enskilda personer – i viss omfattning svarar för delar av sjukvården, vilket framgår av följande översikt. De där förekommande bokstäverna S, L osv är huvudmännens kodbeteckningar.

(S) Staten är huvudman för:

Länsläkarorganisationen

2 undervisningssjukhus: Karolinska sjukhuset och Akademiska sjukhuset.
Riksförsäkringsverkets sjukhus ehuru formellt drivna av en privat organisation.

(L) Landstingen är huvudmän för:

Sjukhusvård i allmänhet – inkl öppen vård vid sjukhus (alltså för driften av lasarett¹, sjukstugor, sjukhem för långvarigt kroppssjuka, sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka, inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda, konvalescenthem).

Distriktsläkarvård

Förlossningsvård (öppen genom distriktsbarnmorskorna och slutna genom sjukhus)

Distriktsvård (distriktssköterskorna)

Mödrahälsovård

Barnhälsovård

Abortförebyggande verksamhet

Familjerådgivning

Tuberkulosdispensärer

Psykisk barna- och ungdomsvård

Folktandvård

¹ Sanatorier och epidemisjukhus benämnes lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård fr o m 1969.

- (U) Kommunerna utom landsting är huvudmän för samma vårdgrenar som landstingen. Länsläkarna motsvaras hos dem av förste stadsläkarna. Dessutom har dessa kommuner:
- Hälsovårdsnämnder
 - Fristående polikliniker
 - Stadssjuksköterskor
 - Skolhälsovård
- (K) Primärkommuner (andra än kommuner utom landsting) är huvudmän för:
- Hälsovårdsnämnder
 - Stadsläkare (kan förekomma i kommun med minst 15 000 och skall finnas i kommun med minst 40 000 invånare) och kommunalt anställda sjuksköterskor
 - Sjukhem för långvarigt kroppssjuka i vissa fall
 - Skoltandvård ej tillhörande folktandvården (i några kommuner)
 - Skolhälsovård
- (F) Föreningar, stiftelser o dyl, i vilkas styrelser det allmänna är representerat, förekommer såsom huvudmän för:
- Vissa specialistsjukhus av lasarettskaraktär (barnsjukhus, reumatikersjukhus, kustsanatorium)
- (P) Privata personer eller företag förekommer såsom huvudmän för:
- Enskilda vårdhem av sjukhemskaraktär
 - Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda

Härtill kommer privatpraktiserande läkare och tandläkare.

En preciserad översikt av huvudmannaskapet för den slutna sjukvården lämnas i tabell A 2 och bilaga 1.

Det har framgått av ovanstående, att riket är indelat i 26 sjukvårdsområden. Dessa är emellertid för små för vissa vårdformer, och därför inrättades enligt riksdagsbeslut år 1960 den sk regionsjukvården. Denna innebär, att man indelat riket i sju sjukvårdsregioner så tilltagna, att var och en för sig lämnar ett befolkningsunderlag stort nog att motivera kliniker för varje slag av specialistvård, även av mera sällsynta sjukdomar. Kartan på sidan 45 visar regionernas gränser, namn och läge för de sk regionsjukhusen, dvs de lasarett – ett i varje region – till vilka den mest specialiserade vården förlagts, befolkningsunderlaget m m. Det framgår, att regionernas gränser i några fall korsar sjukvårdsområdenas.

Som komplettering till uppgiften om huvudmännen må nämnas, att stat, landsting och primärkommuner i viss utsträckning understödjer vård, för vilken de själva icke är huvudmän. Sålunda utgår på vissa villkor *statsbidrag* till anordnan-

de av radioterapeutisk verksamhet och av vissa institutioner för psykiskt utvecklingsstörda samt till anordnande och till driften av kliniker för psykiatrisk vård. Till folktandvårdens drift och utrustning utgår likaledes statsbidrag¹. *Landstingsbidrag* utgår till vissa primärkommuner och enskilda, som driver vård av långvarigt kroppssjuka, vård av psykiskt sjuka, epileptikervård och vård av psykiskt utvecklingsstörda m m. Även bidrag till allmän kroppssjukvård förekommer undantagsvis, liksom till konvalescentvård.

Vårdformer och anstaltstyper

Man brukar skilja mellan vårdformer och typer av anstalter. Vårdformen bestäms närmast av de sjukdomar eller det klientel, som vårdas; så erhåller t ex tuberkulösa, psykiskt sjuka och gravida kvinnor resp tuberkulosvård, psykiatrisk vård och mödrhälsovård. Man talar även om akut vård, vård av långvarigt sjuka osv. Anstaltens typ, däremot, avser den driftenhet, som lämnar vården, t ex lasarett, sjukhem, poliklinik osv.

Vårdformer och anstaltstyper sammanfaller vanligen men icke alltid. Bilaga 3 visar, hur dessa förhållanden för närvarande ställer sig inom den slutna vården. Man ser, hur kroppssjukvården i det väsentliga bestrides av lasarett, men att sådan kroppssjukvård som avser vård av långvarigt kroppssjuka i stor utsträckning förekommer vid särskilda sjukhustyper. En mera ingående beskrivning av dessa förhållanden lämnas i kommentaren till bilagan och i textavsnitten b och c nedan i detta kapitel. Vad närmast angår den öppna vården, har specialorgan inrättats för mödra- och barnhälsovård, förlossningsvård, lungtuberkulosvård, venerisk sjukvård och abortförebyggande verksamhet, vilket allt närmare beskrives i särskilda avsnitt under c nedan. Distriktsläkarna liksom distriktssköterskorna deltar i dylik specialiserad vård i egenskap av anställda vid ifrågavarande organ, men ingår i övrigt i organ för öppen hälso- och sjukvård i allmänhet (distriktsläkarväsendet resp distriktsvården).

Utvecklingen går mot en minskning av antalet anstaltstyper men mot en ökning av vårdformerna. Sålunda låter huvudmännen lasaretten överta de uppgifter som hafts om hand av de fristående sjukhusen för speciella vårdformer, antingen genom att öppna nya avdelningar eller genom att ansluta de fristående sjukhusen till lasaretten. Detta har sedan länge skett med förlossningsvården, på senare tid med tuberkulos- och infektionssjukvården, närmast med den psykiatriska vården och under de senaste åren med vården av långvarigt kroppssjuka. Så länge man har specialsjukhus för visst klientel, är likväl distinktionen mellan anstaltstyp och vårdform nödvändig att upprätthålla.

Det må tillfogas, att även vårdformernas inbördes förhållanden ändras. Samtidigt som en allt finare uppdelning på specialkliniker inom lasaretten äger rum, utjämnas gränserna mellan vissa vårdformer, såsom mellan kroppssjukvård och psykiatrisk vård och i viss mån också mellan akutvård och långtidsvård.

¹ (Upphör vid utgången av år 1973.)

Översikt av den slutna vården

Sjukvårdslagen upptog 1973 följande typer av sjukhus (6 §):¹

Lasarett (för somatisk och/eller psykiatrisk vård)	Sjukhem för
Sjukstuga	a) långvarigt kroppssjuka
	b) lättskötta psykiskt sjuka
	c) konvalescenter

Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda utgör ytterligare en typ, som dock icke uppräknats ovan, beroende på att vårdformen icke räknas till den egentliga sjukvården och därför icke innefattas i sjukvårdslagen utan regleras genom särskild författning. (Se ytterligare beträffande institutioner för psykiskt sjuka och psykiskt utvecklingsstörda, tabell A 3.)

Översikt av den av det allmänna drivna öppna vården

Den öppna hälso- och sjukvården regleras genom en rad specialförfattningar, vilka omnämnes i de olika textavsnitten nedan. Vårdorganen presenteras i korthet i nedanstående översikt.

Syftet med översikten är att redovisa de särskilda organ, som meddelar öppen hälso- och sjukvård, icke att ge en uttömmande beskrivning av hur olika vårdbehov tillgodoses genom öppen vård.

Organ för öppen hälso- och sjukvård	Vårdform	Antal organ
Distriktsläkarna	Allmänläkarvård	Ca 700 läkarstationer
Distriktsvård	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	22 032 distriktssköterskedistrikt
Öppen vård vid sjukhus	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	ca 200 kroppssjukhus
Polikliniker i Stockholm o. Göteborg	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	³ 11 polikliniker
Distriktsbarnmorskorna	Mödrahälsovård	Omr. 300 barnmorskeomr.
	Förlossningsvård	
Mödra- och barnvårdscentraler	Mödra- och barnhälsovård	1 967 centraler
Tuberkulosdispensärer	Lungsjukvård	48 tuberkulosdispensärer
Polikliniker för könssjukvård	Vård av veneriska sjukdomar	ca 30 polikliniker
Byråer för sexualrådgivning	Abortförebyggande m m	31 byråer
Karantänsväsendet	Förebyggande infektionssjukvård	10 karantänsstationer
Hjälpverksamhet o. familjevård knutna till lasarett för psykiatrisk vård	Psykisk hälso- o. sjukvård	15 sjukhus
Centraler för psykisk barn- och ungdomsvård	Barn- o. ungdomspsykiatri	53 centraler
Folktandvården	Tandvård	1 087 tandpolikliniker

¹ Fr o m 1969 har sjukhustyperna sanatorium, tuberkulosjukstuga, epidemisjukhus och epidemisjukstuga utgått ur lagen.

² Dessutom ett antal tjänster för likartade uppgifter i vissa tätorter, jfr under Kap. A.c. distriktsvården m.m. – ³ Polikliniker som verkat under samma adress har räknats som en.

Lagstiftning

Sjukvårdslagen av den 6 juni 1962 och den med stöd av denna lag den 29 mars 1963 utfärdade sjukvårdsstadgan trädde i kraft den 1 juli 1963. Lagen har ändrats vid ett flertal tillfällen och sjukvårdsstadgan har ersatts av en sjukvårdskungörelse, som trädde i kraft den 1 januari 1973. Lagen upptager, såsom framgår av föregående översikt av den slutna vården, vissa typer av sjukhus. I fråga om de på anstalter av olika typ förekommande vårdformerna innebär de nya författningarna betydelsefulla ändringar. Epidemisjukhusen har med två undantag uppgått i centrallasaretten som infektionskliniker. De kvarvarande utgör enligt ändring i sjukvårdslagen 1969 lasarett för infektionssjukvård. Långvarigt kroppssjuka kan vårdas på lasarett, antingen på särskild klinik för dylika sjuka eller också på avdelning ansluten till befintlig klinik (vanligen den medicinska kliniken). Sanatorierna utgör – i de fall de ej uppgått i lasarett som lungkliniker – lasarett för lungsjukvård enligt ändring i sjukvårdslagen 1969. »Sjukhem» har vidare fastställts såsom benämning på fristående sjukhus för långvarigt kroppssjuka, lätt-skötta psykiskt sjuka och konvalescenter. Fr o m 1967 har begreppet mentalsjukhus utgått ur lagstiftningen, vilket innebär att dessa sjukhus numera klassificeras som lasarett specialiserade för psykiatrisk vård.

Ledning av landstingskommuns sjukvårdande verksamhet skall enligt sjukvårdslagen (9 §) utövas av sjukvårdsstyrelse och detsamma gäller för kommun som icke tillhör landstingskommun.

För öppen läkarvård utanför sjukhus skall landstingskommun vara indelad i läkardistrikt och i varje läkardistrikt skall finnas erforderligt antal distriktsläkare enligt lag om ändring i sjukvårdslagen den 1 december 1972 (MF 1972:100).

Enligt instruktion för länsläkarväsendet den 3 december 1965 skall i varje län finnas en länsläkarorganisation. En redogörelse för denna återfinnes i kapitel A, c.

Lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall den 16 juni 1966 trädde i kraft den 1 januari 1967, då sinnessjuklagen den 19 september 1929 upphörde att gälla.

Enligt stadgan om enskilda vårdhem m m den 20 mars 1970 avses därmed inrättning, som drivs av annan än staten, kommun eller landstingskommun och som har minst tre vårdplatser för sjukvård eller annan personlig omvårdnad eller tillsyn. Från stadgan är undantagna vissa vårdformer och typer av anstalter.

Tabell A 1. Översikt av den slutna vården år 1973. Survey of in-patient services

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhustyp <i>Hospital type</i>	Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>	Vårdplatser (fastställt antal) <i>Beds (official number)</i>		Intagningar <i>Admissions</i>	Vård dagar, 1 000-tal <i>Bed-days, 1 000</i>	Patienter i medeltal per dag <i>No. of patients per day</i>	Beläggning, % <i>Occupancy, %</i>
		den 31/12	i medeltal under året <i>Average during year</i>				
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	153	90 033	89 987	1 344 301	26 544	72 723	81
Sjukhem för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	557	33 943	33 572	61 179	11 631	31 866	95
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda ¹ <i>Establishments for mentally retarded</i>	160	13 040	12 935	3 013	4 535	12 425	96
Hela den slutna vården <i>Total</i>							
1973	870	137 016	136 494	1 408 493	42 710	117 014	86
1972	875	136 177	135 242	1 383 391	42 484	116 077	86
1971	877	134 458	134 051	1 366 777	41 744	114 367	85
1970	891	133 644	132 496	1 341 077	41 162	112 776	85
1969	886	131 347	129 837	1 303 561	40 311	110 440	85
1968	890	128 324	127 088	1 291 444	39 319	107 427	85
1967	900	126 010	124 663	1 206 019	38 403	105 215	84
1966	904	126 922	126 259	1 165 663	38 537	105 580	84
1965	902	125 667	125 187	1 132 160	38 243	104 775	84
1960	928	116 681	114 899	1 001 203	37 670	100 465	87
1955	963	105 108	104 703	916 784	34 861	95 510	91
1950	996	99 232	98 670	..	..	..	..

¹Före 1967 ingick även särskolor.*Tabell A 1*

Översikten omfattar samtliga sjukhus utom sjukhem för konvalescentvård, såvilda dessa icke ingår som avdelningar av annat sjukhus.

Sjukhustyperna har i tabellen indelats i tre grupper nämligen, lasarett (inbegripet vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär), sjukhem (inkl sjukstugor m fl) och inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda. En mera ingående beskrivning av sjukhusens gruppering finns i texten kap A, b »Översikt av den slutna och öppna vården».

Vårdplatser. Uppgifterna om antalet platser i medeltal under året är beräknade som medeltal av antalen vid två på varandra följande årsskiftet.

Intagningar. Patienter, som intagits mer än en gång under året är dubbelräknade.

Vård dagar. In- och utskrivningsdagen har tillhopa alltid räknats som en. Vård dagar för barn, i den mån de vistats på sjukhuset endast i egen-skap av där nyfödda, är icke medräknade.

Patienter i medeltal per dag = antalet vård dagar dividerade med 365 (366). Antalet i medeltal per dag vårdade personer år 1973 motsvarar 1,4 % av medelfolkmängden.

Beläggning = antalet patienter i medeltal per dag i procent av det fastställda antalet vårdplatser i medeltal under året. Om alternativt det tillgängliga platsantalet (efter avdrag av eventuellt stängda platser) får ingå i beräkningen, stiger beläggningstalen. Det bör observeras, att ju kortare vårdtiderna är, desto svårare är det att hålla full beläggning.

För specifikation av tabellen se närmast tabell A 3 och bilaga 1-3.

Tabell A 2. Översikt av sjukhus och vårdplatser för slutna sjukvård den 31/12 1973 fördelade efter huvudmannakategori

Survey of hospitals and beds. Type of hospital and responsible authority

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhustyp <i>Type of hospital</i>	Huvudman <i>Responsible authority</i>					
	Staten (S) <i>The State</i>	Landsting och landstingsfria kommuner (L, U) <i>Counties and county boroughs</i>	Övriga kommuner (K, KF) <i>Local authorities¹</i>	Vissa fonder, stiftelser o dyl (F) <i>Funds etc</i>	Privata företag (P) <i>Private</i>	Summa <i>Total</i>
Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>						
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	5	135	–	7	6	153
Sjukhem m fl för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	–	323	24	–	210	557
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentally retarded</i>	–	116	–	–	44	160
Hela den slutna vården <i>Total</i>	5	574	24	7	260	870
Fastställt antal vårdplatser <i>No. of beds</i>						
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	3 815	84 582	–	929	707	90 033
Sjukhem för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	–	27 455	1 115	–	5 373	33 943
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentally retarded</i>	–	11 193	–	–	1 847	13 040
Hela den slutna vården <i>Total</i>	3 815	123 230	1 115	929	7 927	137 016
Procentuell fördelning av vårdplatserna <i>Beds, percentage distribution</i>						
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	4,2	94,0	–	1,0	0,8	100,0
Sjukhem för somatisk och/eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	–	80,9	3,3	–	15,8	100,0
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentally retarded</i>	–	85,8	–	–	14,2	100,0
Hela den slutna vården <i>Total</i>	2,8	89,9	0,8	0,7	5,8	100,0

¹Ett flertal sjukhem som tidigare drivits av kommuners socialnämnd är fr o m 1971 landstingsägda.

Tabell A 2

Tabellen omfattar, liksom tabellerna A 1, A 3 m fl, samtliga rikets sjukhus med undantag av fristående konvalescenthem. Dock ingår ett fåtal konvalescentplatser, som anslutits såsom avdelningar till andra sjukhus.

Hänsyn har inte tagits till förekommande avtal, genom vilka viss huvudman fått använda vissa vårdplatser på annan huvudmans sjukhus. Tabellen avser endast sjukhus som var i verksamhet vid årets slut. Vårdplatsantalet gäller det officiella, av respektive sjukhusdirektion fastställda antalet.

Tabell A 3. Sjukhusen år 1973, deras vårdplatser, intagningar, vårddagar och beläggning
Hospitals, beds, admissions, bed-days and occupancy

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhustyp <i>Hospital type</i>	Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>	Vårdplatser (fast- ställt antal) <i>Beds</i>		Intagningar <i>Admissions</i>	Vårddagar 1 000-tal <i>Bed-days, 1 000</i>	Patienter i medeltal per dag <i>No. of patients per day</i>	Beläggning, % <i>Occupancy, %</i>
		den 31/12	i medeltal under året <i>Average during year</i>				
Hela riket <i>Total</i>	870	137 016	136 494	1 408 493	42 710	117 014	86
1 Lasarett <i>General hospitals</i> typ 1	9	15 435	69 107	338 082	4 373	11 981	80
Lasarett <i>General hospitals</i> typ 2	24	25 853		481 493	7 421	20 332	
Lasarett mfl <i>General hospitals</i> <i>etc</i> typ 3	86	28 856		458 424	8 352	22 882	
2 Andra sjukhus av lasarettsskara- karakter <i>Other hospitals of similar character</i>	13	1 902	1 894	14 383	594	1 627	86
3 Lasarett för psykiatrisk vård ¹ <i>Mental hospitals</i>	21	17 987	18 986	51 919	5 804	15 901	84
4 Sjukstugor och sjukhem/vårdhem för somatisk vård drivna av: <i>Cottage hospitals and somatic nursing homes:</i>							
1 Landsting och landstingsfria kommuner <i>Under health authority</i>	235	21 141	20 821	46 625	7 256	19 880	95
2 Kommuns socialnämnd <i>Under social authority</i>	24	1 115	1 160	825	409	1 121	97
3 Enskilda <i>Private</i>	58	2 625	2 584	8 072	909	2 490	96
5 Sjukhem/vårdhem för lättskötta psykiskt sjuka drivna av: <i>Mental nursing homes:</i>							
1 Landsting och landstingsfria kommuner <i>Under health authority</i>	88	6 314	6 339	4 550	2 121	5 811	92
2 Enskilda <i>Private</i>	152	2 748	2 668	1 107	936	2 564	96
6 Inrättningar för psykiskt ut- vecklingsstörda <i>Institutions for mentally retarded:</i>							
1 Specialsjukhus <i>Specialized hospitals</i>	5	1 465	1 514	665	454	1 244	82
2 Vårdhem <i>Residential homes</i>	155	11 575	11 421	2 348	4 081	11 181	98

¹ Ett lasarett med 972 vårdplatser, som redovisats här utgör numera klinik på lasarett typ 3.

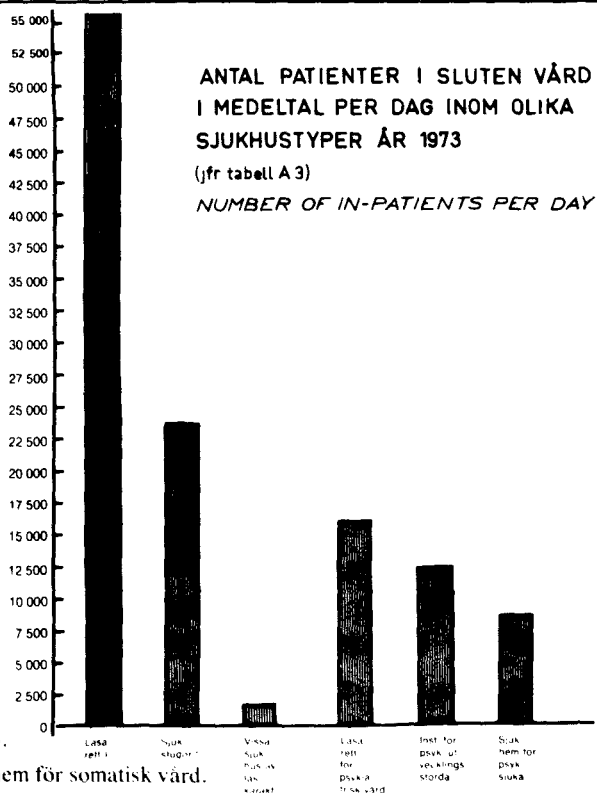
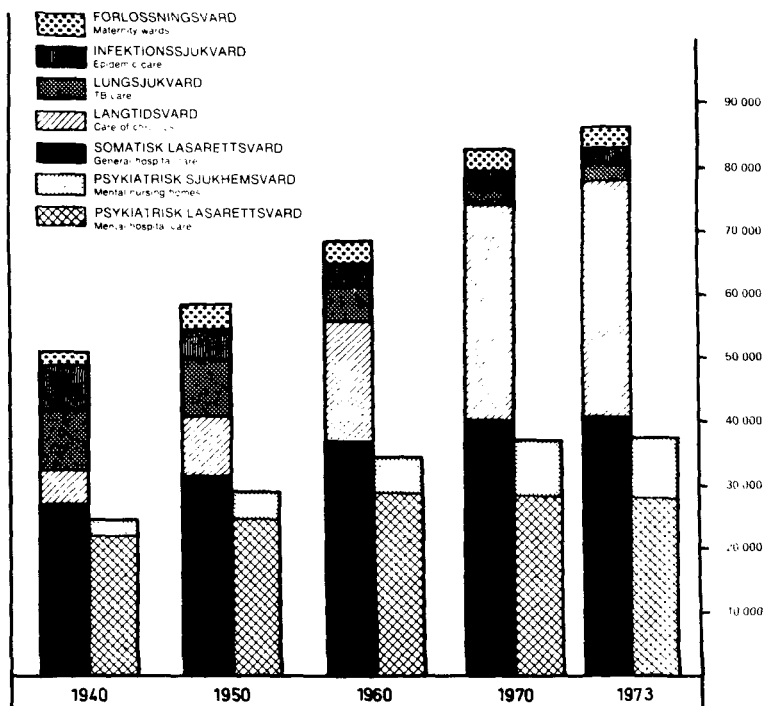
Tabell A 3

Som framgår av tabellens rubrik omfattar tabellen rikets samtliga sjukhus. Sjukhusen har indelats i 6 huvudgrupper. Vad dessa omfattar beskrivs i texten nedan under A. b »Översikt av den slutna och öppna vården». Det i medeltal för året fastställda platsantalet är här ovan liksom i tabell A 1 beräknat som medeltal mellan platsantalen vid två på varandra följande årsskiftet. Det kan sålunda icke göra anspråk på att vara exakt.

Genom den nya indelningen av sjukhusen är det i många fall omöjligt att jämföra siffrorna med tidigare års uppgifter. En bild av hur olika vårdformer utvecklats under de senaste årtiondena kan dock erhållas av tabell A 4. Ytterligare beskrivning av beräkningsmetoderna återfinnes i kommentaren till tabell A 1.

Vårdplatser i sluten kroppssjukvård och psykiatrisk vård 1940-1973 (exkl. anstalter för psykiskt utvecklingsstörda)

Beds for in-patients in somatic and mental care (institutions for mentally retarded excluded)

¹ Se not under bilaga 3.

² Samt sjukhem/vårdhem för somatisk vård.

Tabell A 4. Översikt av den slutna vårdens utveckling åren 1930–1973

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

År Year	Kroppssjukvård <i>Care of somatic diseases</i>					Psykiatrisk vård <i>Care of mental diseases</i>			
	Lasarettsvård o liknande <i>General hos- pital and similar care</i>	Lungsjuk- vård <i>Care of lung- diseases</i>	Infek- tions- sjukvård <i>Epidemic care</i>	Förlossnings- vård <i>Maternity care</i>	Vård av långvarigt kroppssjuka <i>Care of chronic sick</i>	Summa kroppssjuk- vård <i>Total, somatic care</i>	Lasarettsvård <i>Mental hos- pitals</i>	Sjukhems- vård <i>Mental nurs- ing homes</i>	Summa psykiatrisk vård <i>Total, mental care</i>
Vårdplatser (fastställt antal i slutet av året) <i>Beds (official number at end of year)</i>									
1930	22 670	7 414	6 753	1 228 ¹	3 902	41 967	15 743	..	..
1940	27 002	9 286	6 779	2 674 ¹	5 332	51 073	22 272	2 401	24 673
1950	31 351	8 546	5 131	3 733	9 175	57 936	24 720	4 206	28 926
1960	36 755	5 528	3 524	3 532	18 647	67 986	28 054	6 354	34 408
1970	40 286	2 732	2 676	3 384	33 558	82 636	28 253	8 785	37 038
1972	40 415	2 619	2 596	3 198	36 722	85 550	28 052	9 382	37 434
1973	40 204	2 214	2 534	3 205	37 779	85 936	28 021	9 671	37 692
Antal intagningar <i>Admissions</i>									
1930	273 369	15 322	21 765	31 954 ¹	..	..	7 154	..	..
1940	387 579	19 257	32 393	78 035 ¹	..	..	8 416	(955) ²	..
1950	620 870	15 626	56 204	121 097	13 295	827 092	19 756	(1 320) ²	..
1960	760 082	15 730	42 769	111 353	27 151	957 085	37 603	3 983	41 586
1970	993 532	20 159	41 220	126 904	53 658	1 235 473	96 739	6 018	102 757
1972	1 013 699	20 861	43 017	131 321	58 190	1 267 088	107 528	5 973	113 501
1973	1 037 155	21 056	46 409	126 357	57 872	1 288 849	110 449	5 936	116 385
Vård dagar (1000-tal) <i>Bed-days (1000)</i>									
1930	7 201	2 546	1 010	387 ¹	1 219	12 363	..	..	..
1940	8 608	3 054	1 135	807 ¹	1 747	15 351	9 381	(536) ²	..
1950	9 714	2 420	781	1 013	3 054	16 982	10 051	(1 224) ²	..
1960	10 499	1 160	660	850	6 139	19 308	10 305	2 141	12 446
1970	11 238	674	570	858	10 702	24 042	9 385	2 955	12 340
1972	11 179	609	547	866	12 447	25 648	9 029	3 204	12 233
1973	11 122	559	539	859	12 999	26 078	8 767	3 223	11 990
Per 100 000 av folkmängden <i>Per 100 000 population</i>									
Vårdplatser <i>Beds</i>									
1930	369	121	110	20 ¹	63	683	256	..	..
1940	424	146	106	42 ¹	84	802	349	38	387
1950	445	121	73	53	130	822	350	60	410
1960	490	74	47	47	249	907	375	84	459
1970	499	34	33	42	415	1 023	350	108	458
1972	497	32	32	39	452	1 052	345	115	460
1973	494	27	31	39	464	1 055	344	119	463
Antal intagningar <i>Admissions</i>									
1930	4 451	250	354	520 ¹	..	..	116	..	..
1940	6 083	302	509	1 225 ¹	..	..	132	15 ²	..
1950	8 811	222	797	1 718	189	11 737	281	19 ²	..
1960	10 136	210	570	1 485	362	12 763	502	53	555
1970	12 294	249	510	1 570	664	15 287	1 197	75	1 272
1972	12 470	257	529	1 615	716	15 587	1 323	73	1 396
1973	12 734	259	570	1 551	711	15 825	1 356	73	1 429
Vård dagar (1 000-tal) <i>Bed-days (1 000)</i>									
1930	117,2	41,5	16,4	6,3 ¹	19,8	201,2	..	..	..
1940	135,1	47,9	17,8	12,7 ¹	27,4	240,9	147,2	8,4 ²	..
1950	137,9	34,3	11,0	14,4	43,3	241,0	142,8	17,4 ²	..
1960	140,0	15,5	8,8	11,3	81,9	257,4	137,4	28,6	166,0
1970	139,1	8,3	7,1	10,6	132,4	297,5	116,1	36,6	152,7
1972	137,5	7,5	6,7	10,7	153,1	315,5	111,1	39,4	150,5
1973	136,6	6,9	6,6	10,5	159,6	320,2	107,6	39,6	147,2

¹Ett mindre antal platser för gynekologi har inte kunnat särskiljas här. – ²Inbegriper inte enskilda anstalter.

Development of inpatient care

År	Vård av psykiskt utvecklings- störda <i>Care of mentally retarded</i>	Epilepti- kervård <i>Care of epileptics</i>	All sluten sjukvård <i>All in-patient care</i>
Vårdplatser (fastställt antal i slutet av året)			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	11 417	953	99 232
1960	13 318	969	116 681
1970	13 420 ³	550	133 644
1972	13 040 ³	153	136 177
1973	13 235 ³	153	137 016
Antal intagningar			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	1 635	157	(849 960)
1960	2 270 ⁴	260 ⁴	(1 001 200)
1970	2 598 ³	249	1 341 077
1972	2 605 ³	197	1 383 391
1973	3 056 ³	203	1 408 493
Vårddagar (1000-tal)			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	..	..	..
1960	4 669	347	36 770
1970	4 589 ³	191	41 162
1972	4 560 ³	44	42 484
1973	4 600 ³	42	42 710
Per 100 000 av folkmängden			
Vårdplatser			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	162	14	1 408
1960	178	13	1 557
1970	166 ³	7	1 654
1972	160 ³	2	1 674
1973	163 ³	2	1 683
Antal intagningar			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	23	2	(12 061)
1960	..	..	..
1970	32 ³	3	16 594
1972	32 ³	2	17 017
1973	38 ³	2	17 294
Vårddagar (1 000-tal)			
1930	..	..	..
1940	..	..	..
1950	..	..	..
1960	62,3	4,6	490,3
1970	56,8 ³	2,4	509,4
1972	56,1 ³	0,5	522,6
1973	56,5 ³	0,5	524,4

Utvecklingen 1960–1973 åskådliggjord genom indextal beräknade på de absoluta talen i tabellens övre hälft, ställer sig sålunda.

Vårdplatser (<i>Bed-trend</i>)	Indextal (<i>Index numbers</i>)			
	1960	1970	1972	1973
Kroppssjukvård (summa)	100	121,5	125,8	126,4
Lasarettsvård o liknande	100	109,6	109,9	109,4
Lungsjukvård	100	49,4	47,4	40,1
Infektionssjukvård	100	75,9	73,7	71,9
Förlossningsvård	100	95,8	90,5	90,7
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	180,0	196,9	202,6
Psykiatrisk vård (summa)	100	107,6	108,8	109,5
Psykiatrisk lasarettsvård	100	100,7	100,0	99,9
Sjukhem för psyk vård	100	138,3	147,7	152,2
Vård av psykiskt utveck- lingsstörda	100	100,8	97,9	99,4
Epileptikervård	100	56,8	15,8	15,8
All sluten sjukvård	100	114,5	116,7	117,4
<i>Intagningar (Admissions)</i>				
Kroppssjukvård (summa)	100	129,1	132,1	134,7
Lasarettsvård o liknande	100	130,7	133,0	136,4
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	197,6	214,3	213,1
Psykiatrisk vård (summa)	100	247,1	272,9	279,9
Psykiatrisk lasarettsvård	100	257,3	286,0	293,7
<i>Vårddagar (Bed-days)</i>				
Kroppssjukvård (summa)	100	124,5	132,8	135,1
Lasarettsvård o liknande	100	107,0	106,4	105,9
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	174,3	202,8	211,7
Psykiatrisk vård (summa)	100	99,1	98,3	96,3
Psykiatrisk lasarettsvård	100	91,1	87,6	85,1

Medelvårdtid dagar *Mean average stay in hospital, days*

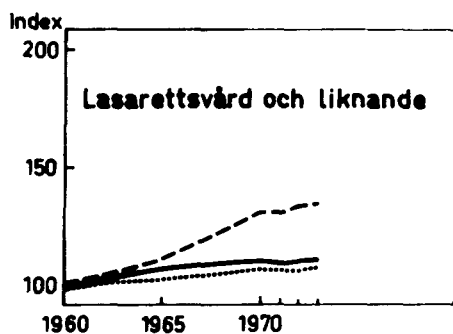
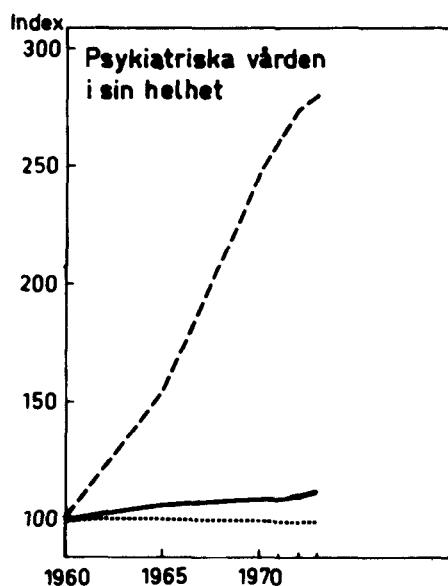
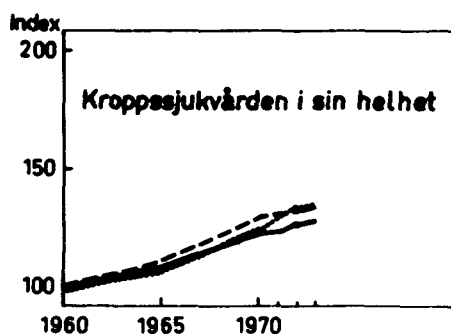
År	Lasarettsvård och liknande	Lungsjuk- vård	Infektions- sjukvård	Förlossnings- vård
1930	26,3	166,2	46,4	12,1
1940	22,2	158,6	35,0	10,3
1950	15,8	154,8	13,9	8,4
1960	13,8	73,7	15,4	7,6
1970	11,3	33,4	13,8	6,8
1972	11,0	29,2	12,7	6,6
1973	10,7	26,5	11,6	6,8

Tabell A 4

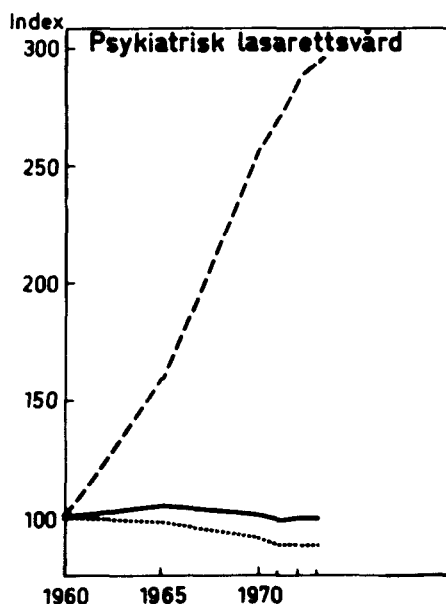
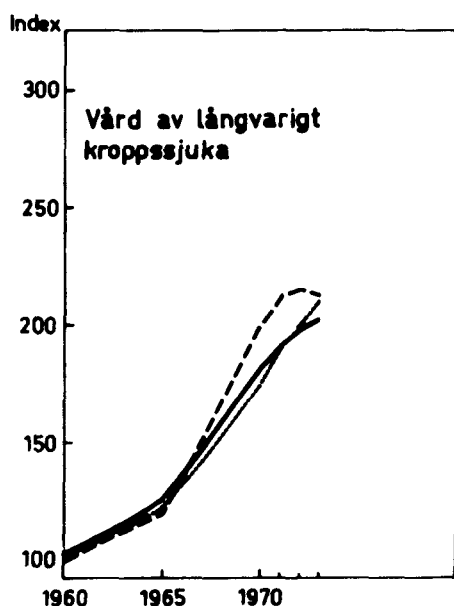
Vårdplatser, intagningar, vårddagar. Tabellen visar antalet platser, som enligt huvudmännens beslut avsetts för de angivna vårdformerna vid slutet av året. Uppgifterna om intagningar och vårddagar avser verksamheten under året och svarar alltså icke helt mot platsantalet. De relativa talen i tabellens undre del har samtliga beräknats på folkmängden vid slutet av året.

³Avser specialsjukhus och vårdhem men icke platser på särskolor. – ⁴Beräknat tal.

Olika vårdformers utveckling 1960–1973 (diagram till indextalen sid 29)
Development of certain types of care (see index figures page 29)

— Vårdplatser
 - - - Intagningar
 Vård dagar

Tabell A 5. Vårdplatsantalets förändringar vid samtliga sjukhus åren 1950–1973
Development of bed-strength of all hospitals by type of care 1950–1973

Vårdform Type of care	Fastställt antal vårdplatser vid årets slut Authorized number of beds at end of year					
	1950	1955	1960	1970	1972	1973
Kliniker med egen specialläkare Departments with a specialist doctor of their own	61 229	63 549	74 603	80 694	82 191	81 552
Invärtes medicin	7 555	7 773	8 980	10 417	10 587	10 616
Medicinsk barnsjukvård	1 724	2 131	2 328	2 566	2 607	2 644
Medicinsk lungsjukvård	8 570	7 368	5 437	2 732	2 619	2 214
Infektionssjukvård	—	—	3 176	2 578	2 520	2 459
Reumatologi	1 011	1 155	1 191	1 294	1 325	1 331
Hud- och könssjukdomar	718	667	710	766	719	680
Neurologi	158	133	368	463	462	460
Allergologi	—	—	125	120	120	91
Geriatrisk o kliniker för långvarigt kropps- sjuka	—	—	1 934	5 659	7 095	6 915
Psykiatri	698	786	1 334	1 806	2 297	2 785
Psykiatri (vissa f d mentalsjukhus)	—	—	—	4 000	5 134	6 725
Lasarett för psykiatrisk vård	24 022	24 525	26 586	21 753	19 984	17 987
Barn- och ungdomspsykiatri	—	23	134	575	626	647
Specialsjukhus f psykiskt utvecklingsstörda	1 759	1 800	2 102	2 135	1 772	1 660
Kirurgi	7 577	8 823	10 204	10 368	10 321	10 000
Barnkirurgi	—	—	281	339	348	330
Ortopedi	1 872	1 786	1 896	2 410	2 492	2 750
Neurokirurgi	157	182	245	316	316	320
Thoraxkirurgi	—	—	274	315	313	316
Plastikkirurgi	—	—	170	332	362	353
Urologi	—	—	86	417	412	449
Obstetrik	2 017	2 170	2 252	2 554	2 532	2 605
Gynekologi	1 037	1 592	1 836	2 494	2 644	2 673
Ögonsjukdomar	748	822	876	969	979	982
Öron-, näs- o halssjukdomar	1 220	1 356	1 431	1 530	1 496	1 488
Rehabilitering	—	—	17	308	321	321
Röntgen- och röntgendiagnostisk avd	} 386	457	568	{ 21	31	—
Radioterapeutisk klinik, allmän				{ 721	711	682
Radioterapeutisk klinik, gynekologisk				{ 87	131	193
Medicinsk njursjukvård				{ 72	109	109
Endokrinologi	—	—	14	33	33	33
Kardiologi	—	—	—	50	48	48
Extremitetskirurgi	—	—	—	133	135	50
Anestesi	—	—	—	271	320	310
Klinik/avdelning för alkoholsjukdomar	—	—	—	90	77	133
Epileptikervård	—	—	—	—	153	153
Barnhabilitering	—	—	—	—	40	40
Annan sluten vård Other departments without a specialist doctor of their own						
Lungtuberkulosvård	—	—	91	—	—	—
Infektionssjukvård	5 131	3 888	348	98	76	75
Förlossningsvård	1 726	1 504	1 280	830	666	600
Vård av långvarigt kroppssjuka	9 175	12 926	16 713	27 899	29 627	30 864
Övrig somatisk vård	7 154	6 848	5 107	3 492	2 956	2 679
Vård av lättskötta psykiskt sjuka	4 206	5 254	6 354	8 796	9 393	9 671
Epileptikervård	953	980	969	550	— ¹	— ¹
Vård av psykiskt utvecklingsstörda	9 658	10 159	11 216	11 285	11 268	11 575
Summa Total	99 232	105 108	116 681	133 644	136 177	137 016

¹Se under »Kliniker . . .», ovan.

b. Översikt av den slutna och öppna vården

Sluten vård

I flertalet av de tabeller, som innehåller uppgifter om vårdplatser, intagningar, beläggning m m, personal och kostnader, ingår såväl kroppssjukvårdens som den psykiatriska vårdens sjukhus. I översiktstabellerna A 1 och A 2 har uppdelning skett på sjukhustyperna lasarett och sjukhem – med kroppssjukvård och psykiatrisk vård sammanslagna – samt institutioner för psykiskt utvecklingsstörda. För uppgifter om särskilda sjukhus hänvisas till bilaga 1 och 2 där de större sjukhusen redovisas individuellt.

Socialstyrelsen har fr o m år 1960 utgivit en förteckning över sjukhusen på grundval av dels anmälningar som gjorts till socialstyrelsens sjukhusregister av landsting och primärkommuner enligt sjukvårdskungörelsen (sjukvårdsstadgan) dels infordrade eller tillgängliga uppgifter från statliga och enskilda sjukvårdsanstalter samt från specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda. Driften av de sistnämnda regleras genom 1967 års lag angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda. Den senaste tryckta »förteckning över sjukvårdsanläggningar m m» – med uppgifter om kliniker, läkartjänster, läkarbesök, vårdplatser, postadresser m m – utgavs som bilaga till styrelsens meddelande, MF 1974:99. Uppgifterna i förteckningen hänför sig till förhållandena vid årsskiftet 1973/74.

Införandet av dessa officiella sjukhusregister har medfört viss inbördes omgruppering av sjukhusen jämfört med tiden före 1960 och uteslutning av några anstalter, som tidigare räknats som sjukhus i »Allmän hälso- och sjukvård». Vidare har åtskilliga andra anstalter, som förut icke räknats med i statistiken, fått erkännande som sjukhus och tagits med. Därav följer en viss ojämnhet i de statistiska serierna över antal anstalter, vårdplatser, intagna, vård dagar m m.

Även före 1960 har viss omflyttning av anstalterna mellan skilda grupper ägt rum och detta påverkar de trender som framträder, vilket bör hållas i minnet, då man jämför utvecklingen från år till år.

Sjukhusen har i några översiktstabeller (tabell A 1 och A 2) redovisats med kroppssjukvård och psykiatrisk vård sammanslagna. I andra tabeller (tabell A 3 och bilaga 3) med större specificering av sjukhustyperna har dessa fördelats på sex huvudgrupper enligt följande:

1. Lasarett för huvudsakligen somatisk vård:

typ 1 = lasarett för 1 000 eller fler vårdplatser för somatisk akutvård;

typ 2 = lasarett med 500–999 sådana vårdplatser;

typ 3 = övriga lasarett; hit räknas också barnsjukhus, barnbördshus och lasarett för lungsjukvård (sanatorier) och infektionssjukvård (epidemisjukhus). Dessa har samtliga färre än 500 vårdplatser för somatisk akutvård. Hit har också förts Vasa

sjukhus i Göteborg, ehuru detta är belagt med enbart långvarigt kroppssjuka och har över 1 300 platser.

Vårdplatser för psykiatri och somatisk långsjukvård tas alltså inte hänsyn till vid lasarettens gruppering efter typ. I de summatal för vårdplatser, som redovisas i tabellerna ingår dock även dessa slag av vårdplatser.

2. Andra sjukhus av lasarettskaraktär (begreppet förklaras nedan)
- 3 Lasarett för psykiatrisk vård
- 4 Sjukstugor och sjukhem/vårdhem för somatisk vård; här inräknas också vissa sjukvårdscentraler
5. Sjukhem/vårdhem för lättskötta psykiskt sjuka drivna av:
 1. Landsting och landstingsfria kommuner
 2. Enskilda
6. Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda
 1. Specialsjukhus
 2. Vårdhem

För att åstadkomma jämförbarhet med tidigare år har också den förutvarande indelningen av lasarett för huvudsakligen kroppssjukvård i fyra huvudgrupper bibehållits i vissa tabeller som redovisar personal och ekonomi och även i bilaga

1. Dessa fyra huvudgrupper är undervisningslasarett, övriga delade lasarett, speciallasarett och odelade lasarett. Som delade lasarett har räknats lasarett uppdelade på kliniker med egna specialläkare för åtminstone invärtes medicin och kirurgi. Speciallasaretten (Allmänna barnbördshuset och Barnsjukhuset Samariten i Stockholm och Ekmanska sjukhuset) är specialiserade men antingen på endast ett slags klinik eller också på annat än vanlig medicin och kirurgi. Lasaretten för lungsjukvård och infektionssjukvård borde enligt denna definition tillhöra gruppen speciallasarett men då de först år 1969 klassificerats som lasarett har de i tabellerna för personal och ekonomi m fl redovisats särskilda.

Det ovan nämnda Barnsjukhuset Samariten är det enda barnsjukhus som är upptaget bland lasaretten. Sjukhuset har klinik för medicinsk barnsjukvård. Specialsjukhus för barn med vissa kroppssjukdomar ingår bland »andra sjukhus av lasarettskaraktär», sjukhem för långvarigt kroppssjuka m fl i bl a tabell A 3 och

Institutioner för barnsjukvård den 31/12 1973	Antal anstalter	Antal vårdplatser
Lasarettskliniker för barnsjukdomar (och barnsjukhus)		
medicinsk barnsjukvård	44	2 644
barnkirurgi	6	330
barn- och ungdomspsykiatri	29	647
Bräcke Östergård (för barn och ungdom med rörelsehinder)	1	94
Solstickegården, Täby (för astmasjuka barn)	1	20
Linde sjukhem (för långvarigt kroppssjuka)	1	18
CP-Hemmet Dungen, Säffle	1	8
Summa	83	3 721

bilaga 3. En sammanfattning lämnas ovan av kroppssjukhus och lasarettskliniker särskilt avsedda för barn. Det bör observeras, att barnavdelningar (barnsalar) på lasarett utan egen specialläkare icke medräknats där och att även vuxna patienter förekommer på en del av de uppräknade sjukhusen.

Andra sjukhus av lasarettskaraktär, som i översiktstabeller för den slutna vården redovisats bland lasaretten är kustsanatoriet Apelviken, riksförsäkringsverkets sjukhus, reumatikersjukhus och vissa större enskilda vårdhem (Betaniasstiftelsens sjukhus, Ersta sjukhus, Röda korsets sjukhus, Sophiahemmet, Björnbo sjukhus, Carlanderska sjukhemmet). Även sjukstugorna kunde nämnas i sammanhanget, då deras klientel är av samma typ som lasarettens. De är emellertid enligt sjukvårdslagen företrädesvis avsedda för »mindre krävande vård» och har för den skull placerats i en särskild grupp eller i vissa tabeller tillsammans med sjukhemmen.

Riksförsäkringsverkets *fristående* sjukhus kan betraktas som statliga, ehuru formellt drivna av *privata organisationer*. Dessa anstalter har i bilaga 1 upptagits som anstalter för reumatologi. Det bör dock nämnas, att de delvis och tidvis övervägande är belagda med icke reumatiskt klientel, såsom psykiatriska fall, astmapatienter o dyl. På dessa anstalter fanns 608 platser. Huvudmannaskapet för riksförsäkringsverkets *till lasaretten anslutna* avdelningar får däremot anses vara delat mellan staten och vederbörande landsting, men i tabellerna har avdelningarna helt tillräknats landstingen. På dessa avdelningar fanns sammanlagt 208 platser. De flesta av dessa mottager i första hand reumatiskt sjuka men även psykiatriskt klientel, om därtill finnes plats. I översikten i bilaga 1 har avdelningarna upptagits som reumatiska avdelningar.

Uppgifter om *förlossningsvården* återfinns i en sammanfattande översikt nedan under A, c.

Sjukhem/vårdhem. Större enskilda vårdhem har, som nämnts ovan, förts till »andra sjukhus av lasarettskaraktär», emedan vården ansetts jämförlig med lasarettens. Till »sjukhem/vårdhem för somatisk vård» har hänförs dels sjukhem/vårdhem för långvarigt kroppssjuka – under sjukvårdsstyrelse, under socialnämnd och enskilda, se tablå nedan – dels mindre enskilda hem huvudsakligen belagda med akut sjuka.

Somatisk långtidsvård. Förutom vid de fristående sjukhemmen/vårdhemmen förekommer långtidsvård på specialkliniker och avdelningar vid lasarett och sjukstugor som framgår av bilaga 1. Sammanfattningsvis kan följande uppgifter lämnas.

Anstalter för långvarigt kroppssjuka	Antal enheter		Vårdplatser	
	1972	1973	1972	1973
Specialkliniker vid lasarett (inkl Vasa sjukhus)	56	60	7 095	6 915
Avdelningar ansl till lasarett och sjukhus av lasarettskaraktär	56	60	6 361	6 974
Avdelningar anslutna till lasarett för lungsjukvård	9	9	734	904
Avdelningar anslutna till sjukstugor	22	17	728	612
Sjukhem under sjukvårdsstyrelse	203	210	18 348	18 920
Sjukhem under socialnämnd	27	24	1 204	1 115
Vårdhem, enskilda (inkl föreningars och stiftelsers)	58	56	2 252	2 339
Summa	431	436	36 722	37 779

Dessutom förekommer mera tillfälligt vård av långvarigt kroppssjuka på avdelningar på lasarett för infektionssjukvård som icke kan särskiljas i statistiken. Intagna och vård dagar, svarande mot ovanstående summa vårdplatser, återfinns i tabell A 4.

I tablå nedan finner man platsantalet fördelat dels efter anstaltstyp dels efter sjukvårdsområde.

Översikt av antal vårdplatser vid anstalter för långvarigt kroppssjuka år 1973

Sjukvårdsområde	Lasarett		Sjukhem/vårdhem			Summa
	Kliniker	Andra avdelningar	Sjukvårdsstyrelser	Socialnämnders	Enskilda	
Stockholms län	567	909	6 390	18	1 075	8 959
Uppsala län	112	88	669	17	—	886
Södermanlands län	295	496	219	319	43	1 372
Östergötlands län	726	656	318	60	80	1 840
Jönköpings län	294	323	543	35	71	1 266
Kronobergs län	226	—	525	—	—	751
Kalmar län	152	132	1 024	—	—	1 308
Gotlands kommun	—	90	143	—	48	281
Blekinge län	208	39	441	—	—	688
Kristianstads län	306	398	392	—	99	1 195
Malmö kommun	177	—	744	—	25	946
Malmöhus län i övrigt	140	424	741	205	173	1 683
Hallands län	295	—	465	38	23	821
Göteborgs kommun	633	686	692	—	419	2 430
Göteb o Bohus län i övr	212	261	774	47	16	1 310
Älvsborgs län	251	476	591	123	28	1 469
Skaraborgs län	159	210	270	—	38	677
Värmlands län	281	435	604	32	—	1 352
Örebro län	423	190	538	52	117	1 320
Västmanlands län	139	262	140	144	11	696
Kopparbergs län	160	320	815	—	—	1 295
Gävleborgs län	224	413	544	—	44	1 225
Västernorrlands län	126	580	746	25	29	1 506
Jämtlands län	50	184	350	—	—	584
Västerbottens län	217	183	529	—	—	929
Norrbottnens län	542	123	325	—	—	990
Summa	6 915	7 878	19 532	1 115	2 339	37 779

Konvalescenthemmen ingår icke i några här redovisade tabeller i andra fall än då de är avdelningar på lasarett och som sådana icke kunnat skiljas ut från den förvaltningsekonomiska enheten. Undantag utgör nedanstående tablå, som är komplett. Den avser slutet av år 1973.

Konvalescenthem	Antal anstalter	Antal vårdplatser	Antal intagningar	Antal vård dagar, 1 000-tal
Avd vid lasarett (inkl lätt- och eftervårdsavd)	14	524	6 749	74
Under sjukvårdsstyrelse	25	1 172	12 064	288
Enskilda	86	2 076	17 058	649
Summa	125	3 772	35 871	1 011

Sjukhus för psykiatrisk vård

Den av riksdagen år 1963 beslutade mentalvårdsreformen trädde i kraft den 1 januari 1967 och innebar landstingens övertagande av de statliga mentalsjukhusen. Numera är således landstingskommunerna och landstingsfria kommunerna huvudmän även för dessa sjukhus, vilka benämnes *lasarett för psykiatrisk vård*. Ett flertal sjukhus har organisatoriskt sammanförts med somatiska lasarettsenheter och kallas för lasarett för somatisk och psykiatrisk vård. Jämte dessa driver landstingen som tidigare kliniker för psykiatrisk vård vid de stora lasarett för övervägande somatisk vård.

Sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka är avsedda för vård av sådana patienter, som ej är i behov av de psykiatriska sjukhusenheterens kvalificerade resurser. Dessa hem drives dels av landsting och landstingsfria kommuner, dels av enskilda och benämns då vårdhem. De förra har statsbidrag. Som nämnts i början av avsnitt b redovisas kroppssjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukhus ofta i samma tabeller och i vissa översikter av sjukvården utan uppdelning på vårdform. En specifikation av lasarett för psykiatrisk vård finns i bilaga 2.

På Norra klinikerna, Vänersborg-Trollhättans lasarett finns en särskild avdelning inrättad för vård av psykiskt utvecklingsstörda, som i statistiken såvitt möjligt är räknad till denna vårdform.

Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda

En ny lag angående omsorger om vissa *psykiskt utvecklingsstörda* trädde i kraft den 1 juli 1968. Landstingen och kommunerna utom landstingen är i princip huvudmän och ansvariga för att utvecklingsstörda som är bosatta inom landstingskommunen bereds undervisning och vård och blir föremål för övriga omsorger. Staten sörjer endast för viss undervisning av utvecklingsstörda med syn- eller hörselskada. Nämda huvudmän upprättar en plan för ordnandet av omsorgerna om psykiskt utvecklingsstörda inom sitt område. Planen skall upptaga de inrättningar för utvecklingsstörda som behövs, bl a särskolor, vårdhem och specialsjukhus. För i planen upptagna vårdhem, s k plananstalter, är huvudmannen ekonomisk ansvarig.

Vissa enskilda vårdhem är icke upptagna i respektive huvudmans plan utan i särskild ordning godkända som s k rixanstalter, vilka efter förmedling och bekostnad av omsorgsstyrelserna mottar utvecklingsstörda från hela riket.

För vården av *psykiskt utvecklingsstörda* redovisas nedan skilda slag av inrättningar och vårdplatser. (Jämför tabell A 3). Härtill kommer särskolor och elevhem, över vilka skolöverstyrelsen är huvudsaklig tillsynsmyndighet.

År	Antal vårdplatser vid slutet av året (exkl särskoleplatser)				Antal övriga platser vid slutet av året				
	Vårdhem Plan- anstalter ¹	Riks- anstalter ¹	Special- sjukhus	Summa vård- platser	Inackor- derings- hem	Daghem	Syssel- sättnings- hem	Skyddade verkstäder	Summa övriga platser
1960	6 350	1 875	2 102	10 327	..	..	..	..	..
1965	8 032	1 597	2 360	11 989	..	..	..	..	..
1970	9 537	1 748	2 135	13 420	588	409	1 124	1 310	3 431
1971	9 583	1 773	2 052	13 408	780	506	1 700	1 181	4 167
1972	9 492	1 776	1 772	13 040	1 000 ²	510 ²	2 200 ²	1 100 ²	4 810 ²
1973	9 840 ²	1 740 ²	1 460 ²	13 040 ²	1 350 ²	530 ²	2 480 ²	900 ²	5 260 ²

¹ Före 1968 inkl arbetshemsplatser. – ² Avrundade tal.

Tabell A 6. Utvecklingsstörda barn och ungdomar fördelade efter boende- och skolform 1/5 1973. Mentally retarded (child and adolescent) by domicile and kind of school

Källa: Beläggningsrapporter från omsorgsstyrelser, riksanstalter och specialsjukhus.

Skolform Kind of school	Boendeform Domicile										% av totala antalet % of total number	
		Föräldra- hem Parents' home	Egen bostad Own home	Annat ensk hem Other family care	Elevhem Boarding home	Inackorde- ringshem Group home	Vårdhem Residential home	Special- sjukhus Special- ized hosp.	Special- särskola Special boarding school	Annan boende- form Other		Summa Total
Förskola o daghem Pre-school (day- nursing)	antal	959	—	75	93	—	267	7	—	2	1 403	
	%	68,3	—	5,4	6,6	—	19,0	0,5	—	0,1	100,0	10,2
Grundsärskola School for educable	antal	3 430	—	165	876	—	26	22	72	3	4 594	
	%	74,7	—	3,6	19,0	—	0,5	0,5	1,6	0,1	100,0	33,4
Träningskola Training school	antal	1 377	—	76	553	—	675	86	—	—	2 767	
	%	49,8	—	2,7	20,0	—	24,4	3,1	—	—	100,0	20,1
Yrkesskola Vocational school	antal	865	23	64	703	117	234	20	52	6	2 084	
	%	41,5	1,1	3,1	33,7	5,6	11,2	1,0	2,5	0,3	100,0	15,1
Särskild undervisning Separate education	antal	343	—	21	6	2	1 153	157	—	4	1 686	
	%	20,4	—	1,2	0,4	0,1	68,4	9,3	—	0,2	100,0	12,3
Hemnavård Services in handicapped's home	antal	390	—	56	—	—	—	—	—	—	446	
	%	87,4	—	12,6	—	—	—	—	—	—	100,0	3,2
Ej sysselsatta Non-active	antal	437	11	41	—	2	246	20	—	22	779	
	%	56,1	1,4	5,3	—	0,2	31,6	2,6	—	2,8	100,0	5,7
Summa elever Total	antal	7 801	34	498	2 231	121	2 601	312	124	37	13 759	
	%	56,7	0,2	3,7	16,2	0,9	18,9	2,3	0,9	0,2	100,0	100,0
Därav % ej sysselsatta Per cent non-active		5,6	32,4	8,2	—	1,7	9,5	6,4	—	59,5	5,7	

Tabell A 7. Utvecklingsstörda i verksamhet för vuxna fördelade efter boende- och verksamhetsform 1/5 1973.¹ Mentally retarded (adults) by domicile and occupation¹

Verksamhet (eller plats härför) (Occupation (place of occupation))	Boendeform Domicile								Summa Total	% av totala antalet % of total number
		Föräldra- hem Parents' home	Egen bostad Own home	Annat ensk hem Other family care	Inackorde- ringshem Group home	Vårdhem Residential home	Special- sjukhus Specialized hospital	Annan boende- form Other		
Sysselsättningshem Occupational centre	antal	1 594	151	57	434	112	—	54	2 402	
	%	66,4	6,3	2,4	18,1	4,6	—	2,2	100,0	13,1
Vårdhem el special- sjukhus Residential home etc	antal	100	72	7	192	6 618	519	34	7 542	
	%	1,3	1,0	0,1	2,5	87,7	6,9	0,5	100,0	41,1
Skyddat arbete Shelter- ed workshop	antal	660	317	28	278	254	6	8	1 551	
	%	42,6	20,4	1,8	17,9	16,4	0,4	0,5	100,0	8,4
Självständigt arbete Other work	antal	708	501	185	140	53	17	25	1 629	
	%	43,5	30,7	11,4	8,6	3,3	1,0	1,5	100,0	8,9
Hemnavård Services in handicapped's home	antal	855	32	104	—	—	—	—	991	
	%	86,3	3,2	10,5	—	—	—	—	100,0	5,4
Ej sysselsatta Non- active	antal	1 773	247	176	11	1 371	596	77	4 251	
	%	41,7	5,8	4,1	0,3	32,3	14,0	1,8	100,0	23,1
Summa Total	antal	5 690	1 320	557	1 055	8 408	1 138	198	18 366	
	%	31,0	7,2	3,0	5,7	45,8	6,2	1,1	100,0	100,0
Därav % ej sysselsatta Per cent non-active		31,2	18,7	31,6	1,0	16,3	52,4	38,9	23,2	

¹Utom daghem Except day-nursing home.

Den öppna psykiska hälsovården för vuxna är till största delen knuten till den slutna verksamheten. Vid lasaretten för psykiatrisk vård (motsvarande enheter) utövar vissa läkare och deras medhjälpare viss rådgivning till enskilda personer och olika organ inom socialvård och nykterhetsvård. Liknande verksamhet utövas vid polikliniker i Stockholm, Göteborg och Malmö och av vissa socialläkare.

Mentalvårdsbyrån i Stockholm har till huvudsaklig uppgift att bedriva abortförbyggande verksamhet. Rådgivning i mentalhygieniska frågor ingår dock även i byråns verksamhet, och densamma har utvecklats till ett centrum för systematisk psykoterapeutisk verksamhet. Liknande centra för systematiskt bedriven psykoterapi finns i regi av enskilda stiftelser och vid några av sjukhusen för psykiatrisk vård.

Viss öppen vård. Inom sjukhusområdena utövas tillsyn och lämnas hjälp åt från sjukhusen försöksutskrivna och exspektanter. Denna organisation fungerar även såsom psykiatrisk, rådgivande instans inom resp sjukhusområde. Kostnaderna för denna verksamhet utgörs huvudsakligen av avlöningar och reseersättningar till den personal, som sköter densamma.

Familjevård. Förutom de psykiskt sjuka, som vårdas på sjukhusen, finns ett antal, som under sjukhusens överinseende omhändertas i kontrollerad familjevård. I Stockholm och Göteborg är denna vård icke ansluten till sjukhusen och redovisas icke i denna publikation, utan ingår som en del av den öppna vården av psykiskt sjuka, för vilken finnes en fristående organisation.

Familjerådgivning i föräktenskapliga, samlevnads- och socialekonomiska frågor har under senare år fått betydelse som en mentalhygienisk rådgivningsform vid sidan av till sjukvården ansluten öppen vård. I Stockholm inrättades 1951 en fristående byrå för familjerådgivning, och sedermera har på andra orter ett antal dylika byråer kommit till stånd i kommunal regi. Även vissa ideellt inriktade organisationer bedriver familjerådgivning i samband med annan mentalhygienisk verksamhet. År 1962 påbörjades familjerådgivning med statsbidrag och förekommer nu inom flertalet sjukvårdsområden. Rådgivningen kan, förutom familjeärenden, även omfatta sexualfrågor och förenas med aborrådgivning. Byråerna kan ledas av läkare eller kurator och skall författningsenligt ha konsulter med psykiatrisk och gynekologisk sakkunskap (MF 1962:93).

Den öppna psykiska barna- och ungdomsvården regleras genom kungörelsen den 4 november 1960 (SFS 1960:619) om statsbidrag till psykisk barna- och ungdomsvård (ändrad SFS 1973:491). Landstingskommun eller kommun som inte ingår i landsting kan få statsbidrag för sådan psykisk barna- och ungdomsvård, som anordnas i anslutning till sjukhus med barn- och ungdomspsykiatrisk verksamhet eller vid en eller flera fristående centraler eller filialer.

Vid utgången av år 1973 fanns i samtliga landstingskommuner centraler, anslutna till sjukhus med barn- och ungdomspsykiatrisk verksamhet. Antalet fristående centraler uppgick till 30, huvudsakligen belägna i Stockholms och Göteborgs kommuner. Antalet vårdplatser vid landstingsdrivna behandlingshem och enskilda vårdhem uppgick till 265.

Inom den psykiska barna- och ungdomsvården fanns vid utgången av år 1973 inrättade 84 tjänster för vidareutbildade läkare (sluten vård) och 55 tjänster för vidareutbildade läkare (öppen vård) eller totalt 139 tjänster. Antalet psykologer inom den *statsunderstödda* psykiska barna- och ungdomsvården uppgick till cirka 60, antalet biträdande psykologer till cirka 170 och antalet kuratorer till cirka 200. Antalet tjänster för pedagogassistenter, för vilka statsbidrag utgår, uppgick till ca 30.

Tab A 8. Patienter i öppen vård (läkarbesök) och röntgenarbeten i öppen och sluten kroppssjukvård år 1973 *Out-patient care*

Källa: Sjukhusens årsberättelser; Göteborgs sjukvårdsstyrelses årsberättelse, årsberättelser över verksamheten inom läkardistriktet och vid tuberkulosdispensärerna.

Sjukhustyp, polikliniker, distriktsläkarmottagningar <i>Type of institution, Out-Patient Departments, District Medical officers' Stations</i>	Antal organ <i>No. of services</i>	Öppen vård <i>Out-patients</i>			Öppen o sluten vård <i>In- and out-patients</i>	
		Antal patienter 1 000-tal <i>No. of patients, 1 000</i>	Antal besök, 1 000-tal <i>No. of visits, 1 000</i>	Besök per patient <i>Visits per patient</i>	Antal röntgenundersökningar, 1 000-tal <i>X-ray examinations, 1 000</i>	Antal röntgenbehandlingar, 1 000-tal <i>X-ray treatments, 1 000</i>
Undervisningslasarett <i>Teaching hospitals</i>	10	985	2 642	2,7	1 011	289 ³
Övriga delade lasarett <i>Other specialized general hospitals</i>	84	2 366	6 651	2,8	2 715	138 ³
Speciallasarett <i>Single-clinic and maternity hospitals</i>	3	24	54	2,2	24	—
Odelade lasarett <i>Non specialized general hospitals</i>	7	33	75	2,3	53	—
Summa lasarett ¹ <i>Total 1973</i>	104	3 408	9 422	2,8	3 803	427³
	1972	108	3 574	2,6	3 822	1 128 ⁴
	1971	111	3 500 ⁵	2,6 ⁵	3 884	1 139 ⁴
	1970	111	3 508	2,5	3 920	494 ²
	1969	114	3 099	2,7	3 726	662
	1968	114	2 859	2,7	3 506	693
	1967	114	2 790	2,6	3 213	692
	1960	111	2 007	2,5	2 175	670
	1955	104	1 685	2,6	..	..
Lasarett för lungsjukvård <i>TB hospitals</i>	12	7	27	3,9	31	
Lasarett för infektionssjukvård <i>Epidemic hospitals</i>	2	15	25	1,7	12	
Andra sjukhus av lasarettskaraktär <i>Other hospitals of general hospital character</i>	13	11	54	4,9	45	
Sjukhem för lättvård <i>Health service centres</i>	2	74	170	2,3	37	
Tuberkulosdispensärer <i>TB-dispensaries</i>	48	—	—	—	715 ⁶	
Distriktsläkarmottagningar (allmänläkar-, specialistvård) och fristående polikliniker ⁷ <i>District Medical officers' stations and independent policlinics</i>	720	2 473	5 962	2,4	—	
Totalsumma Grand total	901	5 988	15 660	2,6	4 643	427³
Därav vid psykiatriska lasarettskliniker <i>Thereof mental policlinics at general hospitals</i>	50	74	311	4,2	..	

¹ Exkl lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård. — ² Ofullständiga uppgifter. — ³ Isotopundersökningar och radioterapeutiska behandlingar. — ⁴ Inklusiv fysikalisk terapi. — ⁵ Reviderat tal. — ⁶ Inkl massundersökningar. — ⁷ I Stockholm och Göteborg

Tabell A 8

Tabellen omfattar icke organ, som övervägande meddelar hälsovård, såsom mödravårds- och barnavårdscentraler. Ej heller ingår besök hos (eller av) sjuksköterska eller barnmorska, utan endast besök hos (eller av) läkare.

Även så begränsad är sammanställningen icke komplett. Helt felände delar är de privatpraktiserande läkarnas öppna vård, varöver inga uppgifter föreligger. Företagshälsovården är utesluten, då den icke hör till den allmänna sjukvården.

Vidare saknas uppgifter från könspoliklinikerna i vissa städer, där 1968 redovisades 205 000 besök vid 28 polikliniker. Inräknat besök vid röntgenavdelningar i öppen vård beräknade Riksförsäkringsverket på grundval av försäkringskassematerial, att år 1971 avlades ca 22 900 000 besök hos läkare (vid sjukhus och hos tjänsteläkare och privatpraktiker). I de redovisade talen finns dessutom luckor, trots att vissa av dem har fyllts genom beräknade tal, och materialets kvalitet i övrigt är icke alltid tillfredsställande.

Tabell A 9. Personalen vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård år 1973*Personnel at somatic and mental hospitals*

Källa: Personalinventeringen den 1/10 och sjukhusens årsberättelser.

Personal <i>Personnel</i>	Lasarett för huvudsak- ligen soma- tisk vård ¹ <i>Somatic hospitals</i>	Andra sjukhus av lasarettss- karaktär <i>Other hospi- tals of simi- lar character</i>	Sjukstugor, sjukhem för lättvård och mindre enskilda vårdhem <i>Cottage hos- pitals and private nur- sing homes</i>	Sjukhus och sjuk- hem för långvarigt kroppss- sjuka <i>Homes for the chronic sick</i>	Lasarett för psyki- atrisk vård <i>Mental hospitals</i>	Sjukhem/ vårdhem för lätt- skötta psykiskt sjuka <i>Mental nur- sing homes</i>	Samtliga sjukhus <i>Total</i>
Absoluta tal <i>Absolute figures</i>							
Vårdpersonal d 1/10							
Läkare <i>Physicians</i>	5 801	56	(86)	(420)	500	(240)	(7 103)
Sjuksköterskor <i>Reg. nurses</i>	14 934	251	225	2 182	1 227 ³	396	19 215
Laboratoriepersonal <i>Laboratory personnel</i>	3 526	25	—	57	—	—	3 608
Röntgenpersonal <i>X-Ray personnel</i>	1 867	14	—	32	—	—	1 913
Barnmorskor <i>Midwives</i>	786	—	10	7	—	—	803
Sjukgymnaster <i>Physiotherapists</i>	1 044	46	28	298	64	15	1 495
Arbeterapevter <i>Occupational therapists</i>	540	22	10	227	..	..	(799)
Kuratorer <i>Social workers</i>	706	9	2	41	186	9	953
Undersköterskor o barn- sköterskor <i>Assistant nurses and infant nurses</i>	11 206	98	81	1 674	42	—	13 101
Vårdpersonal i övrigt <i>Auxiliary nursing personnel</i>	34 600	641	712	10 079	14 190	2 555	62 777
Summa vårdpersonal <i>Total nursing personnel</i>	75 010	1 162	(1 154)	(15 017)	16 209	(3 215)	(111 767)
Förvaltn o ekonomipersonal d 31/12 <i>Administrative and domestic staff 31/12</i>							
Förvaltningspersonal <i>Administrative staff</i>	3 590	45	91	387	450	47	4 610
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i>	14 785	330	305	3 845	2 327	847	22 439
Summa <i>Total</i>	93 385	1 537	(1 550)	(19 249)	18 986	(4 109)	(138 816)
Motsvarande antal vård- platser 31/12 <i>Correspond- ing No. of beds</i>							
Per 100 vårdplatser <i>Per 100 beds</i>							
Läkare <i>Physicians</i>	9,3	2,9	5,9	1,7	2,0	2,6	
Sjuksköterskor o barnmorskor <i>Registered nurses and mid- wives</i>	25,3	13,2	16,1	8,8	5,0	4,4	
Vårdpersonal i övrigt ² <i>Auxiliary nursing personnel</i>	86,1	45,0	57,1	50,2	58,6	28,4	
Förvaltningspersonal <i>Administrative staff</i>	5,8	2,4	6,2	1,6	1,8	0,5	
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i>	23,8	17,4	20,9	15,5	9,4	9,3	
Summa <i>Total</i>	150,3	80,9	106,2	77,8	76,8	45,2	

¹ Inkl lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård. — ² Inkl sjukgymnaster, arbetsterapevter, kuratorer, undersköterskor och barnsköterskor samt vårdpersonal i övrigt. — ³ Leg sjuksköterskor. Vikarier som ej varit leg sjuksköt redovisas bland »Vårdpersonal i övrigt».

Tabell A 9

Tabellen omfattar den verksamma personalen vid sjukhus och sjukhem för kroppssjukvård och psykiatrisk vård. Uppgifter om vårdpersonalen är hämtade från personalinventeringen per den 1 oktober. Läkarnas summatal har satts inom parentes, emedan viss dubbelräkning ägt rum när samma läkare tjänstgjort vid mer än en anstalt. Förvaltnings- och ekonomipersonalen vid lasaretten har i viss utsträckning arbetat också för andra, smärre anstalters räkning.

Tabellens kvoter över vårdpersonal uttrycker antalet *anställda* per 100 vårdplatser.

I talen för »Lasarett för huvudsakligen somatisk vård» ingår icke vårdpersonal vid de psykiatriska kliniker, som tidigare varit fristående mentalsjukhus; dessa personer ingår i stället i kolumnen »Lasarett för psykiatrisk vård». Arbetsterapevterna har i vissa kolumner markerats med punkter, emedan de icke kunnat särskiljas ur gruppen »Vårdpersonal i övrigt». Där ingår de tillsammans med läkarsekreterare, sjukvårdsbiträden m fl.

Tabell A 10. Tjänster för personal vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård 1973

Posts for personnel at somatic and mental hospitals

Källa: Personalinventeringen den 1/10 och sjukhusens årsberättelser.

Tjänster <i>Posts</i> (English translation, see table 9)	Lasarett för huvudsakligen somatisk vård <i>Somatic hospitals</i>	Andra sjukhus av lasarettskarakter <i>Other hospitals of similar character</i>	Sjukstugor, sjukhem för lättvård och mindre enskilda vårdhem <i>Cottage hospitals and private nursing homes</i>	Sjukhus och sjukhem för långvarigt kroppssjuka <i>Homes for the chronic sick</i>	Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	Sjukhem/ vårdhem för lätt- sköta psykiskt sjuka <i>Mental nursing homes</i>	Samtliga sjukhus <i>Total</i>
Vårdpersonal den 1/10							
Läkare	6 437	61	(96)	(448)	648	(240)	(7 930)
Sjuksköterskor	15 626	264	236	2 264	1 725	398	20 513
Laboratoriepersonal	3 613	26	—	62	—	—	3 701
Röntgenpersonal	1 900	14	—	32	—	—	1 946
Barnmorskor	811	—	10	7	—	—	828
Sjukgymnaster	1 156	52	31	337	86	15	1 677
Arbetssterapeuter	618	26	12	260	..	..	(916)
Kuratorer	720	10	2	41	186	9	968
Undersköterskor och barnsköterskor	11 551	108	82	1 743	42	—	13 526
Övrig vårdpersonal	34 242	681	717	10 126	14 148	2 556	62 470
Summa vårdpersonal	76 674	1 242	(1 186)	(15 320)	16 835	(3 218)	(114 475)
Förvaltnings- och ekonomipersonal den 31/12							
Förvaltningspersonal	3 600	46	98	389	452	47	4 632
Ekonomipersonal	14 799	330	305	3 854	2 394	847	22 529
Summa tjänster	95 073	1 618	(1 589)	(19 563)	19 681	(4 112)	(141 636)

Tabell A 10 och A 11

Tjänster och vakanser som av sjukhusen redovisats som deltid har här omräknats till heltid. Med vakans menas tjänst, som saknar tjänstgörande personal och för vilken vikarie ansetts erforderlig. Uppgifterna om förvaltnings- och ekonomipersonal har sammanställts från årsberättelserna och avser den 31 december.

Läkartjänster har satts inom parentes då dessa till flertalet är deltidstjänster och uppehålls av tjänsteläkare i de flesta fall. Summan för läkare och vårdpersonal har därför också satts inom parentes.

Tabell A 11. Vakanser bland personalen vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård 1973*Vacancies among personnel at somatic and mental hospitals*

Källa: Personalinventeringen den 1/10 och sjukhusens årsberättelser.

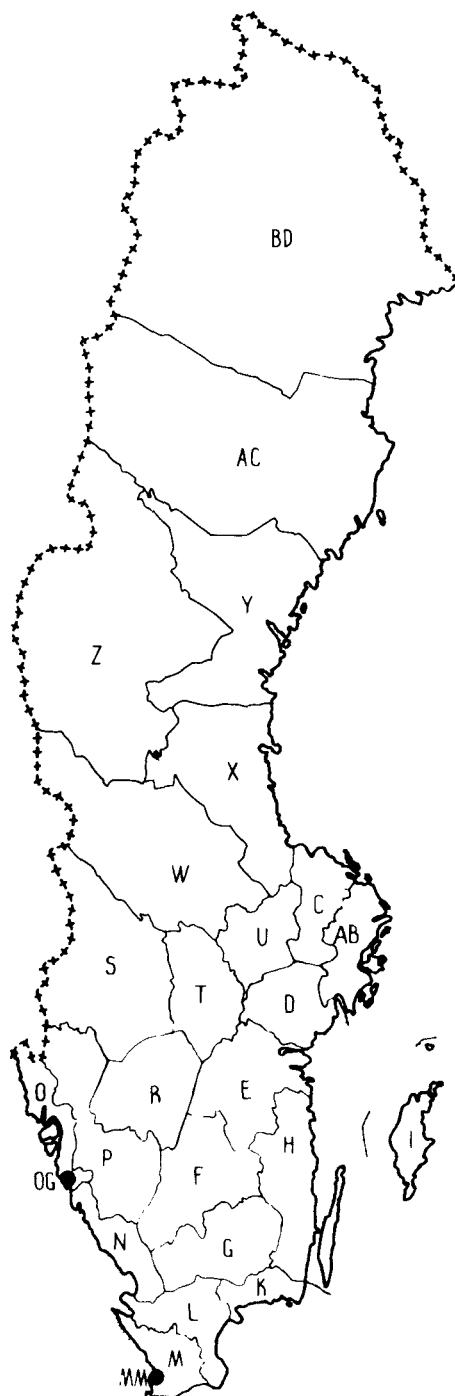
Personal <i>Personnel</i> <i>(English translation, see table 9)</i>	Lasarett för huvudsak- ligen soma- tisk vård <i>Somatic</i> <i>hospitals</i>	Andra sjukhus av lasarettss- karaktär <i>Other hospi- tals of simi- lar character</i>	Sjukstugor, sjukhem för lättvård och mindre enskilda vårdhem <i>Cottage hos- pitals and</i> <i>private nur- sing homes</i>	Sjukhus och sjuk- hem för långvarigt kroppss- sjuka <i>Homes for</i> <i>the chronic</i> <i>sick</i>	Lasarett för psyki- atrisk vård <i>Mental</i> <i>hospitals</i>	Sjukhem/ vårdhem för lätt- skötta psykiskt sjuka <i>Mental nur- sing homes</i>	Samtliga sjukhus <i>Total</i>
Vakanta tjänster i behov av vikarie 1/10 <i>Vacancies</i>							
Läkare	636	5	10	28	148	—	827
Sjuksköterskor	398	6	9	32	59	2	506
Laboratoriepersonal	65	—	—	1	—	—	66
Röntgenpersonal	22	—	—	1	—	—	23
Barnmorskor	8	—	—	—	—	—	8
Sjukgymnaster	96	—	2	32	18	—	148
Arbetssterapevter	61	—	—	23	..	..	(84)
Kuratorer	4	—	—	—	—	—	4
Undersköterskor och barnsköterskor	84	6	—	34	—	—	124
Övrig vårdpersonal	226	2	3	45	222	1	499
Summa vakanser för vårdpersonal	1 600	19	24	196	447	3	2 289
Vakanta tjänster 31/12							
Förvaltningspersonal	10	1	7	2	2	—	22
Ekonomipersonal	14	—	—	9	67	—	90
Vakanta tjänster i % av tjänster 1/10							
Läkare	9,9	8,2	10,4	6,3	22,8	—	10,4
Sjuksköterskor	2,5	2,3	3,8	1,4	3,4	0,5	2,5
Laboratoriepersonal	1,8	—	—	1,6	—	—	1,8
Röntgenpersonal	1,2	—	—	3,1	—	—	1,2
Barnmorskor	1,0	—	—	—	—	—	1,0
Sjukgymnaster	8,3	—	6,5	9,5	20,9	—	8,8
Arbetssterapevter	9,9	—	—	8,8	..	..	9,2
Kuratorer	0,6	—	—	—	—	—	0,4
Vårdpersonal i övrigt ¹	0,7	1,0	0,4	0,7	1,6	..	0,8
31/12							
Förvaltningspersonal	2,8	2,2	7,1	0,5	0,4	—	0,5
Ekonomipersonal	0,1	—	—	0,3	2,8	—	0,4

¹ Undersköterskor och barnsköterskor och »Övrig vårdpersonal»

Detsamma är förhållandet med läkartjänster knutna till sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka. En del av dessa innehas av läkare vid lasarett för psykiatrisk vård.

I talen för Summa kroppssjukhus ingår inte tjänster vid de psykiatriska kliniker, som tidigare

varit fristående mentalsjukhus; dessa tjänster ingår i stället i kolumnen »Lasarett för psykiatrisk vård». Arbetssterapevter m fl har på lasarett för psykiatrisk vård markerats med punkter, emedan de icke kunnat särskiljas ur gruppen »Vårdpersonal i övrigt».

Karta 1. Sjukvårdsområden*Principal districts for health and sick care***Landstingsområden** *County councils' districts*

AB = Stockholms	läns landstings
C = Uppsala	» »
D = Södermanlands	» »
E = Östergötlands	» »
F = Jönköpings	» »
G = Kronobergs	» »
H = Kalmar	» »
K = Blekinge	» »
L = Kristianstads	» »
M = Malmöhus	» »
N = Hallands	» »
O = Göteborgs o Bohus	» »
P = Älvsborgs	» »
R = Skaraborgs	» »
S = Värmlands	» »
T = Örebro	» »
U = Västmanlands	» »
W = Kopparbergs	» »
X = Gävleborgs	» »
Y = Västernorrlands	» »
Z = Jämtlands	» »
AC = Västerbottens	» »
BD = Norrbottens	» »

Landstingsfria kommuner *Communes outside county councils*

I = Gotland
MM = Malmö
OG = Göteborg

Omsorgsstyrelsernas sjukvårdsområden för psykiskt utvecklingsstörda skiljer sig från kropps-sjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukvårdsområden vad beträffar Göteborg och Göteborgs och Bohus läns landsting, som bildar särskilt sjukvårdsområde.

Karta 2. Hälso- och sjukvårdsregionerna

Regions for health and sick care

Enligt riksdagens beslut år 1960 skall riket vara indelat i 7 sjukvårdsregioner för specialiserade vårdgrenar, som kräver så stort upptagningsområde, att de vanliga sjukvårdsområdena (landstingens resp landstingsfria kommuners upptagningsområden) är för små att ensamma uppbära kliniker härfor. Regionerna, som benämnes efter den ort där *regionsjukhuset* (eller -sjukhusen) är beläget, är följande.

Folkmängd 31/12 1973 (prel uppg)

1 Stockholmsregionen	1 539 537 inv
2 Uppsala-regionen	1 263 338 »
3 Linköpingsregionen	926 443 »
4 Lund-Malmöregionen	1 458 119 »
5 Göteborgsregionen	1 464 890 »
6 Örebroregionen	856 974 »
7 Umeåregionen	635 127 »

Summa 8 144 428 »

Inom varje region finns en lokal regionsjukvårdsnämnd.

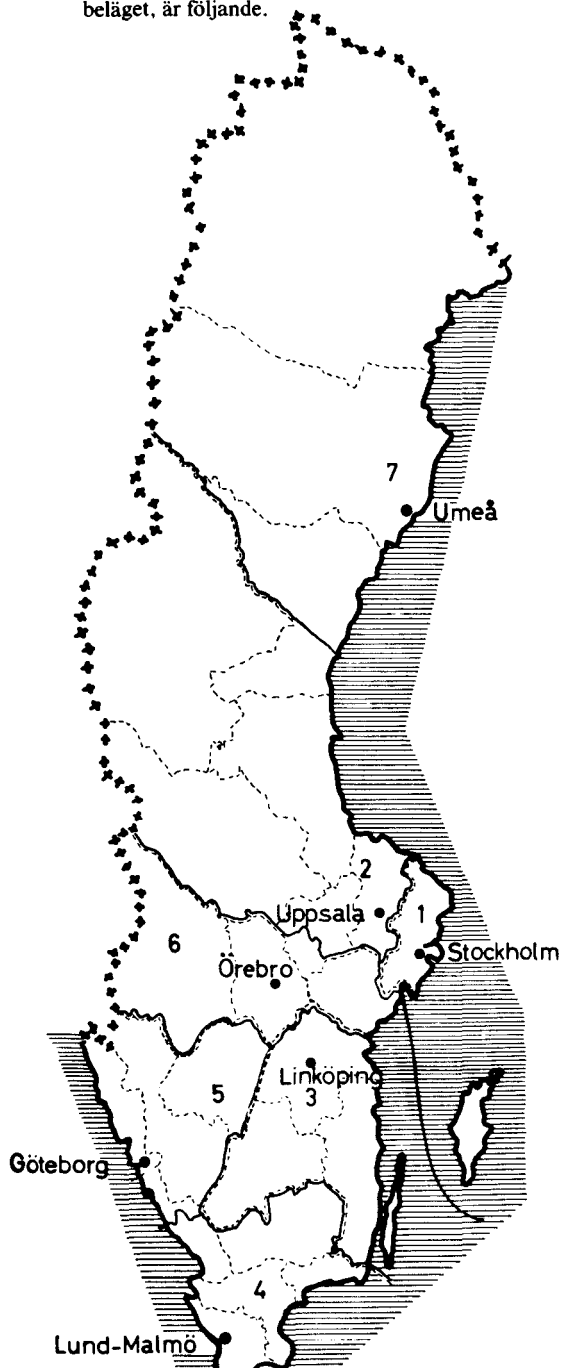
De heldragna linjerna på kartan anger regionerna, de streckade länsgränserna. (Jfr SOU 1958:26). Punkterna markerar regionsjukhusen. Vid 1973 års slut fanns enligt regionsjukvårdsavtal vårdplatser för regionsjukvård vid nedan angivna sjukhus:

Region, sjukhus och specialitet.

1. *Karolinska sjukhuset*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, reumatologi.
2. *Akademiska sjukhuset*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, kardiologi.
3. *Regionsjukhuset Linköping*: Vårdplatser för plastikkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, neurologi, njurmedicin.
4. *Lunds lasarett*: Vårdplatser för thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, kardiologi, njurmedicin.
5. *Sahlgrenska sjukhuset*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi.
- Östra sjukhuset: Vårdplatser för barnkirurgi.
6. *Regionsjukhuset Örebro*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi, reumatologi, kardiologi.
7. *Umeå lasarett*: Vårdplatser för plastikkirurgi, thoraxkirurgi, neurokirurgi, radioterapi, urologi, barnkirurgi, dermatologi, neurologi.

In conformity with a parliamentary decision in 1960 the country is divided into 7 regions for such specialized care for which the county councils and county boroughs are not large enough to support a clinic of their own. The regions and their population are listed above.

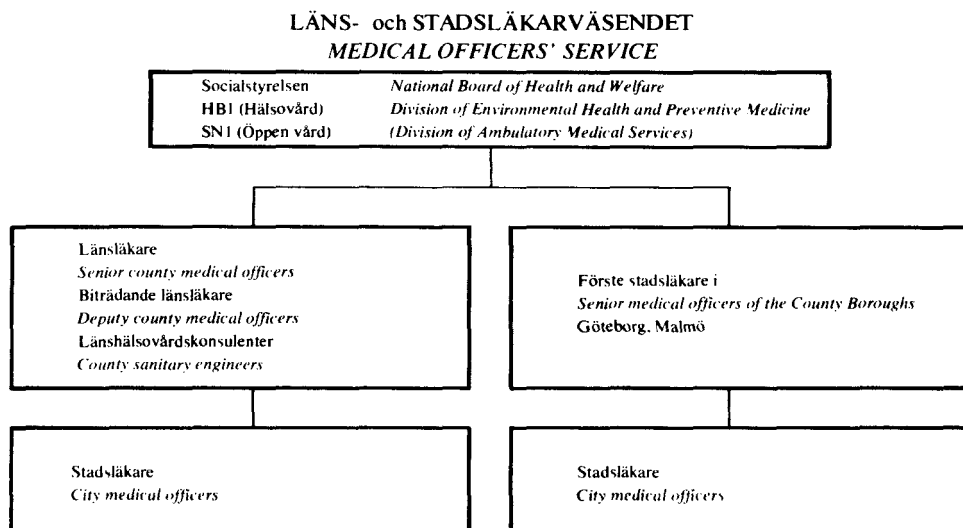
In accordance with agreements between the pertinent authorities there were clinics for kidney diseases, neurology, neurosurgery, dermatology, thoracic surgery, plastic surgery, radiotherapy, urology, child surgery etc at the end of 1973.

c. Vissa fristående organ och verksamheter

Länsläkarorganisationen

Den statliga länsläkarorganisationen kan ses som socialstyrelsens lokala organisation, geografiskt indelad efter landstingsområdena. I Göteborg och Malmö, som inte ingår i landsting, finns i stället för länsläkare 1:e stadsläkare. Hur organisationen är uppbyggd framgår av nedanstående tablå.

Länsläkarorganisationen skall medverka i hälso- och sjukvårdsplaneringen inom respektive län. Den skall utöva viss tillsyn över hälso- och sjukvården i länet, huvudsakligen den del som ligger utanför den offentliga sektorn: enskilda vårdhem, privatläkare. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt utvecklingen på det omgivningshygieniska området. Länsläkarna skall stå länsstyrelserna och kommunala organ och andra sammanslutningar till tjänst med råd och upplysningar i frågor som rör den allmänna hälsövården.

I nedanstående tabell redovisas länsläkarna med uppgifter om antal tjänster och hur dessa tjänster uppehölls den 1 oktober 1973.

Tjänsteläkare, distriktsläkare

Den 1 januari 1973 försvann benämningen tjänsteläkare, varmed menades provinssiälläkare, biträdande och extra provinssiälläkare samt stadsdistriktsläkare (sedan 1968 benämnda provinssiälläkare). Tjänsteläkarna var skyldiga att vid sidan av sina allmänna läkaruppgifter utföra särskilda uppgifter enligt olika författningar. I samband med slopandet av tjänsteläkarbenämningen fördelades dessa uppgifter mellan i princip alla läkare i offentlig tjänst.

Tabell A 12. Länsläkare och stadsläkare hösten 1973.*Posts for medical officers 1973.*

Källa: Personalinventeringen den 1 oktober

Befattning	Antal tjänster	Därav uppehållna av					Vikarie saknas ¹
		läkare med svensk legitimation	enbart läkar-examen	svensk medicine kandidat	utländska läkare utan svensk legitimation		
					med tids-begränsad behörighet	övriga	
Länsläkare	25	21	—	—	—	—	4
Bitr länsläkare	15	9	—	—	—	—	6
1:e stadsläkare	2	2	—	—	—	—	—
Stadsläkare	28	25	—	—	—	—	3

Provinsiälläkarna (ordinarie, biträdande och extra) övergår sedan 1963 successivt från statens huvudmannaskap till landstingens, en övergång som i huvudsak genomförts.

Sedan 1 januari 1973 benämns de landstingsanställda provinsiälläkarna distriktsläkare (ordinarie, biträdande och extra). Distriktsläkarna utgör ryggraden i den växande del av vårdresurserna som ingår i den öppna vården. Denna senare avses i framtiden till stor del bli förlagd till ett stort antal öppenvårdscentraler, som skall kunna ge ett tämligen allsidigt vårdutbud. Förutom distriktsläkarna (i första hand allmänläkare, men också specialister) skall där finnas distriktssköterskor, sjukgymnaster, arbetsterapeuter och ev. kuratorer, psykologer m fl. Normalt skall en vårdcentral komma att betjäna ett upptagningsområde omfattande 20.000–50.000 personer.

Tabell A 13. Distrikts- och underläkartjänster i öppen vård utanför sjukhus hösten 1973. Posts for rural medical officers 1973.

Källa: Personalinventeringen den 1 oktober

Befattning	Antal tjänster	Därav uppehållna av					Vikarie saknas ¹
		läkare med svensk legitimation	enbart läkar-examen	svensk medicine kandidat	utländska läkare utan svensk legitimation		
					med tids-begränsad behörighet	övriga	
Distriktsläkare (inkl bitr o extra)							
Allmänläkarvård	1 192	967	13	29	10	20	153
Specialistvård	191	160	—	—	—	1	30
Underläkare	80	28	1	3	—	—	48
Summa distrikts-läkare och underläkare	1 463	1 155	14	32	10	21	231

¹ Inkl uppehållna medelst dubbelförordnande.

Distriktsvården m m

Distriktssköterskornas verksamhet omfattar hälsoupplýsning och medverkan inom förebyggande vård, såsom barnhälsovård och skolhälsovård. Sjukvård i hemmet och på egen mottagning upptar en stor del av verksamheten, som regleras genom normalinstruktion för distriktssköterska (30 juli 1964). Se vidare tabellerna A 13, A 14 och B 5. Antal yrkesverksamma distriktssköterskor var i september 1973 c:a 2 350.

Tabell A 14. Distriktssköterskornas verksamhet år 1973*Public Health Nurses' activity*

Källa: Årsberättelser från landsting.

År Year	Antal distrikts- sköterskor No. of nurses	Hembesök per distriktssköterska Home visits per nurse 1 sjuk- vård Curative care	1 hälso- vård ¹ Health care	Biträdd vid läkarmot- tagning i hälsovård ¹ Ggr per sjuk- sköterska Assisted doctor in health clinics Times per nurse
1950	1 264	699	468	43
1955	1 502	799	374	35
1960	1 598	825	304	35
1965	1 697	862	251	28
1970	1 834	941	212	25 ²
1971	1 886	1 000	202	30 ²
1972	1 895	1 036	186	25 ²
1973	1 914	1 063	184	25 ²

Distriktssköterskor vid mödra-barnavårdscentra-
ler ingår ej i tabellen.

I antalet distriktssköterskor ingår vikarier men ej
distriktssköterskor i Göteborg och Malmö. Di-
striktsskötersketjänsternas antal inom olika
sjukvårdsområden redovisas i tabell B 5.

¹ Barn-, mödra- och skolhälsovård samt dispen-
särvård. – ² Beräknat på de landsting som lämnat
fullständiga uppgifter.

Tabell A 15. Specifikation av tabell A 14 för år 1973 *Specification of preceeding table*

	Inom stadsdistrikt	Inom övr distrikt	Samtliga distrikt
Antal distriktssköterskor	378	1 536	1 914
Antal hembesök:			
Sjukvård exkl långtidsvård per distriktssköterska	499 235 1 320	1 225 213 798	1 724 448 901
Långtidsvård per distriktssköterska	102 961 272	207 492 135	310 453 162
Hälsovård per distriktssköterska	12 767 34	338 714 221	351 481 184
Därav barnhälsovård	–	257 756	257 756
Antal besök av patienter i distriktssköterskans egen mottagning:			
Sjukvård exkl långtidsvård	575 919	1 458 709	2 034 628
Långtidsvård	5 496	20 607	26 103
Hälsovård	43 506	568 245	611 751

Tabell A 16. Mödra- och barnvårdscentraler 1973*Maternity and child welfare services*

Källa: Förteckningar från sjukvårdsstyrelser.

Huvudman <i>Responsible authority</i>	Antal hälsovårdsorgan <i>Number of services</i>			
	Mödravårdscentraler, typ I <i>Type I Maternal Welfare Centres</i>	Barnavårdscentraler, typ I <i>Type I Children's Welfare Centres</i>	Mödravårdscentraler, typ II	Barnavårdscentraler, typ II
Stockholms län	28	150	6	83
Uppsala län	2	10	17	20
Södermanlands län	3	14	6	33
Östergötlands län	10	10	21	33
Jönköpings län	5	10	22	36
Kronobergs län	2	1	24	29
Kalmar län	3	10	23	51
Gotlands kommun	1	1	10	10
Blekinge län	4	2	16	24
Kristianstads län	3	4	18	44
Malmö kommun	1	16	—	—
Malmöhus län i övrigt	3	17	40	57
Hallands län	3	9	15	27
Göteborgs kommun	9	62	—	—
Göteb o Bohus län i övr	3	6	33	48
Älvsborgs län	5	9	44	48
Skaraborgs län	7	9	16	20
Värmlands län	5	7	36	53
Örebro län	2	9	21	35
Västmanlands län	2	5	9	28
Kopparbergs län	3	9	32	37
Gävleborgs län	2	7	32	47
Västernorrlands län	5	8	17	31
Jämtlands län	1	5	23	23
Västerbottens län	2	9	39	39
Norrbottnens län	6	7	29	36
Summa Total	120	406	549	892

Tabell A 16.

Kombinerade mödra- och barnvårdscentraler av typ II har fr o m 1971 uppdelats på mödra- resp barnvårdscentraler av typ II.

Mödra- och barnhälsovården

Bland de befolkningspolitiska åtgärderna under 1930-talet i anledning av den sjunkande nativiteten ingick, fr o m år 1938, statsbidrag till »förebyggande mödra- och barnvård». Efter smärre omarbetningar i bestämmelserna fortsatte de att gälla fram till 1967 då det särskilda statsbidraget till den förebyggande mödra- och barnvården slopades.

Tabell A 17. Mödra- och barnhälsovården år 1973 *Maternity and child welfare*

Källa: Mödra- och barnavårdscentralernas årsberättelser.

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, county boroughs</i>	Kvinnor <i>Women</i>		Spädbarn <i>Infants</i>			Småbarn <i>Pre-school children</i>			
	Övervakade nyinskrivna <i>Supervised</i>	Medeltal besök per barnaföderska <i>Visits per mother</i>	Antal levande födda <i>Number of live born</i>	Antal övervakade <i>Number supervised</i>	Medeltal besök per spädbarn <i>Visits per infant</i>	Antal övervakade ett-åringar <i>Number supervised one year old children</i>	Medeltal besök per ettåring <i>Visits per one year old child</i>	Antal övervakade 2-7-åringar <i>Number supervised 2-7 years old child</i>	Medeltal besök per 2-7-åring <i>Visits per 2-7 years old child</i>
Stockholms län	22 018	14,5	21 235	20 658	14,1	21 202	3,3	93 182	1,8
Uppsala län	3 828	12,2	3 599	3 589	11,4	3 721	2,5	12 886	1,5
Södermanlands län	3 674	13,7	3 307	2 475	13,3	2 555	3,2	14 083	1,9
Östergötlands län	6 021	12,6	5 317	5 261	10,4	5 167	2,4	20 652	1,5
Jönköpings län	4 355	13,4	4 155	4 155 ²	9,1	4 146	2,6	17 608	1,6
Kronobergs län	2 663	12,8	2 276	2 276 ²	8,2	2 211	3,2	10 041	1,9
Kalmar län	3 307	14,3	3 020	3 020 ²	11,1	3 066	3,1	14 936	1,9
Gotlands kommun	759	11,2	719	713	10,3	721	1,8	3 410	1,8
Blekinge län	1 961	12,5	2 066	2 066 ²	10,3	2 024	3,4	8 920	1,9
Kristianstads län	3 597	13,4	3 381	3 381 ²	9,0	3 566	3,2	15 913	1,7
Malmö kommun	8 316	12,3	9 946	9 946 ²	15,0	10 577	3,4	45 990	2,2
Malmöhus län i övrigt									
Hallands län	2 860	12,0	3 021	3 021 ²	8,1	3 032	3,0	14 073	1,7
Göteborgs kommun	10 426	14,6	10 274	9 814	14,7	9 795	4,0	48 628	1,9
Göteborg o Bohus län i övrigt									
Älvsborgs län	5 709	15,0	5 467	5 467 ²	10,8	5 933	3,9	26 830	1,8
Skaraborgs län	3 734	14,1	3 469	3 469 ²	10,1	3 468	2,3	15 794	1,7
Värmlands län	3 464	14,7	3 356	3 356 ²	10,4	3 293	3,2	15 663	1,7
Örebro län	3 715	12,9	3 538	3 194	10,5	3 272	2,9	16 140	1,8
Västmanlands län	3 971	13,9	3 504	3 437	10,9	3 691	3,0	17 158	1,7
Kopparbergs län	2 543	11,8	3 281	3 281 ²	11,1	3 347	2,9	14 760	1,9
Gävleborgs län	3 845	14,9	3 406	3 406 ²	11,3	3 650	3,0	17 455	1,7
Västernorrlands län	3 449	14,4	3 170	3 170 ²	10,3	3 375	2,9	17 164	1,6
Jämtlands län	1 618	13,8	1 497	1 423	10,7	1 517	3,0	8 661	1,8
Västerbottens län	3 499	12,9	3 155	3 155 ²	10,3	3 208	3,5	16 063	2,0
Norrbottnens län	3 605	12,2	3 504	3 504 ²	8,0	3 949	5,5	18 164	2,3
Summa ¹ Total	112 937	13,5	109 663	107 237 ²	11,8	110 486	3,3	504 174	1,7

¹Besök hos läkaren, barnmorskan/sjuksköterskan och hembesök av barnmorskan/sjuksköterskan, avseende hela riket.

Medeltal besök avseende hela riket per	hos läkaren	hos barnmorskan/sjuksköterskan	hembesök av barnmorskan/sjuksköterskan	Total
barnaföderska	4,0	9,4	0,1	13,5
spädbarn	4,7	4,6	2,5	11,8
1-åring	1,6	1,2	0,5	3,3
2-7-åring	0,8	0,6	0,3	1,7

²Beräknat tal*Tabell A 17.*

I antalet övervakade kvinnor ingår även kvinnor vilkas graviditet avslutats med missfall.

I antalet besök per barnaföderska resp barn ingår såväl besök på läkares, sjuksköterskas och barnmorskas mottagning som hembesök av dessa personer. Se specifikationen i tabblän ovan.

Antalet levande födda är hämtat ur Statistiska centralbyråns publikation »Befolkningsföränd-

ringar». Jämförelsen mellan de födda och de övervakade kan icke göras fullt rättvisande av flera orsaker. Sålunda händer att barn som fötts före ett årsskifte inte inskrivs i barnavården förrän följande år, varför andelen övervakade ett visst redovisningsår ibland blir för stor, ibland för liten. Även direkt felredovisning torde förekomma.

Mödra- och barnhälsovård är en organisation för kostnadsfri hälsokontroll av blivande och nyblivna mödrar och av barn i förskoleåldern i landstings- och landstingsfria kommuners regi. Centraler av typ I är anknutna till kvinno- eller barnklinik vid lasarett och förestås av överläkare eller bitr överläkare vid kliniken eller också av annan läkare med specialistkompetens i kvinnosjukdomar och förlossningar resp barnålderns invärtes sjukdomar. Centraler av typ II förestås av allmänläkare inom primärvården eller annan som är behörig att utöva läkaryrket. Verksamheten drivs fr o m 1969 i enlighet med »Normalreglemente för mödra- och barnhälsovården» och består främst av mottagningar hos centralernas läkare, barnmorskor och sjuksköterskor och av besök i hemmet. Mödrarna kan erhålla sådana läkemedel som erfordras för behandling av graviditetskomplikationer och både mödrar och barn erhåller behövliga skyddsläkemedel, såsom vitamin- och järnpreparat osv. Mödraundervisning med mödragymnastik anordnas. Preventivmedelsrådgivning är en särskild uppgift för mödrahälsovården. – Organisationens omfattar hela landet.

Uppgifter om antalet mödra- och barnavårdscentraler, övervakade mödrar och barn lämnas i tabellerna A 16–A 20. Medeltal besök per barnaföderska på läkares och barnmorskors mottagningar, som angivits i tabell A 17, har räknats fram genom att antalet besök i förvård och eftervård satts i förhållande till antalet nyinskrivna gravida inom de olika sjukvårdsområdena.

Barn räknas som övervakat, om det kontrollerats på barnavårdscentral eller hembesök därifrån gjorts under året.

Utöver vad som framgår av tabellerna kan nämnas att 73 % av de övervakade barnaföderskorna hade inskrivits före fjärde havandeskapsmånadens början. Antalet övervakade som deltagit i mödragymnastik var 42 %. Eftervård vid besök hos läkaren hade 79 % erhållit och specialistvård (vid mödravårdscentral typ I) 66 %.

Barnmorskeväsendet. Enligt sjukvårdslagen är huvudmannen skyldig att ombesörja öppen och sluten förlossningsvård i den mån icke annan drager försorg härom. Barnmorskornas verksamhet regleras genom Kungl. Maj:ts reglemente

Tabell A 18. Barnhälsovård 1970–1973. Antal ympade barn i åldern 0–7 år

Inoculated children 0–7 years.

Källa: Mödra- och barnavårdscentralernas årsberättelser.

	1970		1971		1972		1973	
	Antal	% ¹	Antal	% ¹	Antal	% ¹	Antal	% ¹
Totalt antal övervakade barn (0–7 år)								
<i>No. supervised (0–7 years)</i>	699 735		716 831		733 400		723 899	
smittkoppsympade <i>smallpox</i>	134 107	19,2	127 391	17,8	125 411	17,1	116 323	16,1
trippelympade <i>P. D. T.</i>	101 458	14,5	107 348	15,0	108 779	14,8	105 465	14,6
polioympade <i>polio</i>	110 754	15,8	114 866	16,0	119 646	16,3	115 102	15,9

¹ Av antalet övervakade barn.

Tabell A 19. Barnhälsovård 1970–1973. Uppfödning av barn, synprövade och hörselprövade barn*Child health. Breastfeeding, checking sight and hearing.*

Källa: Sjukvårdsstyrelsernas årsberättelser och »Befolkningsförändringar».

	1970		1971		1972		1973	
	Antal	% ¹	Antal	% ¹	Antal	% ¹	Antal	% ¹
Totala antalet levande födda barn <i>No. live born</i>	110 150		114 484		112 273		109 663	
Antal kontrollerade barn under första halv- året <i>Supervised during first six months</i>	99 345		98 187		101 891		100 020	
Därav barn som fått enbart bröstmjölk <i>Breastfeeding alone</i>								
2 mån eller längre <i>2 months or more</i>	35 082	35,3	31 400	32,0	31 306	30,7	31 766	31,8
4 mån eller längre <i>4 months or more</i>	14 817	14,9	13 436	13,7	13 331	13,1	13 784	13,8
6 mån eller längre <i>6 months or more</i>	6 568	6,6	5 750	5,9	5 782	5,7	6 068	6,1
Antal synprövade barn <i>Sight checked</i>	117 920		125 458		117 817		115 462	
Synskärpa 5/5 på båda ögonen <i>Acuity of vision 5/5 on both eyes</i>	101 631	86,2	105 899	84,4	99 872	84,8	97 303	84,3
med synskärpa < 5/5 på det ena eller båda ögonen < 5/5 on one or both eyes	7 994	6,8	8 914	7,1	8 718	7,4	9 852	8,5
Antal hörselprövade barn <i>Hearing checked</i>	77 889		88 831		92 324		91 394	
Därav remitterade till hörcentral <i>Referred to audiological centre</i>	2 993	3,8	3 475	3,9	4 052	4,4	4 680	5,1

Tabell A 20. Distriktsbarnmorskornas verksamhet inom mödrahälsovården åren 1969–1973*Maternity care of district midwives*

Källa: Distriktsbarnmorskornas årsberättelser.

	1969	1970	1971 ²	1972 ²	1973 ²
	Antal No.	Antal No.	Antal No.	Antal No.	Antal No.
Hemförlossning <i>Home delivery</i>	46	35	30	20	12
Läkarmottagning förebyggande vård <i>Assisting Dr's clinic (times)</i>	25 000	24 600	27 000	25 200	27 900
Egen mottagning, kontroll och råd- givning <i>Own clinic, visits</i>	511 300	572 000	538 600	594 300	699 400
Hembesök <i>Home visiting</i>					
förvård (prenatal)	27 900	24 800	20 400	19 600	14 800
eftervård (postnatal)	5 000	4 700	3 800	3 200	2 500
barnavård (child care)	} 1 700	2 000	1 500	1 400	1 700
sjukvård (sick care)					
Sluten vård, bitr vid förlossning <i>Hospital deliveries</i>	600	400	200	30	60

¹ Av antalet kontrollerade resp syn- och hörselprövade barn. – ² Distriktsbarnmorskeverksamheten inom Stockholms läns landsting har upphört fr o m 1971.

(MF130:1955) och normalinstruktion (MF 92:1963). Som framgår av tabell A 19 föds numera endast ett ringa antal barn i hemmen.

Antalet tjänster för barnmorskor redovisas i tabell B 5. Beträffande förlossningar m m se i övrigt kap D, c.

Lungsjukvården

Den slutna vården. En sammanfattning av den slutna vårdens platstillgång vid slutet av år 1973, vad avser lungsjukvård och kirurgisk tuberkulos, ter sig sålunda:

	Antal anstalter	Antal vårdplatser
Lasarettskliniker för medicinsk lungsjukvård	18	1 372
Thoraxkirurgiska lasarettskliniker	6	316
Lasarett för lungsjukvård	12	842
Apelvikens kustsanatorium	1	ca 20
Tbc-avdelningar vid lasarett för psykiatrisk vård	3	..
Summa	40	(2 550)

På en del av dessa platser vårdas tillfälligt andra långvarigt kroppssjuka än lungsjuka. I den mån särskilda platser är mera varaktigt avdelade för ändamålet är de dock icke medräknade här. Vad angår Apelvikens kustsanatorium skall anmärkas, att vid detta efterbehandlas fall av led-, ben- och körteltuberkulos, poliofall m fl. De tre lasarett för psykiatrisk vård med tuberkulosavdelningar är Ulleråkers, S:t Lars och Umedalens sjukhus. I översikten av vårdformerna i bilaga 3, i tabell A 4, där också intagningar och vård dagar för tuberkulosvården redovisas, och tabell A 3, har dessa avdelningar räknats till den psykiatriska vården. Thoraxkirurgin och Apelvikens kustsanatorium har förts på »lasarettsvård och liknande».

Dispensärerna. Enligt det av socialstyrelsen år 1968 fastställda normalreglementet för dispensärverksamheten skall inom varje sjukvårdsområde (landsting eller landstingsfri kommun) finnas minst en tuberkulosdispensär, i första hand anknuten till lasarettsklinik för lungsjukdomar eller motsvarande sjukhus. Klinikens (sjukhusets) överläkare eller biträdande överläkare antages i regel också skola förestå dispensären (vara dispensärläkare).

Vid dispensären undersökes personer misstänkta för eller lidande av tuberkulos kostnadsfritt. Även vård meddelas och hälsoundersökningar med avseende på förekomsten av tuberkulos och BCG-ympningar företages.

Dispensärläkaren skall föra register över alla fall av aktiv tuberkulos inom dispensärens distrikt. Till Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar skall denne lämna uppgift varje månad om personer som införts i eller avförts ur registret. Jämför tabellerna A 8, A 21 och D 7.

Socialstyrelsens skärmbildsundersökningar. Sedan den 1 oktober 1946 har en systematisk undersökning av svenska folket medelst skärmbildsfotografering (röntgenfotografering) pågått i syfte att på ett tidigt stadium upptäcka fall av

Tab A 21. Verksamheten vid tuberkulosdispensärerna år 1973 TB dispensaries

Källa: Årsberättelser från länsläkare och tuberkulosdispensärer.

Huvudman <i>Responsible authority</i>	Antal tuberkulos- dispensärer <i>No. of dispensaries</i>	Röntgen- undersök- ningar <i>No. of X-ray examinations</i>	därav skb-under- sökningar <i>thereof small film</i>	Mass- undersök- ningar <i>Mass radiography</i>	Summa <i>Total</i>	Calmette- vaccinationer <i>No. of BCG vaccinations</i>
Stockholms län	5	38 697	5 879	171 235	209 932	2 380
Uppsala län	1	15 043	3 713	36 378	51 421	455
Södermanlands län	2	18 758	13 069	1 255	20 013	75
Östergötlands län	2	18 238	9 637	9 335	27 573	454
Jönköpings län	2	8 586	4 989	10 690	19 276	186
Kronobergs län	1	7 454	2 475	3 417	10 871	189
Kalmar län	3	10 182	8 188	788	10 970	214
Gotlands kommun	1	6 388	4 411	—	6 388	42
Blekinge län	2	5 801	3 752	3 582	9 383	77
Kristianstads län ¹	2	3 038	1 828	—	3 038	—
Malmö kommun	1	} 47 135	34 221	32 319	79 454	1 749
Malmöhus län i övr	2					
Hallands län	1	14 558	3 059	—	14 558	444
Göteborgs kommun	1	} 28 851	23 514	39 109	67 960	1 529
Göteborgs o Bohus län i övr	3					
Älvsborgs län	3	18 125	14 321	6 298	24 423	3 611
Skaraborgs län	1	5 622	3 690	—	5 622	—
Värmlands län	2	14 042	6 464	1 702	15 744	70
Örebro län	1	14 592	8 937	1 795	16 387	43
Västmanlands län	1	1 995	466	11 527	13 522	—
Kopparbergs län ¹	1	7 503	3 804	237	7 740	30
Gävleborgs län	1	5 773	4 440	5 867	11 640	367
Västernorrlands län	3	14 775	9 266	3 136	17 911	13
Jämtlands län	1	3 268	1 992	5 614	8 882	28
Västerbottens län	2	17 620	10 214	5 948	23 568	471
Norrbottens län	3	20 927	11 485	18 175	39 102	289
Summa Total 1973	48	346 971	193 814	368 407	715 378	12 716
» » 1972	50	354 136	212 206	399 026	753 162	13 255
» » 1971	50	354 607	238 987	363 594	718 201	13 868
» » 1970	51	361 678	181 788	404 182	765 860	15 728
» » 1969	51	366 596	186 333	376 977	743 573	11 429
» » 1968	53	..	..	..	708 582	14 103
» » 1965	57	..	..	..	670 462	12 782
» » 1960	62	..	..	..	525 602	17 494
» » 1955	62	..	..	..	573 319	..
» » 1950	58	..	..	..	503 865	..

¹ Uppgifterna avser år 1972

lungtuberkulos och bringa dessa under behandling. Denna verksamhet, som redovisats i tidigare årgångar av denna publikation, upphörde under år 1969.

Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar utbetalade år 1973 till vetenskaplig forskning rörande tuberkulos och lungsjukdomar 360 256 kr och till forskning rörande hjärt- och kärlsjukdomar 845 255 kr. Nationalföreningen beviljade institutionsanslag för forskning inom hjärt- och lungsjukdomarnas områden med ett belopp av 725 000 kr och bidrag till rehabiliteringsverksamhet med 401 000 kr.

Uppgifter om tuberkulosens utbredning återfinns i kapitel D, a.

Vården av veneriskt sjuka

Kostnadsfri undersökning och behandling av personer lidande av eller misstänkta för venerisk sjukdom i smittsamt skede utföres av vederbörande distriktsläkare på landsbygden och i mindre tätorter. I större tätorter meddelas sådan vård i regel på särskilda polikliniker. Poliklinikerna förestås i regel av specialutbildade läkare. Vid dessa har även ett stort antal personer vårdats som lidit av venerisk sjukdom i icke smittsamt skede, hudsjukdom etc.

Enligt smittskyddslagen (SFS 1968:231) är det länsstyrelsen (i kommunen hälsovårdsnämnden) som skall vaka över att smittsamma sjukdomar bekämpas i länet (kommunen) och tillse att lämpliga åtgärder vidtas. Socialstyrelsen har högsta tillsynen över bekämpandet av smittsamma sjukdomar i riket.

Länsläkarnas verksamhet framgår av nedanstående uppgifter, som hämtats från deras till socialstyrelsen ingivna rapporter.

Antalet personer som år 1973 av länsläkaren anmanats att underkasta sig läkarundersökning var 15 760. I fråga om 5 149 fall kunde smittfrihet styrkas, medan 10 144 påbörjat läkarbehandling.

Antalet personer, som anmälts till länsläkaren på grund av underlåtelse att följa läkares föreskrifter om behandling eller för avbrott i behandlingen var 4 686.

I tillsammans 4 365 fall hade länsläkaren underrättat länsstyrelsen att anmaning icke följts eller att den fått underlåtas.

Uppgifter om de veneriska sjukdomarnas utbredning återfinnes i kapitel D, a.

Den abortförebyggande verksamheten

avser enligt fastställd normalinstruktion »att på ett personligt sätt taga sig an kvinna, som på grund av ett icke önskat havandeskap vill söka abort. Den skall underlätta för henne att lösa hennes svårigheter. Om indikation för abort kan anses föreligga och kvinnan slutligt önskar sådan, skall hon få biträde med sin ansökan härom». För denna verksamhet utgår statsbidrag enligt kungörelsen (SFS 1945:863) angående statsbidrag till viss verksamhet för stöd och rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte (ändrad senast enligt SFS 1955:456) till landsting eller kommun utom landsting på villkor bl a att verksamheten ingår i av socialstyrelsen godkänd plan, att den utövas vid särskilda rådgivningsbyråer, till vilka skall vara knutna legitimerade läkare och kvinnliga kuratorer, och att avgift icke uttages för meddelande av råd eller i samband därmed utfärdad intyg. Dessutom ger en del av byråerna råd i andra sexualfrågor, bl a rörande preventivmedel. Se även kapitel D, d.

Verksamheten omfattade vid utgången av år 1973 23 byråer och en filialmottagning inom 10 landstingsområden och 3 kommuner utom landsting. Dessutom bedrevs abortrådgivning vid 8 byråer för försöksvis anordnad familjerådgivning inom 7 landstingsområden.

Omfattningen av verksamheten vid rådgivningsbyråerna var år 1973 följande: Under året behandlades 17 542 abortärenden. Ifrågavarande graviditeter avbröts i

15 191 fall med legal abort. Härtill kommer 4 325 abortsökande och 3 848 legala aborter vid familjerådgivningsbyråer med abortrådgivning (Hela antalet aborter enligt lagen om avbrytande av havandeskap redovisas i kapitel D, d.)

Inom de landstingsområden, där huvudmannen icke anordnat särskild abortförebyggande verksamhet eller försöksverksamhet med familjerådgivning innefattande även abortförebyggande verksamhet, har istället det abortsökande klientelet i allmänhet hänvisats till läkare och kuratorer vid lasarettens kvinnoklinik och psykiatriska klinik.

Statens kostnader uppgick budgetåret 1973/74 till 641 590 kr, inräknat medel till kvinnor, som av kuratorer ansetts ha ett omedelbart behov av hjälp, och ersättning till laboratorier för utförande av graviditetsreaktioner.

Skyddsympningarna

Enligt lagen den 28 juli 1958 om *ympning mot smittkoppor*, ändrad den 1 december 1972, skall barn i regel ympas före utgången av det kalenderår under vilket de fyller fyra år.

Enligt till länsbyråerna för folkbokföringen inkommet material uppgick antalet ympade barn till följande:

	0-4 år	5-14 år	Summa
År 1960	76 595	58 082	134 677
År 1965	93 713	15 143	108 856
År 1966	106 196	17 497	123 693
År 1967	114 654	18 517	133 171
År 1968	96 250	15 329	111 579
År 1969	91 760	15 500	107 260

Motsvarande uppgifter har inte sammanställts för senare år. För att erhålla en utförligare redovisning av frekvensen ympade barn genomfördes vid länsstyrelsernas datakontor en bearbetning av de i folkbokföringen registrerade ympningsuppgifterna fr o m hösten 1971 (i slutet av vecka 36). Vid denna tidpunkt räknades hur många barn som var ympade inom olika åldersgrupper (0 år, 1, 2, 3, 4, 5, 6-10 och 11-15 år). Dessa antal ympade barn ställdes i relation till befintliga barn i resp åldersgrupp och procenttal framställdes genom maskinell bearbetning.

Av tabell A 22 framgår dessa procenttal för olika åldersgrupper inom olika län vid två undersökningstillfällen (1973 och 1974). I allmänhet visar procenttalen små förändringar inom de olika åldersgrupperna. I de yngsta årsklasserna är andelen ympade något högre år 1974. Av tabellen framgår också ökningen av andelen ympade barn från en åldersgrupp 1973 till följande åldersgrupp 1974. Andelen ympade ettåringar i hela riket var 63 procent år 1973. Ett år senare hade 80 procent av dessa barn, som då var 2-åringar, ympats.

Tabellen upptar även samtliga under ett år ympade barn med länsvis fördelning.

Enligt 7 § i lagen om ympning mot smittkoppor har länsläkare (förste stadsläkare) under år 1973 medgivit undantag från ympningsplikt ifråga om 937 barn, som till

Tab A 22. Smittkoppsympade barn i olika åldersgrupper i procent av totala antalet barn i resp åldersgrupp i slutet av vecka 36 1973 och 1974 och antalet barn som har ympats under tiden fr o m slutet av vecka 36 1973 t o m slutet av vecka 36 1974.

Källa: Sammanställningar från länsbyråerna för folkbokföringen.

Län Slutet av vecka 36 år...	Åldersgrupp (under resp år uppnådd ålder)									Antal i folk- bokföringen registrerade ympningsupp- gifter under perioden
		% 0 år	% 1 år	% 2 år	% 3 år	% 4 år	% 5 år	% 6-10 år	% 11-15 år	
Stockholms län	1973	13	59	78	80	81	83	86	82	20 950
	1974	16	60	75	81	83	84	86	83	
Uppsala län	1973	24	66	76	84	85	88	90	84	4 090
	1974	31	66	81	82	87	91	91	86	
Södermanlands län	1973	23	74	87	89	89	90	91	85	3 706
	1974	29	78	87	89	90	90	91	87	
Östergötlands län	1973	11	50	73	80	83	87	89	77	5 491
	1974	15	56	74	80	84	88	89	80	
Jönköpings län	1973	16	60	79	80	82	87	89	87	4 492
	1974	17	61	78	82	83	86	89	88	
Kronobergs län	1973	6	48	74	80	79	85	87	83	2 227
	1974	8	50	73	78	82	84	88	84	
Kalmar län	1973	18	63	83	86	86	90	90	88	2 984
	1974	18	63	80	86	88	91	91	89	
Gotlands län	1973	16	68	79	87	84	93	94	88	386
	1974	7	37	77	82	88	86	94	90	
Blekinge län	1973	9	42	62	74	79	84	88	86	2 058
	1974	10	46	64	70	79	85	88	87	
Kristianstads län	1973	11	51	77	82	86	89	91	88	3 732
	1974	13	57	77	83	86	91	91	89	
Malmöhus län	1973	18	59	80	83	85	87	90	88	9 711
	1974	17	60	78	85	86	89	91	88	
Hallands län	1973	17	72	86	88	89	89	90	86	3 770
	1974	22	79	87	88	89	91	91	89	
Göteborgs o Bohus län	1973	22	72	83	85	86	90	90	87	10 310
	1974	24	73	84	86	87	90	90	89	
Älvsborgs län	1973	17	67	82	85	86	89	90	85	5 350
	1974	15	65	82	85	87	88	90	88	
Skaraborgs län	1973	20	67	82	85	84	88	89	85	3 432
	1974	21	63	80	85	87	88	90	86	
Värmlands län	1973	14	60	81	85	87	87	89	87	3 523
	1974	16	64	80	86	88	91	90	88	
Örebro län	1973	22	68	84	88	88	92	92	85	3 700
	1974	26	70	82	88	89	91	93	88	
Västmanlands län	1973	13	55	77	82	84	85	87	85	3 606
	1974	17	57	77	82	85	88	87	86	
Kopparbergs län	1973	22	67	80	83	82	86	86	82	3 831
	1974	23	73	84	86	87	86	87	84	
Gävleborgs län	1973	24	77	88	89	89	89	90	87	3 777
	1974	31	82	88	90	90	91	90	89	
Västernorrlands län	1973	16	67	84	85	86	89	90	86	3 339
	1974	18	67	83	87	87	90	91	89	
Jämtlands län	1973	16	70	84	84	85	87	89	85	1 489
	1974	17	68	82	87	85	87	89	86	
Västerbottens län	1973	18	63	82	85	87	89	92	89	3 546
	1974	25	68	82	86	88	90	92	91	
Norrbottens län	1973	22	68	86	90	90	91	93	91	3 619
	1974	23	69	83	89	91	92	93	92	
Hela riket	1973	17	63	81	84	85	88	89	86	113 119
	1974	19	66	80	84	86	87	90	87	
Därav										
Malmö kommun	1973	16	58	78	82	85	85	91	89	
	1974	16	57	75	82	85	89	92	89	
Göteborgs kommun	1973	26	74	84	85	86	90	90	86	
	1974	29	76	84	86	86	91	90	88	

följd av sjukdom, sjukdomsanlag eller allmän svaghet befarats erhålla men av ympningen.

Föräldrar, som hyser allvarliga betänkligheter mot ympning, kan under förutsättning, som anges i 8 § i lagen, genom beslut av hälsovårdsnämnd få sina barn befriade från ympningsplikt. Sådan befrielse har under år 1973 meddelats ifråga om 276 barn.

Beträffande *polioympning* kan meddelas följande, som avser perioden 1 juli 1973–30 juni 1974. 91 991 förskolebarn erhöll första injektionen, 90 148 andra injektionen, 86 860 tredje injektionen och 76 606 fjärde injektionen. Under nämnda period tillfördes denna kategori ca 117 000 nya barn och av dessa har ca 92 000 påbörjat ympningen d v s 79 %.

1 959 skolelever erhöll under perioden första injektionen mot polio, 2 074 andra injektionen, 2 916 tredje och 18 513 fjärde injektionen. Under perioden har man börjat ge en femte injektion. Antalet skolelever som erhållit sådan var 1 898. Antalet elever som under perioden erhöll första, andra eller tredje injektionen är helt naturligt förhållandevis lågt, beroende på att flertalet tidigare som förskolebarn erhållit dessa. Antalet skolelever som erhåller fjärde injektionen minskar av samma anledning successivt. Sedan 1963, då man började ge den fjärde injektionen mot polio, har sammanlagt c:a 1 400 000 ympats fyra gånger mot polio.

Övriga personer som under perioden ympats mot polio uppgick till: 7 833 med första injektionen, 7 332 med andra injektionen, 7 278 med tredje injektionen, 20 258 med fjärde injektionen och 33 509 med femte injektionen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att sedan polioympningen började i större skala år 1956, har sammanlagt ca 6,3 miljoner personer erhållit minst två injektioner (antalet som erhållit 3 injektioner är oväsentligt lägre) och 4,7 miljoner fyra injektioner (se tabblån nedan).

Antalet personer som erhållit 4:e injektionen mot polio under följande budgetår.

Budgetår	Förskolebarn	Skolelever	Övriga	Totalt
1962/1963	7 000	648 000	169 000	824 000
1963/1964	48 000	304 000	263 000	615 000
1964/1965	72 000	100 000	475 000	647 000
1965/1966	64 000	78 000	749 000	891 000
1966/1967	71 000	63 000	336 000	470 000
1967/1968	67 000	40 000	119 000	226 000
1968/1969	72 000	34 000	63 000	169 000
1969/1970	74 000	34 000	88 000	196 000
1970/1971	77 000	32 000	119 000	228 000
1971/1972	81 000	27 000	64 000	172 000
1972/1973	78 000	22 000	28 000	128 000
1973/1974	77 000	19 000	20 000	116 000
Summa	788 000	1 401 000	2 493 000	4 682 000

Karantänsväsendet

Enligt 3 § karantänskungörelsen den 24 april 1953 (SFS 1953:222) fanns år 1973 följande 10 karantänsstationer, nämligen i Stockholm, Kalmar, Malmö, Helsingborg, Göteborg, Gävle, Sundsvall, Umeå, Skelleftehamn och Luleå. Bevis om råttutrotning och om befrielse från råttutrotning fick – förutom av hälsovårdsnämnd i ovannämnda 10 karantänsstationer – utfärdas av hälsovårdsnämnderna i 43 av socialstyrelsen härför godkända hamnar.

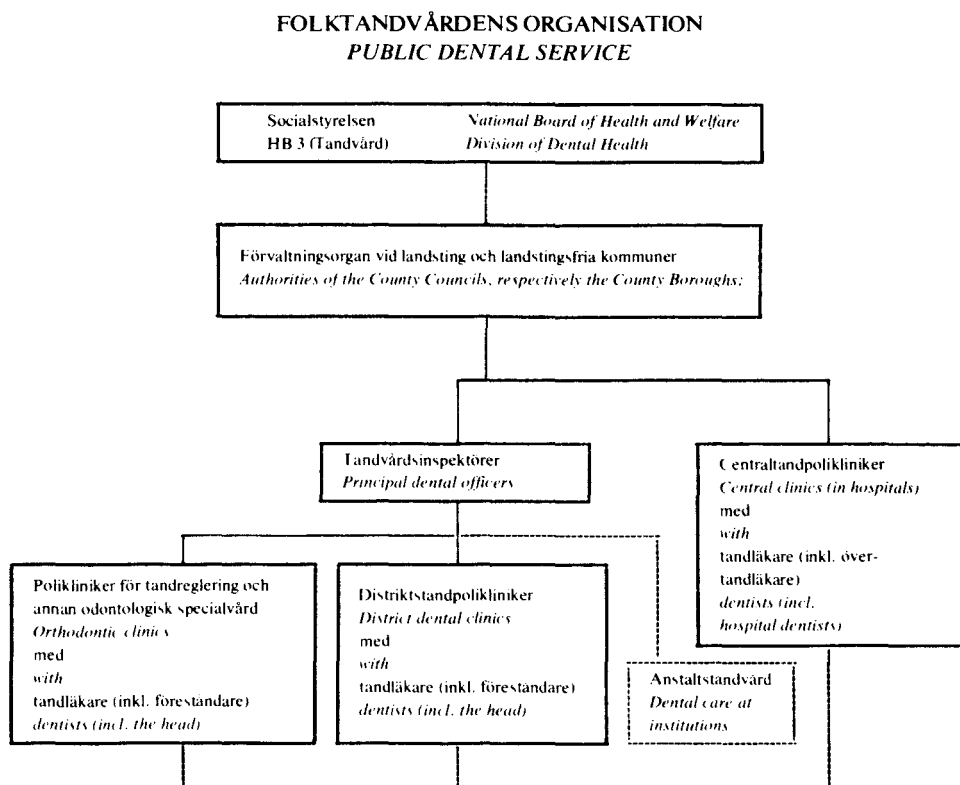
Som tullflygplatser med internationell karaktär fungerade Stockholm-Arlanda, Stockholm-Bromma, Göteborg-Torslanda och Malmö-Bulltofta, Jönköping, Kiruna, Norrköping, Sundsvall, Umeå, Visby.

d. Folktandvården

Första kungörelsen angående statsbidrag till folktandvård trädde i kraft den 1 januari 1939. Den har sedermera ersatts av kungl kungörelserna den 1 januari 1951 och den 26 maj 1961 (SFS 1961:278) vilken senare kungörelse upphörde att gälla vid utgången av år 1973 enligt k k den 25 maj 1973 (SFS 1973:462).

Uppgifter rörande verksamhetens omfattning lämnas i tabell A 23 med kommentar.

Den 31 december 1973 fanns 28 tandvårdsinspektörer inom landstingskommuner och landstingsfria kommuner. Vidare fanns enligt tandvårdsinspektörernas uppgifter vid 33 centraltandpolikliniker – tandläkarhögskolorna i Stockholm och Umeå ej inräknade – 91 tandläkare inklusive övertandläkare, vid distriktstandpoliklinikerna 2 340 tandläkare, vid polikliniker för tandreglering 159 och vid polikliniker för annan specialvård 72 (se tab A 23). Deltidstjänstgörande tandläkare har omräknats till heltidstjänstgörande. Antal inrättade tandpolikliniker framgår av tabellen med kommentar. Folktandvårdens organisation framgår av nedanstående diagram.

Tab A 23. Folktandvård. Verksamheten år 1973. Public dental care

Källa: Årlig rapport från huvudmännen. Tandläkarsituationen inom folktandvården hösten 1973

Huvudman <i>Responsible authority</i>	Antal tandpolikliniker den 31/12 1973 <i>Dental clinics</i>					Antal tandläkare den 1/10 1973 vid <i>No. of dentists</i>				Antal vid distriktstandpoliklinikerna behandlade <i>Number of patients treated at district dental clinics</i>				Arbetstimmar av tandläkare i tandvård (i distr) <i>Hours worked at district polyclinics</i>	
	central <i>central</i>	distrikts ¹ <i>districts</i>	annex	för tandreglering <i>for orthodontics</i>	för annan specvård <i>for other spec. care</i>	central-tandpolikliniker <i>central</i>	distrikts-tandpolikliniker <i>district</i>	pol för tandreglering <i>for orthodontics</i>	pol för annan specvård <i>other spec. care</i>	barn <i>children</i>		vuxna <i>adults</i>		hela antalet <i>total</i>	därav i org barn-tandvård <i>thereof org. child dental care</i>
Stockholms län	4	140	—	10	10	11 ²	405	31,5	27	153 337	6 014	30 264	42 240	573 258	331 448
Uppsala län	1	22	3	2	—	4	62	5	—	38 125	2 528	11 100	14 853	95 925	52 288
Södermanlands län	1	20	—	2	—	2,5	64	4,5	—	35 000	3 308	11 248	15 631	105 512	58 245
Östergötlands län	3	27	14	2	2	8	103	6	3	57 883	557	14 115	15 548	152 614	83 251
Jönköpings län	1	33	4	3	3	3	81	6	10	41 792	2 914	11 406	17 594	136 171	84 594
Kronobergs län	1	22	3	2	1	2	46	5	1	24 806	1 157	7 915	9 378	78 447	41 963
Kalmar län	2	31	1	3	—	4	66	4	—	34 241	1 233	11 321	17 355	105 221	57 978
Gotlands kommun	1	9	—	1	—	1	18	0,5	—	8 268	220	3 612	3 109	29 001	14 692
Blekinge län	1	16	2	1	—	2	40	1	—	16 908	896	4 223	7 420	62 594	34 335
Kristianstads län	1	36	—	3	1	2	71	5	2	37 709	2 026	13 321	11 415	114 519	61 434
Malmö kommun	1	36	—	1	1	5,5	104	5	—	31 282	579	8 984	8 352	145 923	91 576
Malmöhus län i övrigt	1	48	—	6	3	7	138	11	3	64 874	6 947	24 238	24 977	225 257	124 642
Hallands län	1	16	9	2	1	3	60	6	1	37 726	1 316	5 473	7 107	95 465	62 881
Göteborgs kommun	1	16	26	3	1	—	149	10	6	46 782	938	7 960	18 260	195 981	121 756
Göteborgs o Bohus län i övrigt	1	28	5	3	1	2	88	4	1	43 509	3 187	10 989	11 822	137 465	84 413
Älvsborgs län	2	46	7	2	1	6	108	6	—	53 796	2 309	13 109	18 967	177 671	106 494
Skaraborgs län	1	19	—	3	—	2	64	9	—	29 533	1 507	8 558	10 412	103 998	64 919
Värmlands län	1	27	6	3	—	3	90	6	—	41 521	2 463	14 402	12 026	134 860	69 301
Örebro län	1	23	4	1	1	5	88	8,5	5,5	39 621	1 082	7 057	8 809	129 970	84 592
Västmanlands län	1	23	1	1	—	4	54	2,5	—	28 825	2 311	7 257	10 153	80 277	48 376
Kopparbergs län	1	38	4	1	1	4	68	3	3	37 148	5 278	21 387	17 801	116 835	59 231
Gävleborgs län	1	29	4	2	1	2,5	72	4	2	39 576	1 600	16 788	19 461	123 703	63 974
Västernorrlands län	1	36	3	2	3	1	86	4,5	3	42 321	1 944	19 708	20 546	145 095	73 221
Jämtlands län	1	30	2	1	—	2	38	2	—	17 956	1 774	6 777	6 511	61 705	32 247
Västerbottens län	1	28	5	1	—	—	66	4	—	36 711	603	14 302	13 603	110 692	66 957
Norrbottnens län	1	36	19	1	4	4	111	5	4	47 680	2 679	30 506	25 071	171 480	78 950
Summa Total 1973	33	835	122	62	35	90,5	2 340	159	71,5	1 086 930	57 370	336 020	388 421	3 609 639	2 053 758
» » 1972	33	885	..	63	30	93	2 264	145	79,5	1 042 964	54 918	323 262	387 160	3 464 489	1 974 846

Noter till tabell A 23

¹Exkl annextandpolikliniker och inkl tandpolikliniker vid skolor.

²Enbart vid Eastmaninstitutets tandkirurgiska avdelning.

Kommentar till tabell A 23

Tandpoliklinikerna och tandläkarna. Centraltandpoliklinikerna är förlagda till vissa lasarett, utom Eastmaninstitutet i Stockholm, som är fristående. Det senare är samtidigt utbildningsanstalt och organisatoriskt inlemmat i distriktsvården. Tandpolikliniker på sjukhus, 99 stycken, ingår icke i tabellen.

De i folktandvården verksamma tandläkarna är enligt tabellen sammanlagt 2 661, vilket utgör 36,9 % av samtliga i riket verksamma tandläkare (jfr tabell B 1).

Antalet *tjänster* vid central- och distriktstandpolikliniker och polikliniker för tandreglering utgjorde tillsammans 2 887 för heltid och 238 för deltid enligt rapporter över tandläkarsituationen inom folktandvården den 1 oktober 1973.

Behandlade personer. Av de sammanlagt 1 144 300 barn, som redovisats i tabellen hade 1 140 309 behandlats i organiserad barntandvård, d v s systematisk behandling av vissa grupper, såsom skolklasser, årskullar eller anstaltsklientel, och 1 086 380 hade därvid erhållit fullständig behandling. – Till tabellens tal skall för folktandvårdens del tilläggas, att vid Eastmaninstitutet behandlades 6 330 barn fullständigt och 839 partiellt, vid tandläkarhögskolan i Stockholm 350 barn fullständigt och inga partiellt, vid tandläkarhögskolan i Malmö 476 barn fullständigt och 365 partiellt samt vid tandläkarhögskolan i Umeå 374 barn fullständigt och 218 partiellt, allt i organiserad barntandvård.

Arbetsstimmar. Av hela antalet timmar vid distriktstandpoliklinikerna utgör de som utförts i organiserad barntandvård 57 %.

e. Apoteken

Apoteken drivs av Apoteksbolaget AB, som övertog apoteken från de tidigare ägarna den 1 januari 1971. I bolaget ägs 2/3 av aktierna av staten och 1/3 av en stiftelse, grundad av Apotekarsocieteten, de förutvarande apoteksinnehavarnas centralorganisation.

I avtal med staten den 18 september 1970 har Apoteksbolagets målsättning och arbetsuppgifter fastslagits. Enligt avtalet åligger det Apoteksbolaget att svara för att en god läkemedelsförsörjning upprätthålls i landet. Verksamheten skall därvid bedrivas så att möjligheterna att utnyttja läkemedelsutvecklingens resultat främjas samtidigt som så låga läkemedelskostnader som möjligt upprätthålls.

Apoteksbolaget är indelat i 7 regioner, som sammanfaller med sjukvårdsregionerna. Regionkontor finns i Stockholm, Uppsala, Linköping, Lund, Göteborg, Örebro och Umeå.

Utanför Apoteksbolaget drivs vissa apotek bl a militärapoteket och alla sjukhusapotek inom Stockholms läns landsting (storlandstinget). Inom de flesta landstingsområden finns dessutom till sjukhusen hörande sjukhusapotek (tidigare kallade centralförråd) som drivs av sjukvårdshuvudmannen i likhet med förut nämnda sjukhusapotek. Endast sjukhusapotek drivna av Apoteksbolaget redovisas i tabell A 24.

Som komplement till apoteken finns speciellt på landsbygden läkemedelsförråd som tillhandahåller ett begränsat urval av de vanligaste läkemedlen. Förråden fungerar som utlämningsställen för apotek och förestås av personal utan farmaceutisk examen.

Läkemedelsförmåner. Personer som omfattas av den allmänna sjukförsäkringen en åtnjuter sedan den 1 januari 1968 större förmåner än tidigare vid inköp av läkemedel, förskrivna på recept vid sjukdom. Sålunda kan ytterligare några medel erhållas kostnadsfritt, medan för andra rabatt utgår med hälften av det belopp, varmed läkemedlens pris överstiger 5 kronor upp till 25 kronor. Den del av priset som överstiger 25 kronor rabatteras helt. Rabatten beräknas på kostnaden för alla vid ett och samma expeditionstillfälle för samma person inköpta, av samma läkare samtidigt förskrivna läkemedel. Till skillnad från vad som förut gällt omfattar rabatteringen även recept, utfärdade av tandläkare. Fr. o. m. 1 jan 1973 erhåller den, som är omfattad av sjukförsäkringen och vistas i Sverige, kostnadsfritt injektionssprutor, kanyler, katetrar, bandage m m som han fortlöpande behöver på grund av allvarlig sjukdom eller efter behandling för sådan sjukdom. Samhällets kostnader för nu nämnda förmåner har uppgått till:

1955.....	39,4	milj kr	1967.....	239,0	milj kr
1960.....	92,9	» »	1968.....	396,0	» »
1961.....	109,0	» »	1969.....	451,8	» »
1962.....	122,3	» »	1970.....	516,1	» »
1963.....	137,9	» »	1971.....	607,2	» »
1964.....	157,3	» »	1972.....	739,9	» »
1965.....	183,0	» »	1973.....	901,9 ¹⁾	» »
1966.....	206,9	» »			

¹⁾ Inkl. kostnadsfria hjälpmedel (34,7 milj.kr), se texten.

Tabell A 24. Antal apotek, dessas försäljningsbelopp och personal år 1973
Number of pharmacies, their sale and personnel

Källa: Årliga uppgifter från apoteken jämte uppgifter från Apoteksbolaget.

Län <i>Counties</i>	Antal apotek ¹ <i>No. of pharmacies</i>		Läke- medels- förråd <i>Medicine supply</i>	Apotekens försäljning 1 000 kr <i>Total sale 1 000 kr</i>	Antal invånare per apotek (i 1 000- tal) ² <i>Inhab- itants per pharmacy</i>	Läke- medels- förbruk- ning per invånare, kr <i>Sale per inhab- itant</i>	Apotekspersonal (tjänstgörande) <i>Pharmaceutical personnel</i>			
	Själv- ständiga <i>independ- ent</i>	Därav sjukhus- apotek ¹ <i>at hos- pital</i>					Apo- tekar- Pharma- cists	Farm- kand (recept) <i>Bachelors</i>	Apoteks- elever <i>Pupils</i>	
Stockholms län	123	—	40	286 999	12	193,2	150	573	16	
Uppsala län	19	2	22	54 930	13	244,0	19	92	7	
Södermanlands län	19	1	12	53 306	14	214,2	22	78	7	
Östergötlands län	37	2	17	83 989	11	217,9	32	124	11	
Jönköpings län	22	—	13	62 200	14	207,0	22	85	5	
Kronobergs län	15	1	25	34 632	12	206,4	10	49	4	
Kalmar län	17	—	44	50 978	14	212,3	19	69	4	
Gotlands län	5	—	12	12 686	11	235,5	2	17	—	
Blekinge län	8	—	11	26 278	19	169,9	12	35	3	
Kristianstads län	24	1	21	55 966	12	209,3	17	90	3	
Malmöhus län	46	2	22	180 228	17	246,7	65	276	9	
Hallands län	13	1	15	42 129	18	200,2	19	56	1	
Göteborgs o Bohus län	57	4	44	180 787	13	252,7	65	254	5	
Älvsborgs län	28	1	39	65 671	15	160,1	37	110	6	
Skaraborgs län	20	1	9	52 530	14	201,5	25	72	7	
Värmlands län	26	1	33	65 272	11	230,3	26	89	3	
Örebro län	24	2	12	62 209	12	227,1	26	88	1	
Västmanlands län	22	1	13	46 724	12	179,3	15	88	5	
Kopparbergs län	25	3	46	59 166	13	213,0	23	87	3	
Gävleborgs län	26	1	37	59 310	12	202,8	25	102	3	
Västernorrlands län	19	—	37	56 092	14	209,7	24	80	3	
Jämtlands län	19	1	51	27 398	7	206,9	11	47	1	
Västerbottens län	28	2	65	48 023	9	205,6	15	84	4	
Norrbottens län	20	—	80	47 727	13	184,8	20	74	3	
Hela riket <i>Total</i>	1973	662	27	720	1 715 230	13	210,8	701	2 719	114
» » »	1972	647	20	726	1 509 110	13	185,8	749	2 654	152
» » »	1971	635 ³	18 ³	721	1 323 466	13	163,4	788	2 591 ³	243 ³
» » »	1970	665	27	789	1 197 122	13	148,1	812	2 425	278
» » »	1969	655	27	781	1 109 233	13	138,6	817	2 179	353
» » »	1968	639	24	773	1 011 346	13	127,5	811	1 907	430
» » »	1965	594	20	776	701 459	14	90,2	791	1 747	621
» » »	1960	558	15	733	413 881	14	55,2	773	1 436	43
» » »	1955	521	14	572	243 187	14	33,4	863	1 147	24
» » »	1950	493	12	511	149 192	15	21,2	906	962	20

¹Endast sjukhusapotek drivna av Apoteksbolaget ingår, se texten. — ²Sjukhusapotek ej medräknade. —

³Reviderat tal.

Tabell A 24

Apotekens försäljning. De kvalificerade läkemedlen säljes i detaljhandelsledet uteslutande genom apotek. Denna försäljning utgöres till största delen av standardförpackade preparat från såväl inhemsk som utländsk läkemedelsindustri. De skall för att få säljas vara registrerade hos socialstyrelsen som farmaceutiska specialiteter. Antalet i Sverige registrerade specialiteter framgår av nedanstående tablå.

Antal i Sverige registrerade specialiteter:

År	Totalt	Index	Utländska	Index
1/1 1957	2 514	100	1 249	100
1/1 1960	2 841	113	1 468	118
1/1 1965	2 978	118	1 562	125
1/1 1966	2 957	118	1 589	127
1/1 1967	2 979	118	1 674	134
1/1 1968	2 994	119	1 712	137
1/1 1969	2 910	116	1 713	137
1/1 1970	2 784	111	1 712	137
1/1 1971	2 656	106	1 633	131
1/1 1972	2 672	106	1 634	131
1/1 1973	2 600	103	1 596	128
1/1 1974	2 618	104	1 544	124

Apotekens försäljning till allmänheten och till sjukhus redovisas dels som recepturförsäljning, d v s utlämnanden av läkemedel enligt av läkare (veterinär, tandläkare) utfärdade recept, dels som s k handköpsförsäljning. I den senare kategorin ingår förutom receptfria läkemedel även försäljning av förbandsartiklar, kosmetika, näringspreparat o dyl. Uppgifter om enbart recepturför-

säljningens omfattning föreligger för vissa år enligt följande:

	Antal recipe, milj st	Recepturför- säljningens belopp, mkr
1949	17,6	81,0
1955	20,3	147,5
1960	26,3	280,6
1965	33,4	500,4
1966	33,8	551,2
1967	35,6	633,5
1968	38,1	750,1
1969	39,9	828,2
1970	39,1	901,1
1971	40,0	1 012,7
1972	40,2	1 167,9
1973	41,1	1 310,7

Personalen. Antalet farmacie kandidater och receptarier har ökat starkt de senaste årtiondena särskilt i förhållande till apotekarna, men detta är delvis missvisande, om hänsyn icke tages till tjänstgöringens omfattning. Apotekarna fullgör i regel heltidstjänstgöring medan närmare hälften av receptarierna endast har deltidsanställning.

Dessutom tjänstgjorde vid apoteken bl a apotekstekniker, som i likhet med eleverna icke har farmaceutisk examen. Deras antal var vid slutet av år 1973 ca 6 500.

f. Åtgärder med anledning av läkemedelsbiverkningar

Under år 1973 erhöll biverkningskommittén 1 388 anmälningar om läkemedelsbiverkningar mot 1 236 föregående år.

Kommittén informerade läkarkåren om sin verksamhet i två meddelanden. Härvid riktade kommittén uppmärksamheten på Etambutol och synskada, Nitrofurantoin och leverpåverkan, Tietylperazin och kroniska dyskinesier, Parametazon och bakre subkapsulär katarakt och vidare på Nitrofurantoin och interstitiell pneumonit, Peptidpolymerisat (Haemaccel) och överkänslighetsreaktioner. Komplikationer i samband med BCG-vaccination, Halothan och leverskada, Biguanider och mjölksyraacidosis.

g. Missbildningsregistret

Från april till december 1964 prövades vid 39 sjukhus en särskild, frivillig registrering av missbildningar bland nyfödda, och från 1965 infördes denna registrering som obligatorisk för alla förlossningsanstalter med tillgång till pediatrik expert. Detta innebär, att 82 sjukhus med sammanlagt ca 108 000 förlossningar (98 % av samtliga i riket) deltog år 1973. Avsikten med missbildningsregistrering är att denna effektivt skall kunna begränsa omfattningen av en ny missbildningsepidemi framkallad av läkemedel eller andra kemiska substanser. Varje iakttaget fall skall rapporteras med verbal diagnos och rapporteras individuellt, månadsvis till socialstyrelsen. Inkomna rapporter granskas kontinuerligt av experter. Då frekvensen av en viss missbildning närmar sig eller överstiger vissa statistiskt fastställda värden kommer detta att föranleda åtgärder.

Under år 1973 har inga förändringar iakttagits i de registrerade frekvenserna som ger anledning att förmoda att någon ökning av frekvensen missbildade barn av någon speciell typ förelegat. Endast med avseende på hypospadi föreligger en viss stegring i frekvens, som troligen ej är en artefakt. Försök pågår att spåra orsaken till detta fenomen. Från 1973 har registreringen utvidgats att omfatta även uppsalaregionen. En sammanfattning av data för 1973 lämnas i nedanstående sammanställning:

Förlossningsunderlag: 108 200 nyfödda barn

Totalt antal registrerade missbildade barn: 1 588 (=14,7 %)

Bland dessa ingår 105 barn med kromosomsyndrom, vilka ej rapporterats före 1971. Bland övriga 1 483 barn fann man:

Totalt antal registrerade missbildningar: 1 772.

Könsfördelning: 923 gossar, 553 flickor, 7 okänt eller ej angivet kön.

Dödlighet: 231 döda (=15,6 %), därav 204 obducerade (=88 %)

Antal registrerade missbildningar per barn:

1 missbildning: 1 335 barn

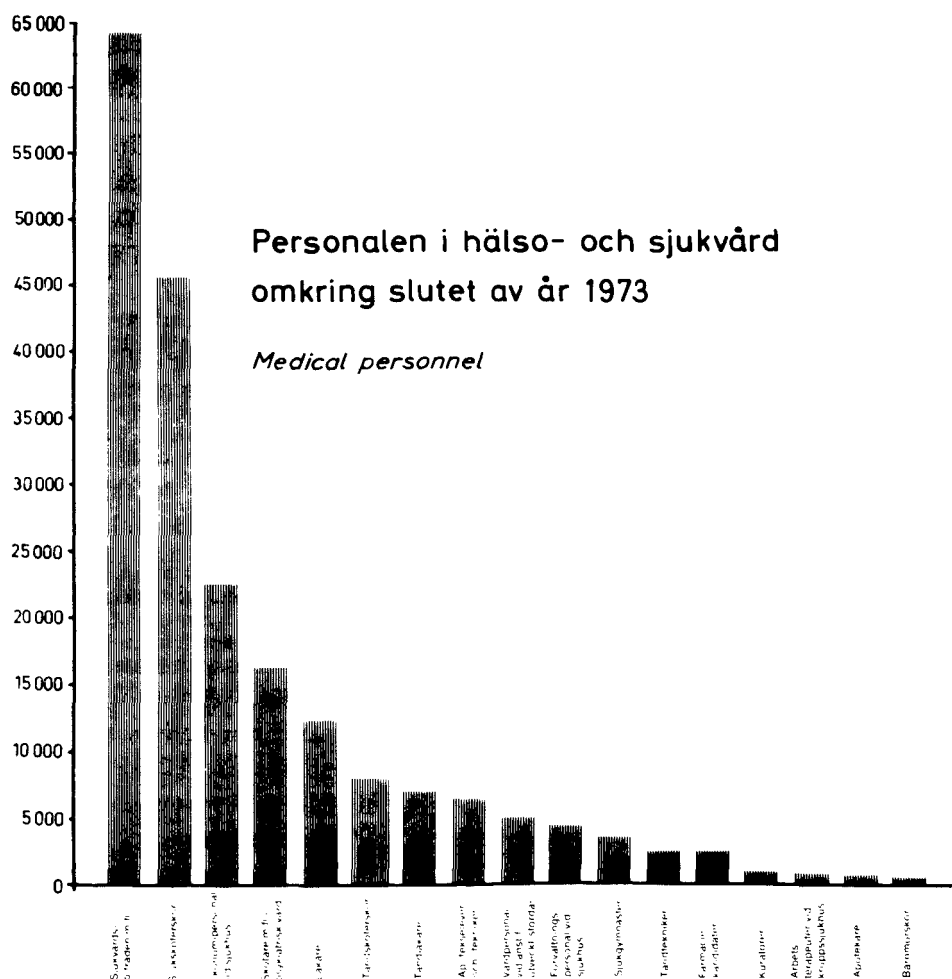
2 missbildningar: 80 barn

3 missbildningar: 34 barn

4-8 missbildningar: 34 barn.

Kapitel B

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS PERSONAL

¹ Personal vid inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda ingår ej. – ² För år 1967, senare uppgifter saknas.

Till hälso- och sjukvårdens personal har här räknats dels personer, som erhållit en för hälso- och sjukvårdande verksamhet speciell utbildning, såsom läkare, sjuksköterskor osv, dels också personer som, utan att äga sådan utbildning, är verksamma vid sjukhus antingen som biträdande personal till den första gruppen eller som förvaltnings- eller ekonomipersonal. Veterinärer och deras biträdande personal är icke medräknade.

Naturligtvis är och måste avgränsningen av sjukvårdspersonalen och därvid särskilt den icke sjukvårdsutbildade vara i betydande mån godtycklig. Bland annat är det svårt att avgöra, hur långt man skall sträcka sig i medräknandet av förvaltnings- och ekonomipersonal. Lika väl som sjukhusens kunde man ju räkna med huvudmännens administrativa personal och den centrala medicinalförvaltningen. Vidare kunde man tänka sig medräkna städerskor och annan ekonomipersonal vid apotek och fristående laboratorier. Också i fråga om biträden i direkt hälso- och sjukvård finns godtyckliga luckor. Så t ex har privatpraktiserande läkares mottagningssköterskor icke medräknats, såvida de icke är legitimerade sjuksköterskor eller barnmorskor, och ingått som sådana. Detta, liksom beträffande vissa andra grupper, beror helt enkelt på svårigheten att skaffa uppgifter om dem.

Förvaltnings- och ekonomipersonalen verkar indirekt i sjukvården. Så gör emellertid också läkemedelsindustrin och fabrikanter av medicinsk utrustning, ehuru på ett annat sätt. Dessa sistnämnda har dock här lämnats utanför gruppen hälso- och sjukvårdspersonal.

Vad närmast angår den medicinskt utbildade personalen, gäller det att ur totalantalet skilja ut den del, som är yrkesverksam. Detta utgör i en del fall ingen svårighet, emedan årlig anmälningsplikt med angivande av yrkesverksamhet föreligger såsom för läkare, tandläkare, sjuksköterskor, barnmorskor och sjukgymnaster, och vidare emedan de flesta övriga grupper är anställda vid sjukhus eller apotek, från vilka summariska uppgifter kan inhämtas.

I tabell B 1 och B 3 har före 1970 andelen yrkesverksamma schablonmässigt beräknats till 95 % av de i matrikeln upptagna legitimerade läkarna. Från uppgifter lämnade i den årliga anmälan till socialstyrelsens läkarregister beräknas för nämnda år det verkliga antalet yrkesverksamma legitimerade läkare. Enligt nämnda anmälan uppgick ej praktiserande eller i utlandet verksamma läkare till 1 331 stycken år 1973, vilka frändragits i sammanställningen nedan.

Det i tabell B 1 upptagna antalet yrkesverksamma läkare i slutet av år 1973 har beräknats sålunda:

a) Legitimerade läkare enligt läkarregister	13 582
Ej legitimerade läkare med utländsk examen	
b) med tidsbegränsad behörighet (tab B 3)	137
c) förordnade av socialstyrelsen som vakansvikarier	222
Avgår: ej praktiserande o utomlands	1 331
Nettosumma	12 610

Det i tabell B 1 upptagna antalet yrkesverksamma tandläkare i slutet av år 1973 har beräknats sålunda:

a) Legitimerade tandläkare enligt tandläkarregister	8 082
Ej legitimerade tandläkare med utländsk examen	
b) som av socialstyrelsen medgivits tillstånd att utöva tandläkaryrket inom folktandvården	92
c) med tidsbegränsat förordnande i folktandvården	24
Avgår: ej praktiserande o utomlands	1 203
Nettosumma	6 995

Utöver tabellens uppgifter kan nämnas, att antalet yrkesverksamma veterinärer år 1973 var ca 900.

Tabell B 1. Den yrkesverksamma personalen i hälso- och sjukvård i slutet av åren 1950–1973. Active medical personnel at end of year

Källa: Matrikel över läkare och tandläkare, registren över legitimerade läkare och utländska läkare i Sverige, sjuksköterskor, barnmorskor, sjukgymnaster och apotekspersonal; personalinventering omkring 1 oktober och sjukhusens årsberättelser.

År Year	1950	1955	1960	1965	1970	1972	1973
Läkare <i>Physicians</i>	4 890	5 700	7 130	8 520	10 560 ^o	11 920	12 610
Sjuksköterskor <i>Nurses</i>	12 600	16 370	21 410	23 190 ^o	32 700	42 250	45 610
Sjuksköterskebarnmorskor <i>Nurse-midwives</i>	210	490	640	1 040	1 540		
Barnmorskor <i>Midwives</i>	1 350	1 290	1 060	720	620	640	620
Sjukgymnaster <i>Physiotherapists</i>	1 090	1 380	1 790	2 310	2 600	3 510	3 780
Arbetssterapevter vid kropps-sjukhus <i>Occupational therapists at somatic hospitals</i>	50	150	210	420	660	710	800
Kuratorer vid kroppssjukhus <i>Social workers at somatic hospitals</i>	105	150	230	360	720 ^o	870	960
Sjukvårdsbiträden m fl vid kropps-sjukhus <i>Auxiliary nursing personnel at somatic hospitals</i>	21 520	25 740	32 860	35 790	53 960	61 450	64 520
Skötare m fl i psykiatrisk vård <i>Nursing personnel at mental hospitals etc</i>	7 890	8 930	11 000	12 870	14 950	16 780	16 790
Vårdpersonal vid anstalter för psykiskt utvecklingsstörda och epileptiker <i>Ditto at homes for mentally retarded</i>	2 220	2 670	3 870	5 430 ^o	200 ^o	..	..
Förvaltningspersonal vid sjukhus <i>Administrative staff at hospitals</i>	1 350	1 520	1 870	2 730	3 820 ^o	4 300	4 610
Ekonomipersonal vid sjukhus <i>Domestic staff at hospitals</i>	13 530	14 310	15 200	16 520	18 490 ^o	21 600	22 440
Tandläkare <i>Dentists</i>	3 430	4 360	5 090	6 080	6 720 ^o	6 990	7 000
Tandtekniker (uppskattning) <i>Dental technicians</i>	1 500	1 600	1 850	2 300	2 600 ^o	2 700	2 700
Tandsköterskor (uppskattning) <i>Dental chairside assistants</i>	3 400	4 400	5 090	6 800	7 500 ^o	8 000	8 200
Apotekare <i>Pharmacists</i>	900	860	770	790	810	750	700
Farm kand, receptarier <i>Bachelors of pharmacy</i>	960	1 150	1 440	1 750	2 420	2 650	2 720
Apotekselever <i>Pupils</i>	20	25	40	620	280	150	110
Tekniker <i>Technical personnel in pharmacies</i>	4 180	4 575	4 960	5 800	6 500	6 400	6 460
Summa Total	81 195	95 670	116 510	134 040	167 650	191 670	200 630

Tabell B 1

Samtliga tabellens tal är avrundade. Det har icke varit möjligt att bibehålla samma material eller beräkningsmetod under hela perioden från 1950. Där mera avsevärda ändringar vidtagits, har talen försetts med en ring (°). De så markerade talen är alltså icke fullt jämförbara med tidigare år (men väl med efterföljande till dess ny markering angivits). Sälunda ändrades beräkningen av yrkesverksamhet bland sjuksköterskor år 1962 på sätt som beskrives i kommentaren till tabell B 4. Vårdpersonalen vid anstalter för psykiskt utvecklingsstörda och epileptiker beräknades fr o m 1963 på nytt material som gav högre antal; 1968 bortföll uppgifterna för de utvecklingsstörda, något som också vållade brott i serierna för förvaltnings- och ekonomipersonal. Kuratorer redovisades fr o m 1968 icke blott från kroppssjukhus utan även från lasarett för psykiatrisk vård.

Slutligen har yrkesverksamheten bland tandläkare reviderats år 1966 och bland läkare år 1970 vilket givit lägre tal än om tidigare beräkningssätt tillämpats. Eftersom antalen av tandteknikerna och tandsköterskorna uppskattas i proportion till tandläkarna, har även dessa serier berörts. Laboratorie- och röntgenpersonal, avdelningsstäderskor, praktiserande sjuksköterskeelever, undersköterskor, barnsköterskor, läkarsekretärer och skrivbiträden ingår i gruppen »Sjukvårdsbiträden m fl vid kroppssjukhus». En närmare specifikation av vårdpersonalen lämnas i tabell A 10 och A 11, som avser tjänster och vakanser vid sjukhus. Som vårdpersonal vid sjukhus för psykiatrisk vård och anstalter för psykiskt utvecklingsstörda har räknats även föreståndarinnor men icke examinerade sjuksköterskor, vilka redovisas särskilt i tabellen.

I internationella sammanhang uttryckes stundom relationen läkare–invånare som antalet invånare på en läkare. För Sveriges del blir det med denna metod i genomsnitt 600 invånare år 1973 per legitimerad läkare (även icke yrkesverksamma inräknade), om talet avrundas till närmaste tiotal. År 1950 var motsvarande tal 1 440. Om man som läkare räknar endast de yrkesverksamma men i stället inbegriper utländska läkare enligt uppgifter i tablån (d v s räknar med totalantalet 12 610) får man för 1973 650.

I Statistical Yearbook 1973, U.N. finner man uppgifter om medicinalpersonal m m i en rad länder och från denna publikation har de senaste uppgifterna hämtats, som ligger till grund för sammanställningen nedan vad betr läkarna. Uppgifter om tandläkarna har erhållits från World Health Statistics Annual. Ur Nordisk Statistisk Årsbok har uppgifter hämtats avseende både läkare och tandläkare.

Man bör observera, att talen endast ger en grov bild av verkligheten. Bortsett från att begreppet läkare icke är internationellt entydigt, är metoderna för räkningen av läkarnas antal säkerligen växlande. I en del fall torde man liksom i Sverige ha medräknat endast de yrkesverksamma, i andra fall samtliga läkare med vederbörlig examen. Det är heller icke givet, att endast de läkare medräknats, som är verksamma inom ifrågavarande land. Motsvarande reservationer, som anförts om läkarna, gäller även tandläkarna.

Antal invånare per läkare i vissa länder

Inhabitants per physician

Källa: Statistical Yearbook 1973, U.N.

Nordisk statistisk årsbok 1974

Israel	(1970)	390
Sovjetunionen	(1970)	420
Tjeckoslovakien	(1971)	460
Ungern	(1971)	490
Italien	(1972)	530
Österrike	(1971)	540
Västtyskland	(1970)	560
Östtyskland	(1972)	600
Grekland	(1971)	600
Schweiz	(1972)	620
Belgien	(1971)	620
USA	(1970)	630
Danmark	(1972)	640
Polen	(1971)	640
Sverige	(1973)	650
Sverige	(1972)	680
Sverige	(1971)	720
Norge	(1972)	660
Canada	(1971)	660
Island	(1972)	680
Frankrike	(1971)	720
Nederländerna	(1971)	760
England och Wales	(1971)	790
Australien	(1971)	790
Finland	(1973)	800
Japan	(1971)	870
Jugoslavien	(1971)	940
Venezuela	(1971)	1 060

Antal invånare per tandläkare i vissa länder

Inhabitants per dentist

Källa: World Health Statistics Annual 1970 vol III, WHO.

Nordisk statistisk årsbok 1974

Norge	(1972)	1 096
Sverige	(1973)	1 160
Sverige	(1972)	1 160
Sverige	(1971)	1 220
Danmark	(1972)	1 240
Finland	(1973)	1 530
Island	(1971)	1 950
Västtyskland	(1970)	1 970
USA	(1970)	2 000
Östtyskland	(1970)	2 320
Frankrike	(1970)	2 420
Schweiz	(1970)	2 500
Nya Zeeland	(1970)	2 540
Sovjetunionen	(1970)	2 660
Canada	(1970)	2 990
Australien	(1966)	3 350
England och Wales	(1970)	3 710
Nederländerna	(1970)	3 870
Belgien	(1969)	5 230

Tabell B 2. Legitimerade läkare och tandläkare fördelade efter kön och tjänstgöringsområde den 31 december 1973

Physicians and dentists according to sex and station

Källa: Socialstyrelsens läkarregister, Socialstyrelsens tandläkarregister.

Tjänstgöringsområde (landsting, landstingsfria kommuner) <i>Station (counties, county boroughs)</i>	Läkare				Tandläkare			
	Summa <i>Total</i>	Därav		På 1 000 inv (M+Kv) <i>Per 1 000 inh. (M+F)</i>	Summa <i>Total</i>	Därav		På 1 000 inv (M+Kv) <i>Per 1 000 inh. (M+F)</i>
		Män <i>Male</i>	Kvinnor <i>Female</i>			Män <i>Male</i>	Kvinnor <i>Female</i>	
Stockholms län	3 534	2 620	914	2,4	1 953	1 207	746	1,3
Uppsala län	701	542	159	3,1	201	136	65	0,9
Södermanlands län	269	234	35	1,1	204	135	69	0,8
Östergötlands län	557	458	99	1,4	320	239	81	0,8
Jönköpings län	335	273	62	1,1	231	170	61	0,8
Kronobergs län	195	159	36	1,2	134	103	31	0,8
Kalmar län	244	208	36	1,0	163	126	37	0,7
Gotlands kommun	59	47	12	1,1	36	26	10	0,7
Blekinge län	156	130	26	1,0	119	85	34	0,8
Kristianstads län	317	271	46	1,2	237	173	64	0,9
Malmö kommun	617	511	106	2,5	411	257	154	1,6
Malmöhus län i övrigt	1 001	813	188	2,1	529	344	185	1,1
Hallands län	201	177	24	0,9	202	150	52	1,0
Göteborgs kommun	1 276	1 033	243	2,8	546	369	177	1,2
Göteborgs o Bohus län i övrigt	320	267	53	1,2	295	209	86	1,1
Älvsborgs län	408	339	69	1,0	314	240	74	0,8
Skaraborgs län	263	221	42	1,0	187	140	47	0,7
Värmlands län	326	277	49	1,2	228	163	65	0,8
Örebro län	357	293	64	1,3	242	185	57	0,9
Västmanlands län	275	231	44	1,1	178	128	50	0,7
Kopparbergs län	266	231	35	1,0	201	150	51	0,7
Gävleborgs län	274	230	44	0,9	196	148	48	0,7
Västernorrlands län	309	255	54	1,2	190	153	37	0,7
Jämtlands län	143	122	21	1,1	90	71	19	0,7
Västerbottens län	379	326	53	1,6	229	165	64	1,0
Norrbottnens län	269	219	50	1,0	179	139	40	0,7
Utomlands <i>Abroad</i>	531	439	92		359	239	120	
Summa Total	13 582	10 926	2 656	1,7	8 174	5 650	2 524	1,0

Tabell B 2

Uppgifterna innefattar även icke yrkesverksamma. Dessa redovisas på bostadsorten.

Tabell B 3. Läkarkårens utveckling 1930–1973*Physicians*

Källa: Matrikeln »Legitimerade läkare 1973», utgiven av socialstyrelsen (bestånd och döda); uppgift från universitetskanslerämbetet (intagna på nybörjarkurs). Socialstyrelsens läkarregister.

År Year	Intagna på ny- börjar- kurs <i>Admitted to study course</i>	Nyutkomna genom <i>New addition through</i>		Därav nyutill- komna kvinnliga leg läk <i>Thereof female</i>	Döda <i>Dead</i>	Bestånd den 31/12 (leg + resolution) ¹		Därav yrkes- verk- samma <i>Thereof active (estimated number)</i>	Tillkommer ut- ländska läkare ²		Hela antalet yrkes- verk- samma <i>Total active</i>
		legitime- ring (svenskar) <i>license (Swedes)</i>	Kungl Maj:ts resolution <i>Royal decree</i>			total	därav kvinnor <i>Thereof female</i>		utan generell behörig- het ^{3 4}	därav med tids- begränsad behörig- het ⁵	
1930	..	..	—	..	—	2 540	..	2 400	—	—	2 400
1940	194	119	1	..	42	3 436	..	3 242	..	—	..
1945	185	194	—	30	50	4 089	..	3 850	..	—	..
1950	304	218	47	38	52	4 915	445	4 631	263	—	4 894
1955	363	234	42	44	48	5 840	671	5 508	191	—	5 699
1956	410	259	29	46	59	6 045	721	5 698	167	—	5 865
1957	408	293	58	57	56	6 333	782	5 974	258	—	6 232
1958	410	302	36	56	55	6 602	841	6 229	375	94	6 604
1959	408	298	45	62	67	6 870	908	6 484	413	184	6 897
1960	431	252	45	56	67	7 095	967	6 694	433	218	7 127
legitimering											
1961	457	250	130	63	62	7 413	1 024	6 997	380	183	7 377
1962	524	280	98	83	68	7 721	1 108	7 289	342	126	7 631
1963	566	309	88	85	74	8 044	1 188	7 628	339	121	7 967
1964	586	323	75	84	83	8 347	1 267	7 915	306	111	8 221
1965	652	343	72	96	73	8 696	1 332	8 240	274	83	8 514
1966	728	347	73	89	92	9 013	1 418	8 548	287	82	8 835
1967	801	394	70	97	81	9 406	1 530	8 921	317	94	9 238
1968	845	512	99	124	77	9 957	1 627	9 438	403	91	9 841
1969	896	524	120	138	90	10 512	1 765	9 963	413	81	10 376
1970	956	546	157	150	89	11 100	1 862	10 130	428	58	10 558
1971	975	724	196	229	94	11 993	2 124	10 881	365	47	11 246
1972	1 000	776	239	265	100	12 784	2 413	11 588	328	53	11 916
1973	1 026	754	185	283	113	13 582	2 656	12 251	359	137	12 610

¹ Number of physicians (licence and decree).

² Foreign physicians (to be added).

³ Uppgifterna om utländska läkare, som saknar generell behörighet, är osäkra.

⁴ Not fully licensed.

⁵ Thereof temporary licence.

Tabell B 3

Utländska läkare, som immigrerat och önskar arbeta i Sverige, kan göra detta på grund av särskilt, tidsbegränsat förordnande på viss tjänst eller med på annat sätt begränsad behörighet, såvida de icke genom resolution av Kungl Maj:t erhåll generell behörighet. Från och med år 1961 avskaffades sistnämnda form för tillståndsgivande och därtill kvalificerade läkare erhåller istället legitimation som svenska läkare. Antalet sådana läkare 1973 var 185, vilket framgår av tabellen. Talet 754 till vänster därom motsvarar dem, som samma år legitimerats efter studier i Sverige i vanlig ordning.

De sålunda legitimerade utländska läkarna fördelas på examensland som följer:

Danmark	17	Pakistan	1
Finland	5	Polen	40
Island	5	Rumänien	4
Norge	8	Schweiz	4
Argentina	1	Sovjetunionen	3
Belgien	1	Spanien	2
Bulgarien	11	Storbritannien	5
Frankrike	1	Sydafrika	1
Indien	2	Tjeckoslovakien	23
Iran	1	Ungern	2
Jugoslavien	17	USA	2
Malaysia	1	Väst-Tyskland	25
Nederländerna	1	Österrike	5

Antalet yrkesverksamma läkare har tidigare schablonmässigt beräknats som 95 % av hela antalet legitimerade läkare men har fr o m 1970 beräknats från uppgifter om yrkesverksamhet, som lämnats i den årliga anmälan till läkarregistret, se texten ovan.

Tabell B 4. Sjuksköterskekårens utveckling 1930–1973. *Nurses*

År Year	Elevplatser Intagna den 31/12 elever Capacity Admitted for intake to study of students course		Tillskott Addition through		Avgångna på grund av Retired because of			Aktiva sjuksköt med svensk legitimation den 1/9 Active, Swedish licence		Utländska utan svensk legi- timation den 31/12 (uppskatt- ning) Foreign Nurse- midwives
			Nylegiti- merade graduation m fl	Åter- inträdda m fl reinstatement	familje- skäl m m family reasons etc.	pension pension	döden death	Hela antalet Total	sjuksköt barn- morskor Nurse- midwives	
1930	706	640	556	10	107	60	26	7 077	..	..
1935	654	639	598	6	165	120	24	8 338	..	..
1940	1 024	995	609	27	219	141	40	8 847	..	..
1945	1 172	1 085	889	62	413	213	37	10 293	..	..
1950	1 387	1 382	964	132	347	102	15	12 501	211	314
1951	1 524	1 496	960	115	346	83	19	13 128	257	322
1952	1 549	1 544	1 097	207	282	97	25	14 028	313	305
1953	1 569	1 581	1 243	201	539	81	27	14 825	354	370
1954	1 611	1 596	1 310	227	574	110	18	15 660	410	200
1955	1 593	1 600	1 367	197	376	115	29	16 704	430	160
1956	1 591	1 624	1 499	193	322	154	26	17 894	450	168
1957	1 599	1 618	1 454	502	562	158	31	19 099	525	150
1958	1 611	1 657	1 427	474	739	181	32	20 045	603	168
1959	1 669	1 734	1 476	361	771	192	34	20 885	668	154
1960	1 857	1 872	1 447	793	1 032	179	28	21 886	645	172
1961	2 015	1 999	1 556	797	1 602	218	30	22 389	693	200
1962	2 323	2 185	1 612	868	1 517	228	30	23 094	750	324
legitimering										
1962 ny beräkning	2 323	2 185	1 660	..	..	..	30	20 766	750	324
1963	2 347	2 297	1 823	..	..	..	37	21 614	874	290
1964	2 532	2 486	1 945	..	..	..	28	22 559	941	270
1965	2 604	2 637	2 142	..	..	..	31	23 970	1 040	260
1966	2 699	2 697	2 242	..	..	..	24	24 637	1 126	350
1967	ca 3 000	2 801	2 585	..	..	..	44	26 203	1 250	250
1968	ca 3 000	2 917	2 925	..	..	..	29	28 653	1 210	330
1969	ca 3 000	2 988	3 886	..	..	..	41	31 779	1 306	330
1970	ca 3 000	3 084	2 895	..	..	..	39	33 911	1 543	330
1971	ca 3 000	3 026	3 036	..	..	..	45	36 571	..	..
1972	ca 3 000	2 917	2 866	..	..	..	47	42 253	1 906	..
1973	ca 2 800	2 503	2 838	..	..	..	76	45 609	2 226	..

Tabell B 4

Definitionen på »aktiv» (yrkesverksam) har ändrats fr o m år 1962 och beräkningen av antalet utförts i enlighet härmed. Med »aktiv» sjuksköterska menas nu sjuksköterska som var yrkesverksam den 1 september (dvs vid tidpunkten för den årliga anmälan) eller som nyexaminerats under kalenderåret, även om hon icke meddelat, att hon inträtt i yrkeslivet. Tidigare räknade man som aktiv sådan sjuksköterska, som arbetat minst två månader under året sedan förra årets anmälan, om hon då räknats som aktiv, eller sex månader, om hon räknats som passiv, plus nyexaminerade som ovan. De som i tabellen angivits som döda avser endast avlidna bland de aktiva.

Socialstyrelsens sjuksköterskeregister upptog den 31 december 1973 57 920 personer under 66 års ålder. Av de preliminära uppgifter, som lämnats angående yrkesaktivitet under tiden 1/9

1972–1/9 1973 framgår, att av sjuksköterskor under 60 år (exkl de under året legitimerade) hade, vad beträffar ogifta eller förut gifta, 58 % arbetat heltid under mer än 9 månader av det redovisade verksamhetsåret, medan 33 % hade varit yrkesverksamma under kortare tid. 9 % redovisade icke någon yrkesverksamhet. Av de gifta under 60 år hade 24 % arbetat fullt, 62 % haft kortare tids yrkesverksamhet eller deltidssverksamhet och 14 % icke redovisat någon yrkesverksamhet. Av samtliga sjuksköterskor under 60 års ålder hade 34 % arbetat heltid under mer än 9 månader av det redovisade verksamhetsåret, medan 53 % hade utövat yrkesverksamhet av mindre omfattning. De som icke alls redovisat yrkesverksamhet under året utgjorde sålunda 13 % av hela antalet.

Vissa sjukskötersketjänster redovisas i tabell B 5.

Tabell B 5. Vissa sjukskötersketjänster och barnmorsketjänster år 1973*Certain posts for nurses and midwives*

Källa: Årsberättelser från sjukhus, sjukvårdsstyrelser och personalinventering 1/10 1973.

Län eller kommun, där tjänsten är stationerad <i>Counties, county boroughs</i>	Sjukskötersketjänster <i>Posts for nurses</i>								Barnmorsketjänster <i>Posts for midwives</i>				
	Vid anstalter för kroppssjukvård hos <i>Somatic hospitals</i>				I distriktsvård <i>Public health</i>		Vid barnavårds- centraler ²		Summa <i>Total</i>	Vid anstalter <i>Hospitals</i>	I öppen vård <i>Ambulatory care</i>	Summa <i>Total</i>	
	Staten	Lands- ting etc	Summa <i>Total</i>	Vakanta med behov av vikarie	Antal <i>Total</i>	Därav besatta <i>Occupied</i>	Antal <i>Total</i>	Därav besatta <i>Occupied</i>			Di- strikt vård	Före- byg- gande mödra- vård	
Stockholms län	837 ¹	2 895	3 732	143	187	167	173	163	4 092	140	20	43	203
Uppsala län	504 ¹	176	680	21	59	46	18	16	757	19	9	5	33
Södermanlands län	—	498	498	12	80	75	22	18	600	31	10	2	43
Östergötlands län	—	964	964	24	89	84	25	25	1 078	38	17	10	65
Jönköpings län	12 ¹	632	644	16	77	77	14	14	735	36	8	4	48
Kronobergs län	—	308	308	—	56	53	6	6	370	18	8	2	28
Kalmar län	—	486	486	10	84	66	10	10	580	23	14	—	37
Gotlands kommun	—	111	111	6	20	18	2	1	133	6	2	2	10
Blekinge län	—	279	279	2	43	35	4	3	326	14	8	1	23
Kristianstads län	—	576	576	27	85	79	6	6	667	27	7	2	36
Malmö kommun	—	682	682	5	22	15	29	29	733	20	1	4	25
Malmöhus län i övr	—	1 196	1 196	10	111	96	30	30	1 337	37	20	—	57
Hallands län	—	395	395	10	47	47	12	12	454	17	8	1	26
Göteborgs kommun	—	1 376	1 376	68	30	30	74	64	1 480	47	—	10	57
Göteborgs o Bohus län i övrigt	—	534	534	8	74	62	8	8	616	39	17	5	61
Älvsborgs län	—	670	670	12	96	82	18	15	784	35	18	4	57
Skaraborgs län	—	414	414	18	76	73	9	8	499	30	11	—	41
Värmlands län	—	612	612	3	100	87	11	11	723	32	14	3	49
Örebro län	—	697	697	8	83	70	17	16	797	30	17	—	47
Västmanlands län	—	460	460	12	60	46	18	14	538	23	10	4	37
Kopparbergs län	—	488	488	12	87	80	14	11	589	26	12	1	39
Gävleborgs län	—	562	562	5	117	101	18	16	697	31	12	2	45
Västernorrlands län	—	534	534	4	98	88	10	9	642	25	18	—	43
Jämtlands län	12 ¹	288	300	1	59	57	4	4	363	10	16	1	27
Västerbottens län	—	534	534	1	84	76	9	9	627	27	15	4	46
Norrbottnens län	—	604	604	5	108	82	11	10	723	44	6	2	52
Summa Total	1 365	16 971	18 336	443	2 032	1 792	572	528	20 940	825	298	112	1 235
Därav vakanta med behov av vikarie <i>Vacant</i>	72	371	443	.	66	.	2	.	511	8	7	2	17

¹ 1/10 1974. — ² Children's Welfare Centres.**Tabell B 5**

Tabellen upptager inte sjukskötersketjänster vid fristående sjukhus för psykiatrisk vård. I den öppna vården utanför sjukhus redovisas endast tjänster i distriktsvård och vid barnavårdscentraler. I kolumnen »landsting etc» ingår tjänster hos huvudman av kategori F (föreningar etc) och P (enskilda vårdhem av lasarettskaraktär och av sjukhemskaraktär).

Hem för långvarigt kroppssjuka lydande under socialvårdsmyndighet ingår ej. Detta bör observeras vid jämförelse med tabell A 10. Bland sjuksköterskorna i distriktsvård ingår 50 vakanta tjänster med kompetent vikarie och vid barnavårdscentraler 41 sådana tjänster. Däremot är 172 resp 30 tjänster, uppehållna av vikarie utan formell kompetens, ej medräknade i resp kolumn »därav besatta». Första distriktsskötersketjänster är inte inräknade.

Kapitel C

KOSTNADER FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Uppgifterna om *statens* utgifter för hälso- och sjukvårdsändamål har sammanställts efter publikationen Budgetredovisning utgiven av riksrevisionsverket. Alla poster som kunnat särskiljas som utgifter för hälso- och sjukvård samt för medicinsk forskning och undervisning har medräknats. Poster, som icke kunnat medtagas till följd av redovisningssättet är bl a kostnaderna för de statsanställdas pensionering, för driften av socialdepartementet och landstingens kanslier o dyl, ej heller kostnader för verksläkare och anvisningsläkare eller för byggnadsarbeten vid medicinska fakulteter. Investeringskostnader ingår med hela de belopp, som tagits i anspråk under redovisningsåret, och häruti skiljer sig vår framställning från den eljest brukliga, när det gäller statsutgifterna. Enligt praxis tages nämligen i regel endast en del (vanligen hälften) av de verkliga investeringsutgifterna med bland utgifterna det år medlen tages i anspråk. Genom att ta upp hela beloppet, uppnår man överensstämmelse med landstingens och landstingsfria kommunernas redovisningssätt. Statsbidrag till anläggning och drift av bl a kommunal hälso- och sjukvård ingår bland statens kostnader, men givetvis icke bland landstingens, etc kostnader. I statens utgifter ingår icke statsbidrag till den allmänna sjukförsäkringen. Däremot har i tabell C 1 och C 2 försäkringskassornas utgifter för sjukvård redovisats särskilt, och inbegriper därvid statsbidrag.

Uppgifterna rörande *landsting och landstingsfria kommuner* har för åren 1960–1972 hämtats ur publikationen Kommunernas finanser och för år 1973 sammanställts från uppgifter i »Statistiska meddelanden» nr N 1974:80, utgivare statistiska centralbyrån. Dessa preliminära uppgifter överensstämmer i regel rätt väl med centralbyråns definitiva. I denna redovisning ingår även kostnader för de anställdas pensionering. Investeringskostnaderna avser hela utgiften under redovisningsåret, även om de bestritts med lånemedel. Följaktligen ingår icke avskrivningar, ej heller amorteringar på tidigare upptagna lån bland utgifterna. Endast landstingens och landstingsfria kommuners externa nettoutgifter redovisas. Nettoutgifterna för *övriga primärkommuner*, andra än landstingsfria kommuner, har för år 1973 uppskattats till 30 miljoner kronor. På socialvårdsmyndighets stat upptagna kostnader för hälso- och sjukvård ingår i beloppen för nämnda »övriga primärkommuner».

I tabell C 1 har uppgifter om kostnaderna sammanställts, varvid totalbelopp (netto) för det allmännas drift- och investeringsutgifter för hälso- och sjukvård beräknats för åren 1960–1973.

Som ovan nämnts ingår icke vissa förvaltningskostnader m m i ovanstående belopp, som alltså icke är fullt kompletta. Redovisningen av utgifterna påverkas vidare av tidpunkten, då bidragsposter ställts till förfogande av vederbörande myndighet.

Tabell C 1. Statens, allmänna försäkringskassornas, landstingens, städers utom landsting och övriga primärkommuners nettokostnader (drift- och anläggningskostnader) för hälso- och sjukvården åren 1960–1973 (1960/61–1973/74 för staten), milj kr. *Net expenses for health and sick care (operation and investments), million kronor*

Källa: För staten: Publikationen »Budgetredovisning» (utg av riksrevisionsverket); för landsting och landstingsfria kommuner: »Kommunernas finanser» (SOS) (för sista året, »Statistiska meddelanden», Nr N 1974:80).

	1960	1962	1963	1964	1965	1970	1971	1972	1973
Staten <i>The State</i>	600,8	733,2	855,6	982,6	1 097,6	2 162,8	2 298,0	2 907,0	2 678,7
De allmänna försäkringskassorna <i>Public insurance funds</i>	386,5	455,6	509,4	560,2	624,6	1 425,1	1 604,1	1 800,8	2 336,6
Landstingen <i>Counties</i>	1 002,0	1 357,7	1 596,4	1 915,7	2 285,7	6 212,6	8 771,7 ¹	9 012,5 ¹	9 876,5 ¹
Städer utom landsting <i>County boroughs</i>	384,3	490,4	494,1	581,3	705,5	1 313,6			
Övriga primärkommuner, andra än städer utom landsting <i>Other local communes</i>	17,7	21,8	31,8	44,8	38,3	59,3	28,9	30,0 ²	30,0 ²
Summa <i>Total</i>	2 391,3	3 058,7	3 487,3	4 084,6	4 751,7	11 173,4	12 702,7	13 750,3	14 921,8
I medeltal per invånare, kr <i>Mean cost per inhabitant, kr</i>	319,6	404,4	458,6	533,1	614,4	1 389,2	1 568,6	1 692,9	1 833,8

Tabell C 2. Försäkringskassornas utgifter för sjukvård år 1973

Expenses of the insurance funds for care of the sick

Källa: Riksförsäkringsverkets publikation »Allmän försäkring».

	Milj kr	
Läkarvård och tandvård	828,5	Kassornas totala utgift var 6 505,2 milj kr. Huvuddelen av skillnaden mot tabellens summa hänför sig till utbetalning av sjukpenning o dyl. Förvaltningsutgifterna är icke medräknade i tabellen. De belöpte sig till 496,3 milj kr.
Resor till och från läkare och tandläkare	91,0	
Sjukhusvård	325,4	
Resor till och från sjukhus	39,6	
Övriga resor	5,2	
Utgifter enligt 2 kap 6 § AFL	34,4	
Utgifter enligt 2 kap 7 § AFL	110,6	
Läkemedelsutgifter	901,9	
Summa	2 336,6	

Tabell C 3. Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) åren 1960–1973 (1960/61–1973/74 för staten) milj kr. *Investments for health and sick care, million kronor*

	1960	1962	1963	1964	1965	1970	1971	1972	1973
Staten <i>The State</i>	105,56	98,25	95,01	111,75	99,91	222,4	156,7	227,5	160,1
Landstingen <i>County councils</i>	192,77	251,87	318,06	392,37	477,72	1 179,4	1 404,0 ¹	1 277,7 ¹	1 206,5 ¹
Städer utom landsting <i>County boroughs</i>	39,38	45,38	45,31	62,72	115,51	282,5			
Summa <i>Total</i>	337,71	395,50	458,38	566,84	693,14	1 684,3	1 560,7	1 505,2	1 366,6

¹Landsting och landstingsfria kommuner. – ²Uppskattning.

Tabell C 4. Driftkostnader (brutto) avseende sjukhus för somatisk och (eller) psykiatrisk vård och inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda

Annual running cost of somatic and mental hospitals

Källa: Sjukhusens årsberättelser

Sjukhustyp <i>Hospital type</i>	Milj kr					
	1960 ¹	1965	1970	1971	1972	1973
Lasarett för huvudsakligen somatisk vård ² <i>General hospitals etc</i>	898,6	2 028,7	4 869,8	5 798,8	6 626,1	7 440,1
Andra sjukhus av lasarettskaraktär (uppskattning) <i>Other hosp of gen hosp character (estim)</i>	29,5	64,0	99,9	107,8	127,0	147,0
Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	249,8	447,4	851,6	914,3	1 004,6	998,2
Sjukstugor, sjukhem för lättvård <i>Cottage hospitals</i>	34,2	55,7	108,0	102,3	88,0	78,8
Mindre enskilda vårdhem <i>Private nursing homes</i>	9,9	20,0	28,1	22,7	20,9	18,2
Sjukhus och sjukhem för långvarigt kroppssjuka (uppskattning) <i>Homes for chronic sick (estimate)</i>	153,0	307,0	831,1	1 064,3	1 251,9	1 429,5
Landstings och städers utom landsting sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka <i>Mental nursing homes: of county health authorities</i>	26,2	55,7	135,2	154,5 ³	176,0 ³	186,4 ³
Enskilda vårdhem för lättskötta psykiskt sjuka (uppskattning) <i>Ditto: private (estimate)</i>	6,0	16,3	45,8	57,8	72,1	82,3
Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda <i>Institutions for mentally retarded</i>	..	..	..	511,7	564,8	620,2
Summa Total	1 407,2	2 994,8	6 969,5	8 734,2	9 931,4	11 000,7

¹ Exkl pensionsavgifter, avskrivningar och interna poster. – ² Inkl lasarett för somatisk och psykiatrisk vård, lasarett för lungsjukvård och lasarett för infektionssjukvård. – ³ Landstings- och landstingsfria kommuners.

Tabell C 4

Kostnaderna avser sjukhusens bruttoutgifter för driften. Inga avdrag har nämligen gjorts för bl a bidrag och ersättningar från staten eller andra huvudmän eller för vårdavgifter.

För enskilda vårdhem och sjukhem för långvarigt kroppssjuka under socialvårdsmyndighet, som icke är skyldiga redovisa sin ekonomi i årsberättelsen, har utgifter uppskattats med ledning av dagkostnaden för likartad vård.

Tabellen omfattar fr o m 1971 även driftkostnader avseende inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda. Summan är osäker då uppgifter till årsberättelserna inte redovisats på enhetligt sätt.

Beträffande vad som räknas som lasarett, »Andra sjukhus av lasarettskaraktär» o s v hänvisas till texten i kapitel A, b: »Översikt av den slutna och öppna vården».

Bryter man ur tabell C 1 ut investeringskostnaderna, erhåller man ett resultat, som framgår av tabell C 3.

Förutom det allmännas drift- och anläggningskostnader för hälso- och sjukvård redovisas i detta kapitel även driftkostnader för olika sjukhustyper dels med totala belopp och dels per vård dag och per intagen. Dessa driftkostnader, som sjukhusen redovisar i sina årsberättelser, skall visa kostnaderna avseende sjukhusens egna patienter och inbegriper ej kostnader, som uppstått genom utförda prestationer åt andra än de egna patienterna. Bidrag och ersättningar från staten och från andra huvudmän och vårdavgifter för slutna och öppen vård avdras inte, varför

Tabell C 5. Driftkostnad per vård dag resp per intagen 1960–1973*Running cost per bed-day and per admission*

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhus <i>Hospitals</i>	Dagkostnad, kr <i>Cost per bed-day</i>				Förändring 1972– 1973%	Kostnad per intagen, kr <i>Cost per admission</i>				Förändring 1972– 1973%
	1960 ¹	1970	1972	1973		1960 ¹	1970	1972	1973	
Undervisningslasarett <i>Teaching hospitals</i>	91,8	409,0	516,8	574,2	+11	1 344	4 837	6 218	6 697	+ 8
Övriga delade lasarett <i>Other spec. general hospitals in county councils districts</i>	..	272,7	342,4	373,9	+ 9	..	3 615	4 710	5 133	+ 9
Speciallasarett <i>Single clinic hospitals</i>	–	345,3	458,2	454,0	–10	–	2 780	3 505	3 160	–10
Odelade lasarett <i>Non specialized hospitals</i>	62,9	174,7	223,7	247,5	+11	851	4 535	6 952	8 114	+17
Summa lasarett för huvudsakligen kroppssjukvård <i>Total</i>	71,5	297,5	382,4	422,3	+10	972	3 882	5 103	5 583	+ 9
Lasarett för lungsjukvård <i>TB hospitals</i>	45,5	157,2	200,7	229,6	+14	.	.	.	.	.
Lasarett för infektionssjukdomar <i>Epidemic hospitals</i>	59,3	307,3	378,3	441,9	+17	1 038	5 837	5 005	4 815	– 4
Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	46,0	151,9	164,4	161,5	– 2	851	5 393	7 144	7 971	+12
Sjukhus och sjukhem för långvarigt kroppssjuka under sjukvårdsstyrelse <i>Homes for chronic sick under health authority</i>	29,0	117,4	152,6	166,6	+ 9	.	.	.	.	.
Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	25,1	113,0	150,0	172,0	+15	.	.	.	.	.
Sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka under sjukvårdsstyrelse <i>Mental nursing homes</i>	15,3	62,2	80,4	88,0	+ 9	.	.	.	.	.

¹ Exklusive pensionskostnader och kostnader för interna poster och avskrivningar.*Tabell C 5*

Lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård har i tabellen särredovisats, och lasarett, vari förutvarande mentalsjukhus ingår som psykiatriska kliniker, har ej medtagits. Detta betingas av en strävan att göra talen för olika år bättre jämförbara.

I såväl kostnader per vård dag som per intagen ingår utgifterna för sjukhusens öppna vård, vilket är oegentligt men oundvikligt, då sjukhusens bokföring i regel icke medger dessas särskiljande. En specifikation av lasarettens driftkonton framgår av tabell C 6.

sjukhusens redovisade kostnader kan benämnas bruttoutgifter för driften. Dessa kostnader avser såväl slutet som öppet vård, och när kostnaden per vård dag och per intagen anges, ingår alltså oriktigt den öppna vårdens kostnader i talen, vilket påpekas i kommentar till tabell C 5.

Tabell C 6. Lasarettens¹ driftkonton år 1973. Specification of running cost of general hospitals

Källa: Redogörelse B i lasarettens årsberättelser

Kontobeteckning Item	Under- visnings- lasarett ¹ Teaching hospitals	Övr delade lasarett Other specialized general hospitals	Special- lasarett Single clinic hospitals	Odelade lasarett Non-spe- cialized general hospitals	Summa Total	
		Landstings och lands- tingsfria kommuners exkl ²				
Hela utgiften, 1 000 tal kronor Total cost 1 000 kr						
Löner o arvoden o avgifter till sjuk- och yrkessa- deförsäkring Salaries, insurance contributions	1 367 227	2 497 718	753 192	23 688	42 983	4 684 808
Läkemedel Drugs	73 342	135 670	35 353	972	1 745	247 082
Sjukvårdsartiklar Dressings	82 109	116 580	30 753	501	1 571	231 514
Förbrukningsartiklar o råvaror Articles of con- sumption and raw materials	} 238 719	417 790	123 611	5 286	7 431	792 837
Administration o div Office expenses						
Främmande tjänster Outside services						
Vårdavg o bidrag, skatter, försäkringsavgifter m m Care by others, insurance, taxes, etc	1 018	5 031	3 648	24	133	9 854
Interna poster och avskrivningar Internal items and depreciations	188 968	397 300	109 586	562	7 478	703 894
Pensionskostnader Superannuation	140 244	354 634	117 941	1 652	6 217	620 688
Summa kostnader Total	2 091 627	3 924 723	1 174 084	32 685	67 558	7 290 677
Summa kostnader exkl pensionskostnader, interna poster o avskrivningar	1 762 415	3 172 789	946 557	30 471	53 863	5 966 095
Per vård dag, kronor Per bed-day, kr						
Löner o arvoden o avgifter till sjuk- o yrkes- skadeförsäkring	375,30	237,95	162,99	329,00	157,45	245,20
Läkemedel	20,13	12,92	7,65	13,50	6,39	12,93
Sjukvårdsartiklar	22,54	11,11	6,66	6,96	5,75	12,12
Förbrukningsartiklar o råvaror	} 65,53	39,80	26,75	73,42	27,22	41,50
Administration och diverse						
Främmande tjänster						
Vårdavg o bidrag, skatter, försäkringsavgifter m m	0,28	0,48	0,79	0,33	0,49	0,51
Interna poster o avskrivningar	51,87	37,85	23,72	7,81	27,39	36,84
Pensionskostnader	38,50	33,78	25,52	22,94	22,77	32,49
Summa kostnader	574,15	373,89	254,08	453,96	247,46	381,59
Summa kostnader exkl pensionskostnader, interna poster o avskrivningar	483,78	302,26	204,84	423,21	197,30	312,26
Procentuell fördelning Percentages						
Löner o arvoden o avgifter till sjuk- o yrkes- skadeförsäkring	65,4	63,6	64,2	72,5	63,6	64,2
Läkemedel	3,5	3,5	3,0	3,0	2,6	3,4
Sjukvårdsartiklar	3,9	3,0	2,6	1,5	2,3	3,2
Förbrukningsartiklar och råvaror	} 11,4	10,7	10,5	16,2	11,0	10,9
Administration och diverse						
Främmande tjänster						
Vårdavg o bidrag, skatter, försäkringsavgifter m m	0,1	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1
Interna poster och avskrivningar	9,0	10,1	9,3	1,7	11,1	9,7
Pensionskostnader	6,7	9,0	10,1	5,0	9,2	8,5
Summa kostnader	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vårdplatser (fastställt antal) den 31/12 Beds	13 088	37 167	14 919	337	1 012	66 523
Vård dagar, 1 000-tal Bed-days, 1 000	3 643	10 497	4 621	72	273	19 106

¹ För huvudsakligen somatisk vård resp somatisk och psykiatrisk vård. Lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård ingår ej. – ² Lasarett vari f d mentalsjukhus ingår (Nyköpings, Jönköpings, Västerviks, Örebro, Bollnäs, Härnösands, Sundsvalls, Östersund-Frösö och Vänersborg-Trollhättans sjukhus). – ³ Östra sjukhuset, Göteborg, ingår fr o m 1973 (Tidigare redovisat under »Speciallasarett«).

Kapitel D

SJUKDOMAR, FÖRLOSSNINGAR M M

a. Smittsamma sjukdomar

De nedan redovisade uppgifterna är grundade på den rapportering enligt smittskyddslagen som sker av länsläkarna (förste stadsläkarna) till Statens bakteriologiska laboratorium.

De anmälningspliktiga sjukdomarna indelas i tre grupper, allmänfarliga, veneryska och övriga smittsamma sjukdomar. Sjukdomar med anmälningsplikt uppräknas i tabell D 1. En historisk översikt av vissa av dessa fr o m år 1875 finns i tabell D 3.

Antalet fall av tyfoidfeber under 1973 var 16 kliniska fall. Antalet rapporterade fall av paratyfoid var 28 kliniska fall, en minskning av 20 fall från 1972.

Av salmonellaenteriter rapporterades 1 028 kliniska fall och 414 smittbärare, vilka tal är de lägsta sedan 1964. De *humanbakteriologiska laboratorierna* rapporterade 3 fall av *Salmonella paratyphi A*, 27 fall av *Salmonella paratyphi B*, 18 fall av *Salmonella typhi* och 1 810 fall av *Salmonellaenteriter* (sjukdomsfall och smittbärare).

Av undulantfeber rapporterades 2 fall.

Bacillär dysenteri rapporterades i 227 fall, varav 38 smittbärare och amöbadysenteri i 96 fall.

Antalet fall av scharlakansfeber utgjorde 7 909, en ökning från 1972 med 2 762 fall.

Meningokockinfektioner förekom i 100 fall. Frekvensen har varit relativt oförändrad de senaste 4 åren (mellan 92 och 105 fall).

Av polio rapporterades inte något fall.

Epidemisk gulsot rapporterades i 479 fall, en minskning från 1972 med 479 fall. Därtill kom 937 fall av inokulationsgulsot.

Primär meningoencephalit av infektiös typ rapporterades i 2 395 fall, det högsta talet sedan 1957 (13 162 fall).

Virologiska laboratorierna rapporterade 210 fall av coxsackievirusinfektioner, därav 11 fall av typ A och 199 fall av typ B. Echo-virus påvisades i 310 fall. Adénovirus rapporterades i 79 fall.

För distriktsläkare föreligger skyldighet att till länsläkaren anmäla (summeriskt) även fall av epidemisk influensa, mässling, påssjuka, kikhosta och röda hund (MF 1968:84). Denne redovisar månadsvis fallen till Statens bakteriologiska laboratorium.

Av röda hund rapporterades 10 700 fall och av påssjuka 8 100; de övriga sjukdomarna framgår av följande:

	Kikhosta	Mässling	Influensa		Kikhosta	Mässling	Influensa
1950 ...	14 400	6 400	40 000	1970 ...	2 200	12 900	74 000
1955 ...	12 700	42 200	17 400	1971 ...	870	11 700	65 600
1960 ...	9 000	11 000	136 000	1972 ...	800	18 500	25 900
1965 ...	5 000	30 000	58 000	1973 ...	1 300	19 300	49 200
1969 ...	1 000	13 500	182 000				

Tabell D 1. Antal fall av anmälningsskyldiga smittsamma sjukdomar med undantag av veneriska sjukdomar åren 1955–1973 (kliniska fall). Cases of notifiable infectious diseases (clinical cases) except venereal

Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium.

Nr i den internationella klassifikationen ICD 1965	Diagnosens benämning <i>Diagnoses</i>	1955	1960	1965	1970	1972	1973
Allmänfarliga sjukdomar¹ Infectious diseases of public concern							
	Karantänssjukdomar ² Quarantinable diseases	–	–	–	1 ³	–	9 ⁴
001	Nervfeber (tyfoidfeber) Typhoid fever	18	14	5	11	8	16
002	Paratyfoidfeber Paratyphoid fever			67	33	48	28
003	Annan salmonella infektion Other salmonella infections	685	628	1 156	1 089	1 047	1 028
004	Rödsot (dysenteri) Bacillary dysentery	484	123	92	115	206	189
006	Amöbadysenteri Amoebic dysentery	–	9	5	45	65	96
036	Meningokocksjukdom Meningococcal meningitis	65	64	229	98	92	100
040–044	Akut barnförlamning (polio) Acute polio	486	18	1	–	–	–
	Primär icke-varig hjärn- och hjärnhinneinflammation Non purulent meningitis and meningococcal cephalitis	240	427	627	487	874	2 395
100	Weils sjukdom och andra leptospiroser Weil's disease and other leptospiroses	5	–	1	–	1	1
070	Epidemisk gulsot Infectious hepatitis	1 038	873	1 236	1 000	958	479
	Inokulationsgulsot Inoculation hepatitis	..	..	..	1 098	1 553	937
032	Difteri Diphtheria	4	2	–	–	1	–
022	Mjältbrand Anthrax	–	–	–	–	–	–
073	Papegojsjuka Psittacosis	–	5	14	59	54	45
030	Spetälska (lepra) Leprosy	–	–	–	–	–	1
Övriga anmälningsskyldiga sjukdomar Other infectious diseases with individual notification							
005, 10	Botulism	..	..	..	1	1	–
	Elakartad gastroenterit hos barn under 2 år Malignant gastro-enteritis in children under 2 years	2	47	55	32	61	57
027, 01–, 09	Listerios Listeriose	..	5	3	1	7	8
034, 10–, 19	Scharlakansfeber Scarlet fever	7 581	11 827	4 006	5 040	5 147	7 909
021	Tularemi Tularaemia	1	229	1	538	11	9
023	Undulantfeber Brucellosis	3	2	1	5	2	2
037	Stelkramp Tetanus	..	..	..	5	4	4
125	Filarios Filariasis	..	..	..	69	40	11
120	Schistosomiasis	..	..	..	19	19	12
124	Trikinos Trichinosis	..	..	..	5	–	2
084	Malaria Malaria	5	10	13	33	27	50
130	Toxoplasmos Toxoplasmosis	..	..	..	16	14	15
	Summa Total	10 617	14 283	7 512	9 800	10 240	13 403

¹Exkl tuberkulos som redovisas i annat sammanhang. – ²000 Kolera, 020 Pest, 050 Smittkoppor, 060 Gula febern, 080–81 Fläckfeber, 088 Återfallsfeber. – ³Fläckfeber. – ⁴Kolera.

Tabell D 2. Insjuknade i smittsamma sjukdomar med individuell anmälningsplikt, med undantag av veneriska sjukdomar, länsvis år 1973 enligt internationell klassifikation

Cases of notifiable infectious diseases (except venereal) reported during the year by county

Källa: Se tabell D 1. (English translation, see table D 1).

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, county boroughs</i>	Allmänfarliga sjukdomar 001 Karantäns-sjukdomar 002 Nerv-feber (tyfoïd-feber) 003 Paratyfoïd-feber 004 Annan salmonella inf 005 Dysenteri (rödsot) 006 Amöba-dysenteri 036 Menin-gokok-meningit (epid hjärnhinneinfl) Primär icke-varig hjärn- och hjärnhinneinflammation	070.09 Epidemisk gulsot	073 Inokulations-gulsot	073 Papegoj-sjuka	Övriga							
Stockholms län	1	6	6	213	59	36	23	248	114	272	3	1 ¹
Uppsala län	—	—	—	21	5	2	6	75	12	21	—	—
Södermanlands län	1	—	—	35	6	7	1	95	7	24	2	—
Östergötlands län	—	1	—	49	3	1	3	153	25	38	14	—
Jönköpings län	—	—	—	42	1	—	3	92	17	23	1	—
Kronobergs län	—	—	2	19	1	2	1	62	8	11	1	—
Kalmar län	—	—	—	10	28	—	3	83	5	4	—	—
Gotlands kommun	—	1	1	11	—	—	—	32	4	2	—	—
Blekinge län	—	—	—	20	—	7	—	100	8	13	—	—
Kristianstads län	—	1	1	41	3	2	—	116	20	20	—	—
Malmö kommun	1	—	—	54	6	22	3	50	21	120	4	—
Malmöhus län i övr	3	—	4	65	19	3	8	182	20	68	2	—
Hallands län	—	1	—	21	—	—	3	118	2	31	—	—
Göteborgs kommun	—	2	3	86	17	2	9	129	43	90	3	—
Göteb o Bohus län i övrigt	1	1	1	30	5	—	4	63	9	31	1	—
Älvsborgs län	—	—	2	42	2	4	2	84	21	24	1	—
Skaraborgs län	—	—	1	27	2	—	5	98	13	6	3	—
Värmlands län	—	—	—	20	1	—	3	86	23	6	2	—
Örebro län	—	—	—	27	3	—	4	59	28	27	3	—
Västmanlands län	1	1	5	31	4	4	—	125	14	17	2	—
Kopparbergs län	—	—	—	9	—	1	4	39	11	14	—	1 ²
Gävleborgs län	—	2	—	35	3	1	4	45	9	23	2	—
Västernorrlands län	—	—	2	53	9	—	5	51	6	27	1	—
Jämtlands län	—	—	—	9	3	—	1	36	5	4	—	—
Västerbottens län	1	—	—	37	1	2	3	120	14	14	—	—
Norrbottens län	—	—	—	21	8	—	2	54	20	7	—	—
Summa	9 ³	16	28	1 028	189	96	100	2 395	479	937	45	2

¹ 100 Weils sjukdom. — ² 030 Lepra. — ³ 000 Kolera

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, County boroughs</i>	Övriga anmälningspliktiga sjukdomar 005.10 Botulism	Elak- artad gastro- enterit hos barn under 2 år	027.01 – 09 Listorios	034.10 – 19 Scharlakansfeber	021 Tular-emi	023 Undu- lant- feber	037 Stel- kramp	125 Fila- rios	120 Schisto- somi- as	124 Triki- nos	084 Mala- ria	130 Toxo- plasmos
Stockholms län	–	20	2	1 015	–	1	–	4	6	–	16	1
Uppsala län	–	2	–	242	–	–	–	–	1	–	6	–
Södermanlands län	–	15	–	326	–	–	–	–	–	–	–	1
Östergötlands län	–	2	–	897	–	–	–	–	–	–	2	1
Jönköpings län	–	1	–	390	–	–	1	2	1	1	1	–
Kronobergs län	–	–	–	204	–	–	–	–	3	–	–	–
Kalmar län	–	–	–	338	–	–	–	–	–	–	1	–
Gotlands kommun	–	–	–	39	–	–	–	–	–	–	–	1
Blekinge län	–	5	–	186	–	–	–	–	–	–	1	–
Kristianstads län	–	–	–	285	–	–	–	1	–	–	2	–
Malmö kommun	–	–	–	117	–	–	–	1	1	–	3	3
Malmöhus län i övr	–	–	1	241	–	–	1	–	–	–	2	5
Hallands län	–	–	–	124	–	–	–	–	–	–	–	1
Göteborgs kommun	–	–	–	244	–	–	–	2	–	–	5	2
Göteb o Bohus län i övrigt	–	–	1	111	–	–	1	–	–	–	1	–
Älvsborgs län	–	–	–	164	–	–	–	–	–	–	–	–
Skaraborgs län	–	–	1	419	–	1	–	–	–	–	–	–
Värmlands län	–	–	–	133	–	–	–	1	–	1	1	–
Örebro län	–	2	–	603	–	–	–	–	–	–	1	–
Västmanlands län	–	–	–	570	–	–	–	–	–	–	–	–
Kopparbergs län	–	–	1	86	1	–	–	–	–	–	–	–
Gävleborgs län	–	1	–	332	–	–	–	–	–	–	2	–
Västernorrlands län	–	–	2	255	6	–	–	–	–	–	5	–
Jämtlands län	–	–	–	57	–	–	–	–	–	–	–	–
Västerbottens län	–	8	–	331	–	–	1	–	–	–	1	–
Norrbottnens län	–	1	–	200	2	–	–	–	–	–	–	–
Summa	–	57	8	7 909	9	2	4	11	12	2	50	15

Tabell D 3. Vissa smittsamma sjukdomar 1875–1973. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation*Infectious diseases 1875–1973. Numbering according to the international statistical classification*

Källa: Rapporter insända av länsläkare och med dem jämställda förste stadsläkare och sammanställningar från Statens bakteriologiska laboratorium.

År Year	001-003 Salmo- nella- infek- tioner <i>Salmo- nellain- fections</i>	004 Dysen- teri <i>Bacil- lary dysen- tery</i>	034.10 -19 Schar- lakans- feber ¹ <i>Scarlet fever</i>	032 Difteri <i>Diph- theria</i>	036 Men- ingo- kock- menin- git <i>Men- ingo coccal menin- gitis</i>	040-044 Polio ² <i>Polio</i>	År Year	Salmo- nella- infek- tioner	Dysen- teri	Schar- lakans- feber ¹	Difteri	Menin- go- kock- menin- git	Polio ²
1875	7 153	812	4 117	2 733	37	..	1922	896	63	10 718	6 610	79	112
1876	5 995	405	9 684	4 043	39	..	1923	808	37	10 829	4 840	85	309
1877	5 002	443	16 682	4 116	30	..	1924	1 401	82	10 882	4 240	115	656
1878	8 282	587	15 655	5 492	47	..	1925	1 458	108	10 613	3 820	136	517
1879	5 178	245	10 060	5 801	27	..	1926	816	59	8 513	3 561	147	341
1880	6 271	1 014	8 461	7 258	21	..	1927	417	77	5 289	3 776	127	375
1881	4 398	814	6 195	7 732	32	..	1928	440	60	6 017	2 820	131	482
1882	6 288	4 211	6 066	8 020	40	..	1929	456	97	8 533	2 630	112	950
1883	5 898	512	13 661	8 581	400	..	1930	541	128	8 046	4 178	67	304
1884	6 304	357	14 327	6 901	83	..	1931	337	626	5 922	2 576	62	98
1885	4 510	179	14 443	5 386	77	..	1932	597	1 385	5 241	1 933	58	777
1886	6 045	694	12 900	5 025	94	..	1933	294	1 437	7 425	1 708	56	506
1887	4 698	254	9 698	6 284	112	..	1934	382	1 557	10 912	935	48	1 173
1888	3 736	139	6 084	4 798	117	..	1935	429	776	8 081	916	45	1 049
1889	6 866	226	6 991	4 878	196	..	1936	511	464	7 567	781	51	3 112 ²
1890	4 263	175	12 975	6 848	605	..	1937	545	328	14 572	299	51	1 888 ²
1891	4 010	697	8 994	5 853	227	..	1938	447	522	26 113	107	53	1 450 ²
1892	4 194	236	9 628	6 776	102	..	1939	479	228	40 505	181	31	615 ²
1893	3 949	739	12 046	10 086	111	..	1940	456	166	24 373	290	32	450 ²
1894	3 826	327	9 818	10 196	122	..	1941	643	652	12 953	280	104	720 ²
1895	3 547	330	7 345	8 675	96	..	1942	270	1 458	20 684	1 284	110	750 ²
1896	3 438	692	7 586	8 061	165	..	1943	444	1 669	29 812	2 457	77	2 198 ²
1897	2 751	518	6 487	8 837	118	..	1944	258	1 786	29 537	3 868	118	2 716 ²
1898	2 351	332	5 745	11 219	89	..	1945	359	661	15 931	2 620	90	2 446 ²
1899	2 698	957	9 159	20 446	283	..	1946	677	480	12 087	932	130	558 ²
1900	2 200	865	9 428	21 004	255	..	1947	1 206	442	11 111	357	86	1 481 ²
1901	3 573	873	11 147	21 435	167	..	1948	362	123	7 744	206	67	818 ²
1902	1 440	277	9 180	14 993	99	..	1949	212	168	23 960	73	60	2 560 ²
1903	1 550	292	7 081	13 933	91	..	1950	391	180	34 527	71	45	1 704 ²
1904	1 717	395	8 312	14 994	102	..	1951	160	102	13 661	30	46	551 ²
1905	2 313	303	11 473	18 996	113	1 199	1952	147	94	7 816	30	30	492 ²
1906	1 823	225	8 122	15 298	82	429	1953	8 770	432	5 413	13	30	5 090 ²
1907	1 732	112	4 918	11 460	81	467	1954	812	128	5 545	1	51	1 009
1908	1 916	321	5 750	8 856	66	316	1955	703	484	7 581	4	65	486
1909	1 130	94	7 617	9 602	52	172	1956	481	67	9 027	-	72	549
1910	1 866	136	9 614	10 460	611	186	1957	1 035	70	6 422	11	118	250
1911	1 916	113	12 000	12 027	40	3 646	1958	562	40	10 389	1	79	192
1912	1 214	57	9 043	10 294	68	4 112	1959	650	66	18 256	-	91	56
1913	1 513	72	10 228	11 927	127	1 220	1960	642	123	11 827	2	64	18
1914	1 940	60	10 204	12 030	70	325	1961	572	93	5 962	2	112	124
1915	1 301	68	13 086	11 471	910	214	1962	1 113	147	4 124	1	180	14
1916	1 495	179	10 482	12 385	557	207	1963	916	58	3 580	-	138	-
1917	1 836	576	9 490	14 674	224	99	1964	1 016	48	4 983	-	148	1
1918	2 941	89	7 769	27 645	118	122	1965	1 228	92	4 006	-	229	1
1919	3 827	53	9 310	40 514	116	820	1966	1 470	86	5 742	-	164	4
1920	1 266	71	9 750	26 448	102	181	1967	1 393	65	6 046	-	106	-
1921	1 123	125	9 264	15 133	120	141	1968	1 265	109	9 764	-	118	-
							1969	1 494	139	6 371	-	107	-
							1970	1 133	115	5 040	-	98	-
							1971	1 290	385	4 265	-	105	-
							1972	1 103	206	5 147	-	92	-
							1973	1 072	189	7 909	-	100	-

¹Även puerperal scarlatina (stat klass 670.08). – ²Inkl fall utan förklaring, vilka för vart och ett av åren 1936–1953 utgjorde respektive 517, 246, 163, 70, 56, 170, 121, 258, 265, 610, 133, 416, 182, 717, 540, 212, 129 och 2 061. För åren 1954–1968 hänvisas till tab D 1 i tidigare årgångar av denna publikation. För åren före 1936 är antalet okänt.

Tabell D 4. Fall av venerisk sjukdom år 1973 fördelade efter bostadsort*Cases of venereal diseases according to domicile*

Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium

Landsting, landstingsfria kommuner <i>Counties, county boroughs</i>	Ärvt syfilis <i>Congenital syphilis</i>		Förvärvat syfilis <i>Acquired syphilis</i>			Gonorré <i>Gonorrhoea</i>			Ulcus molle <i>Chancroid</i>			Summa ¹ <i>Total</i>	På 1 000 av folkmängden <i>Per 1 000 inhabitants</i>
	M	Kv	M	Kv	Summa	M	Kv	Summa	M	Kv	Summa		
	M	F	M	F	Total	M	F	Total	M	F	Total		
Bostadsort Patients' domicile													
Stockholms län	—	2	163	25	188	3 776	3 552	7 328	1	—	1	7 519	5,1
Uppsala län	—	—	8	8	16	433	463	896	—	—	—	912	4,0
Södermanlands län	—	—	3	—	3	422	402	824	1	—	1	828	3,3
Östergötlands län	—	—	5	3	8	674	586	1 260	—	—	—	1 268	3,3
Jönköpings län	—	—	3	—	3	275	241	516	—	—	—	519	1,7
Kronobergs län	—	—	4	3	7	134	100	234	—	—	—	241	1,4
Kalmar län	—	—	1	2	3	219	242	461	—	—	—	464	1,9
Gotlands kommun	—	—	—	—	—	74	63	137	—	—	—	137	2,5
Blekinge län	—	—	6	2	8	153	132	285	—	—	—	293	1,9
Kristianstads län	—	—	2	2	4	225	224	449	—	—	—	453	1,7
Malmö kommun	—	—	21	6	27	803	767	1 570	—	—	—	1 597	6,3
Malmöhus län i övrigt	—	—	30	8	38	661	571	1 232	1	—	1	1 271	2,7
Hallands län	—	—	2	1	3	248	202	450	2	—	2	455	2,1
Göteborgs kommun	—	—	46	13	59	1 429	1 197	2 626	2	—	2	2 687	5,9
Göteb o Bohus län i övr	—	—	5	1	6	265	209	474	—	—	—	480	1,8
Älvsborgs län	—	—	7	4	11	476	454	930	—	—	—	941	2,3
Skaraborgs län	—	—	6	—	6	261	242	503	2	—	2	511	2,0
Värmlands län	—	—	5	7	12	333	353	686	—	—	—	698	2,5
Örebro län	—	—	1	—	1	400	384	784	—	—	—	785	2,9
Västmanlands län	—	—	2	—	2	350	352	702	—	—	—	704	2,7
Kopparbergs län	—	—	1	4	5	282	277	559	—	—	—	564	2,0
Gävleborgs län	—	—	5	—	5	575	517	1 092	1	—	1	1 098	3,8
Västernorrlands län	—	—	5	—	5	418	359	777	—	—	—	782	2,9
Jämtlands län	—	—	—	—	—	199	196	395	—	—	—	395	3,0
Västerbottens län	—	—	2	2	4	237	237	474	—	—	—	478	2,0
Norrbottnens län	—	—	4	1	5	432	350	782	—	—	—	787	3,0
Summa Total 1973	—	2	337	92	429	13 754	12 672	26 426	10	—	10	26 867	3,3
1972	—	2	265	104	369	16 758	14 740	31 498	7	2	9	31 878	3,9
1971	2	1	232	97	329	20 479	17 673	38 152	14	3	17	38 501	4,8
1970	—	2	218	104	322	21 197	17 866	38 885	15	—	15	39 224	4,9
1969	2	—	274	99	373	19 201	15 219	34 420	13	7	20	34 815	4,3
1968	—	—	199	79	278	17 291	12 923	30 214	6	—	6	30 498	3,8
1967	3	1	215	119	334	14 950	11 024	25 974	5	—	5	26 317	3,3
1966	—	5	299	130	429	14 542	10 460	25 002	5	—	5	25 441	3,2
1965	4	3	328	156	484	14 393	9 707	24 100	10	1	11	24 602	3,2
1960	1	—	66	23	89	11 501	6 972	18 473	6	—	6	18 569	2,5
1955	6	3	105	63	168	9 027	4 825	13 852	16	—	16	14 045	1,9
1950	8	12	358	250	608	7 005	3 207	10 212	40	3	43	10 883	1,5

¹ Tillkommer 5 fall av venerisk lymfogranulom.

Tabell D 5. Gonorré 1950–1973 *Gonorrhoea*

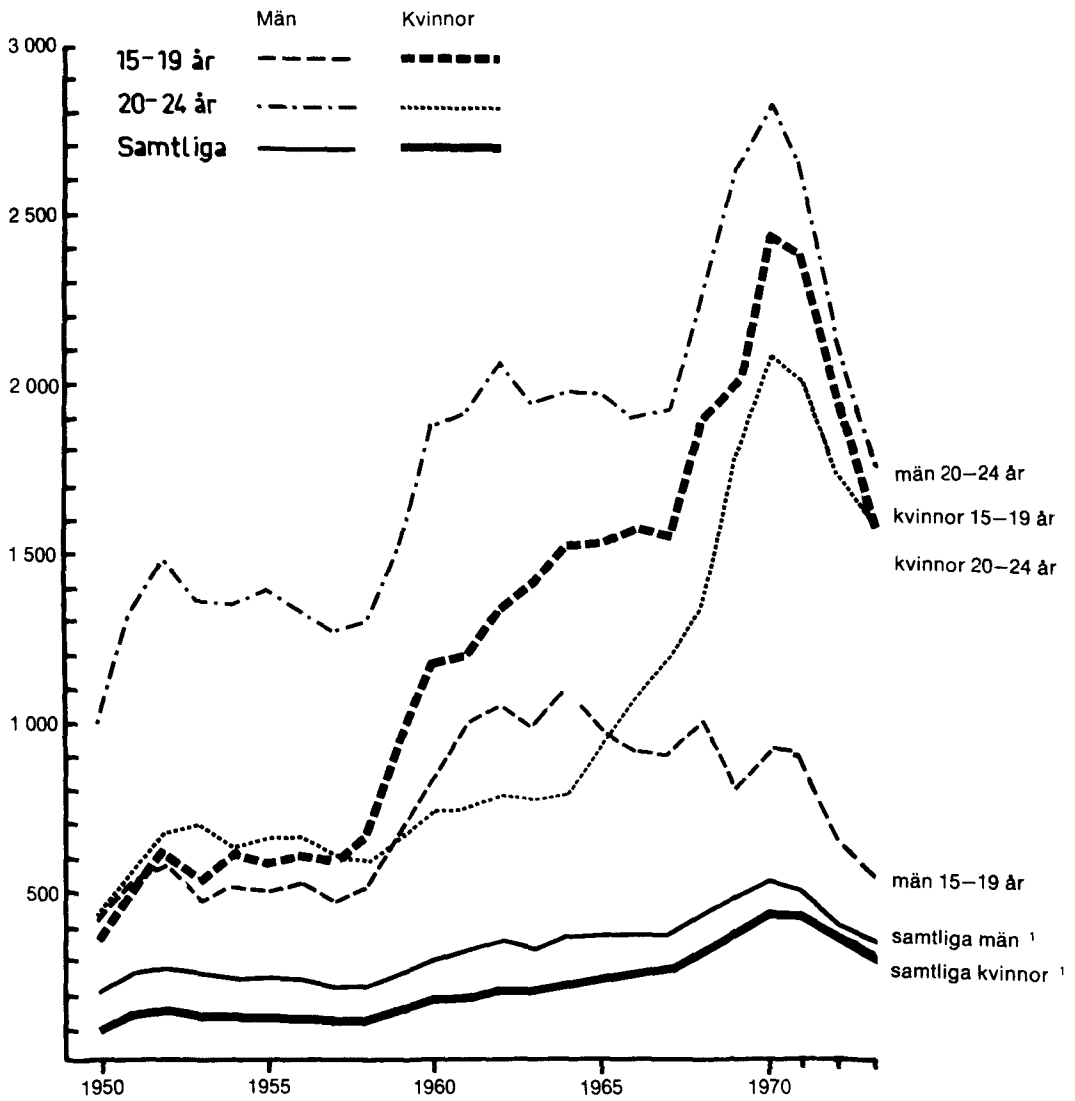
Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium.

	Rapporterade fall Reported cases					Fall per 100 000 invånare av medelfolkmängen Cases per 100 000 inhabitants					Summa ² Total	
	Ålder, år Age, years					Ålder, år Age, years						
	0-9	10-14	15-19	20-24	25- ¹	0-9	10-14	15-19	20-24	25- ¹		
Män Male												
1950	7	5	872	2 353	3 768	7 005	..	2	412	1 009	170	200
1955	-	6	1 142	2 989	4 890	9 027	..	2	502	1 387	213	249
1959	1	6	1 859	3 422	4 280	9 568	..	2	677	1 508	183	257
1960	2	16	2 441	4 348	4 694	11 501	..	5	832	1 868	200	308
1961	-	21	3 091	4 550	4 759	12 421	..	7	993	1 902	202	331
1962	1	14	3 414	5 231	4 824	13 484	..	5	1 044	2 053	204	357
1963	3	11	3 237	5 286	4 349	12 886	..	4	986	1 938	183	339
1964	4	14	3 572	5 745	4 683	14 018	..	5	1 105	1 963	196	365
1965	2	10	3 099	6 228	5 054	14 393	..	4	980	1 968	209	371
1967	3	9	2 675	6 526	5 763	14 976	..	3	903	1 919	235	380
1968	1	6	2 885	7 551	6 828	17 271	..	2	998	2 225	276	437
1969	1	10	2 337	8 827	8 026	19 201	..	4	823	2 598	319	480
1970	2	5	2 632	9 606	8 952	21 197	..	2	930	2 840	353	528
1971	2	19	2 535	8 740	9 183	20 479	..	7	902	2 652	358	507
1972	1	9	1 880	6 843	8 025	16 758	..	3	674	2 167	310	414
1973	2	7	1 467	5 328	6 950	13 754	..	3	531	1 756	267	339
Kvinnor Female												
1950	15	8	759	959	1 466	3 207	..	4	368	416	64	91
1955	8	31	1 316	1 413	2 057	4 825	..	11	596	656	87	132
1959	8	94	2 530	1 459	1 762	5 853	..	30	957	656	73	157
1960	15	134	3 317	1 675	1 831	6 972	..	44	1 179	736	76	186
1961	12	198	3 565	1 747	1 769	7 291	..	68	1 194	748	73	193
1962	9	179	4 185	1 946	1 787	8 106	..	64	1 335	782	73	213
1963	6	187	4 428	2 022	1 608	8 251	..	69	1 410	771	65	216
1964	13	215	4 734	2 204	1 752	8 918	..	82	1 524	786	71	231
1965	10	181	4 618	2 866	2 032	9 707	..	69	1 527	960	81	250
1967	6	152	4 410	3 831	2 599	10 998	..	59	1 555	1 185	102	278
1968	7	136	5 203	4 393	3 184	12 923	..	53	1 886	1 349	124	325
1969	6	100	5 505	5 808	3 800	15 219	..	39	2 033	1 784	146	380
1970	4	128	6 594	6 705	4 257	17 688	..	50	2 442	2 073	163	439
1971	9	138	6 422	6 483	4 621	17 673	..	54	2 394	2 054	174	436
1972	8	102	5 159	5 276	4 195	14 740	..	40	1 939	1 735	156	362
1973	4	69	4 106	4 588	3 905	12 672	..	27	1 558	1 566	144	310
Båda könen Both sexes												
1950	22	13	1 631	3 312	5 234	10 212	..	3	390	714	116	146
1955	8	37	2 458	4 402	6 947	13 852	..	7	548	1 022	149	191
1959	9	100	4 389	4 881	6 042	15 421	..	16	814	1 086	127	207
1960	17	150	5 758	6 023	6 525	18 473	..	24	1 002	1 309	137	247
1961	12	219	6 656	6 297	6 528	19 712	..	37	1 092	1 332	136	262
1962	10	193	7 599	7 177	6 611	21 590	..	34	1 186	1 425	137	285
1963	9	198	7 665	7 308	5 957	21 137	..	36	1 193	1 366	123	277
1964	17	229	8 306	7 949	6 435	22 936	..	42	1 310	1 387	132	298
1965	12	191	7 717	9 094	7 086	24 100	..	36	1 248	1 479	144	310
1967	9	161	7 085	10 357	8 362	25 974	..	30	1 222	1 561	167	329
1968	8	142	8 088	11 964	10 012	30 214	..	27	1 432	1 797	199	380
1969	7	110	7 842	14 635	11 826	34 420	..	21	1 414	2 200	231	430
1970	6	133	9 226	16 311	13 209	38 885	..	25	1 668	2 465	256	484
1971	11	157	8 957	15 223	13 804	38 152	..	30	1 630	2 359	265	471
1972	9	111	7 039	12 119	12 220	31 498	..	21	1 291	1 955	232	388
1973	6	76	5 573	9 916	10 855	26 426	..	14	1 032	1 663	204	325

¹ Inkl »okänd ålder». *Incl unknown age.* – ²Beräknat på hela folkmängden.

GONORRÉ 1950-1973

Antal fall på 100 000 män resp kvinnor inom olika åldersgrupper

¹Av hela folkmängden.

Tabell D 6. Fall av venerisk sjukdom år 1973 efter ålder och kön*Cases of venereal diseases by age and sex*

Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium

Sjukdom <i>Disease</i>		Summa <i>Total</i>	Den smittades ålder <i>Age of the infected</i>								
			0-9 år <i>years</i>	10-14 år <i>years</i>	15-19 år <i>years</i>	20-24 år <i>years</i>	25-29 år <i>years</i>	30-39 år <i>years</i>	40-49 år <i>years</i>	50-59 år <i>years</i>	60 år och däröver <i>60 years and more</i>
Syfilis ¹	M M	337	2	—	7	65	80	96	53	24	10
<i>Syphilis</i>	Kv F	94	1	—	15	34	15	17	4	6	2
Summa Total		431	3	—	22	99	95	113	57	30	12
Gonorré	M M	13 754	2	7	1 467	5 328	3 826	2 403	533	154	34
<i>Gonorrhoea</i>	Kv F	12 672	4	69	4 106	4 588	2 185	1 266	351	87	16
Summa Total		26 426	6	76	5 573	9 916	6 011	3 669	884	241	50
Ulcus molle	M M	10	—	—	1	7	—	2	—	—	—
<i>Chancroid</i>	Kv F	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa Total		10	—	—	1	7	—	2	—	—	—

¹ Häri ingår samtliga fall av syfilis, såväl medfödd som förvärvad. *Congenital and acquired.**Veneriska sjukdomar. (Tabell D4–D6)*

Uppgifterna om dessa sjukdomar inkluderar i princip även militärpatienter, men redovisningen av dessa till länsläkarna, vilka i sin tur redovisar till Statens bakteriologiska laboratorium torde vara ofullständig.

En i stort sett riktig bild av åtminstone utvecklingen i tiden och förhållandet mellan olika åldrar och kön torde den föreliggande statistiken trots allt ge.

Utan tvivel är att gonorrén ökat från 1950 i minst den grad som statistiken anger till och med år 1970. Sålunda hade sjukdomen förstnämnda år 10 212 anmälda fall. Antalet fall för de senaste 5 åren var 34 420 år 1969, 38 885 år 1970, 38 152 för år 1971, 31 498 för år 1972 och 26 426 för år 1973. De senaste 3 åren har alltså antalet anmälda gonorréfall minskat.

Frekvensen av rapporterade fall av syfilis har varit relativt oförändrad under perioden 1969–1972, medan för år 1973 en inte obetydlig ökning har konstaterats. Antalen fall av förvärvad syfilis var för resp år 373, 322, 329, 369 och 429.

Tabell D 7. Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1973*Tuberculosis morbidity and mortality*

Källa: Inom Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar fört register och SCB »Dödsorsaker» (SOS)

Län, kommuner <i>Counties, county boroughs</i>	Tbc-fall kvarstående i Nationalföreningens register den 31/12 <i>Persons in TB registry</i>				Nyupptäckta tbc-fall <i>New findings of TB</i>		Avlidna i tbc (alla slag) enligt statistiska centralbyråns material <i>Deaths from TB (all forms)</i>	
	Hela antalet <i>All cases</i>	På 1 000 inv <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lungs</i>		Hela antalet <i>All cases</i>	På 1 000 inv <i>Per 1 000 inh.</i>	Antal <i>Number</i>	På 1 000 inv. <i>inh.</i>
			Hela antalet <i>All cases</i>	På 1 000 inv <i>Per 1 000 inh.</i>				
Stockholms län	4 240	2,9	3 826	2,6	362	0,2	67	0,05
Uppsala län	170	0,8	143	0,6	53	0,2	9	0,04
Södermanlands län	728	2,9	625	2,5	47	0,2	6	0,02
Östergötlands län	886	2,3	804	2,1	60	0,2	14	0,04
Jönköpings län	313	1,0	248	0,8	33	0,1	10	0,03
Kronobergs län	344	2,0	297	1,8	38	0,2	6	0,04
Kalmar län	599	2,5	538	2,2	31	0,1	16	0,07
Gotlands kommun	260	4,8	214	4,0	13	0,2	4	0,07
Blekinge län	276	1,8	220	1,4	37	0,2	7	0,05
Kristianstads län	510	1,9	466	1,7	19	0,1	8	0,03
Malmö kommun	1 006	3,9	898	3,5	58	0,2	31	0,04
Malmöhus län i övrigt	703	1,5	639	1,3	107	0,2		
Hallands län	365	1,7	323	1,5	22	0,1	6	0,03
Göteborgs kommun	898	2,0	766	3,6	104	0,2	36	0,05
Göteborgs o Bohus län i övrigt	634	2,4	535	2,0	46	0,2		
Älvsborgs län	731	1,8	639	1,6	79	0,2	12	0,03
Skaraborgs län	375	1,4	317	1,2	29	0,1	15	0,06
Värmlands län	866	3,1	789	2,8	97	0,3	7	0,02
Örebro län	714	2,6	610	2,2	57	0,2	12	0,04
Västmanlands län	822	3,2	676	2,6	37	0,1	7	0,03
Kopparbergs län	626	2,3	510	1,8	68	0,2	22	0,08
Gävleborgs län	428	1,5	344	1,2	54	0,2	16	0,05
Västernorrlands län	774	2,9	640	2,4	61	0,2	16	0,06
Jämtlands län	360	2,7	275	2,1	21	0,2	9	0,07
Västerbottens län	926	4,0	734	3,1	55	0,2	14	0,06
Norrbottens län	907	3,5	669	2,6	82	0,3	13	0,05
Summa Total 1973	19 461	2,4	16 745	2,3	1 670	0,2	363	0,04
1972	21 640	2,7	18 559	2,3	1 792	0,2	354	0,04
1971	23 231	2,9	19 999	2,5	2 072	0,3	343	0,04
1970	24 947	3,1	21 421	2,7	2 343	0,3	383	0,05
1969	26 602	3,3	22 865	2,9	2 259	0,3	336	0,04
1968	28 141	3,6	23 974	3,0	2 321	0,3	364	0,05
1965	36 153	4,7	30 339	3,9	2 847	0,4	355	0,05
1960	53 981	7,2	45 015	6,0	4 194	0,6	598	0,08
1950	82 542	11,8	59 320	8,5	10 550	1,5	1 553	0,22

Tabell D 7

Antalet i tuberkulosregistret kvarstående fall av tuberkulos och av nyupptäckta fall återspeglar sjukdomens utbredning resp insjukningsrisken. Fall av öppen tuberkulos, dvs i smittsamt stadium, har ej redovisats sedan 1970. För uppgifter

om dessa för tidigare år hänvisas till 1970 års årgång av denna publikation. Vad angår den geografiska variationen, måste man dessutom räkna med att det kan finnas lokala olikheter i den intensitet, varmed man uppspårar och anmäler tuberkulosfall.

b. Karies hos sjuåringar

Tabell D 8. Aktuell kariesprocent för permanenta tänder hos i folktandvården undersökta sjuåriga skolbarn 1941–1973

Teeth with untreated caries in per cent of total number of permanent teeth in seven year old children

Källa: Kalenderårsrapporter från tandvårdsinspektörerna, resp tandvårdscheferna.

Landstingsområde, städer (kommuner)	1941	1945	1950	1955	1960	1965	1970	1972	1973
Stockholms stad (kommun)	—	—	—	24,1	23,4	20,3	17,9	15,9	15,4
Stockholms län	27,5	20,9	25,3	24,0	23,7	19,0	16,8		
Uppsala län	—	16,2	19,0	21,2	19,9	16,1	14,7	14,2	13,7
Södermanlands län	22,7	16,1	14,7	19,9	16,1	16,3	14,5	11,9	13,1
Norrköpings stad	—	—	—	28,3	26,6	29,0	18,3	17,3	16,7
Östergötlands län i övr	37,9	35,5	34,3	34,1	29,4	21,0			
Jönköpings län	33,3	22,0	28,5	29,0	27,7	23,3	18,2	15,5	17,5
Kronobergs län	29,8	25,4	34,5	31,5	23,9	25,9	21,2	19,6	18,2
Kalmar läns norra	24,9	25,5	19,6	19,8	16,6	16,1	20,7	13,7	11,9
Kalmar läns södra	—	29,4	26,0	30,7	26,1	21,6	14,6		
Gotlands län	—	16,7	25,7	21,3	34,5	29,9	23,1	19,6	21,1
Blekinge län	—	13,9	29,9	35,3	36,2	32,4	26,5	29,6	28,5
Kristianstads län	27,7	25,3	32,0	29,8	30,8	24,3	18,4	17,5	18,9
Malmö stad (kommun)	—	—	—	36,9	36,9	30,0	24,2	23,0	19,0
Helsingborgs stad	—	—	35,8	40,0	34,1	27,0	18,3	15,8	16,2
Malmöhus län i övrigt	22,7	30,5	29,0	32,6	31,1				
Hallands län	51,3	26,6	33,2	34,9	29,4	20,5	15,6	16,1	14,1
Göteborgs stad (kommun)	—	—	33,7	30,4	34,8	24,9	20,8	18,8	18,0
Göteb o Bohus län i övr	28,4	27,8	31,7	30,7	27,2	23,0	20,4	19,2	17,6
Älvsborgs län	31,5	27,2	35,5	35,9	30,4	25,6	21,4	18,3	19,2
Skaraborgs län	30,7	32,8	31,3	22,2	21,5	22,3	17,4	15,7	19,4
Värmlands län	38,6	33,6	33,1	33,8	31,7	26,0	21,0	20,7	17,0
Örebro län	33,9	25,6	37,4	34,8	30,6	26,7	18,9	19,3	18,7
Västmanlands län	15,8	15,9	17,8	21,5	25,9	21,7	14,6	12,9	12,9
Kopparbergs län	—	—	23,0	20,8	20,2	15,2	15,4	14,3	13,2
Gävle stad	20,8	19,4	31,7	25,7	21,5	21,8	17,8	17,3	16,0
Gävleborgs län i övr	16,0	24,6	24,2	21,5	19,7				
Västernorrlands län	—	—	31,7	27,6	26,0	22,2	17,3	15,9	13,3
Jämtlands län	—	34,7	32,1	28,1	24,6	21,4	21,0	15,3	14,7
Västerbottens län	33,2	27,3	27,2	21,2	22,6	25,6	20,7	16,1	16,8
Norrbottnens län	44,3	28,1	29,0	32,0	30,3	24,8	17,0	14,7	15,4
Hela riket (medeltal)	29,1	24,1	29,3	28,3	27,1	22,9	18,5	17,0	16,5

Tabell D 8

Med aktuell kariesprocent menas antalet permanenta tänder angripna av karies men ej behandlade satta i relation till hela antalet frambrottna, permanenta tänder.

Före 1949 räknades som sjuåringar barnen i folkskolans första klass, men fr o m nämnda år har man gått direkt efter åldern.

Procenttalens växlingar från år till år inom

samma län kan tänkas delvis sammanhänga med brister i det statistiska materialet.

Det är troligt, att nedgången i riksmideltalet efter 1950 delvis men icke helt sammanhänger med den alltmer ökade vården av sexåringarnas tänder.

Den aktuella kariesprocenten för sexåringar var vart och ett av åren 1960, 1965, 1970, 1972 och 1973 resp 22,7, 21,6, 17,9 16,4 och 16,1.

c. Förlossningar

Sedan den 1 januari 1973 erhåller socialstyrelsen kontinuerligt individuell information om förlossningar och födda barn i riket. Detta sker genom det medicinska födelsemeddelandet, MFM, som upprättats i samband med varje förlossning på barnbördsavdelningen och därefter insänds till socialstyrelsen för bearbetning.

MFM är en sammanfattning av relevanta vitala och medicinska fakta om modern, förlossningen, det nyfödda barnet och den tidiga neonatalperioden. Detta medicinska födelsemeddelande ingår som ett sammanfattningsblad i det nya enhetliga journalsystem som infördes vid samtliga mödravårdscentraler, förlossningsenheter och barnavårdscentraler under andra hälften av år 1972 grundat på rekommendationer och beslut i MF 1972:20. Det meddelande som går till socialstyrelsen är en kopia på detta sammanfattningsblad och genom beslut av Kungl Maj:t uppdrogs åt socialstyrelsen att bearbeta denna kopia för att man på detta sätt skulle erhålla en statistik av medicinsk karaktär över förlossningar och nyfödda som man tidigare ej haft tillgång till. I gengäld har sjukhusen befriats från att lämna redogörelse F till årsberättelsen.

Vid rapportering på det medicinska födelsemeddelandet används genomgående av socialstyrelsen utfärdade klassifikationer och instruktioner. I samband med införandet av MFM utgavs av styrelsen en handbok med generella anvisningar för att på så sätt erhålla likformighet i redovisningen.

De av WHO rekommenderade definitionerna (fastställda i MF 1959:83) används beträffande levande och dödfödda barn. Dessutom följs även WHO:s praxis vid redovisning av åldersfördelningar och sättet att ange graviditetstider (fullbordade veckor).

Med *levande fött* barn avses varje nyfödd som efter födelsen andats eller visat annat livstecken såsom hjärtslag, pulsation i navelsträngen eller tydliga, spontana rörelser av skelettmuskulaturen. Denna definition gäller oberoende av graviditetstidens längd och barnets utvecklingsgrad.

Som *dödfött* barn avses barn som avlidit före eller under förlossningen och efter utgången av 28:e havandeskapsveckan, räknat med utgångspunkt från sista normala menstruationens första dag. Om osäkerhet föreligger angående graviditetens längd bör det framfödda fostrets kroppslängd tillmätas betydelse vid bedömningen. Om längden uppgår till minst 35 cm bör det i regel redovisas som barn.

Vid en jämförelse mellan det av statistiska centralbyrån redovisade antalet födda år 1973 och den i följande tabeller angivna totalsiffran födda framkommer en skillnad (110 415 resp 109 410). Denna differens på knappt 1 000 födda beror till övervägande delen på en underrapportering till socialstyrelsen, vilket har sitt ursprung i initialsvårigheter hos de medverkande sjukhusen vid övergången till det nya journalsystemet. Dessutom har ett mindre antal förlossningar etc borttagits vid bearbetning inom socialstyrelsen på grund av kvalitativa brister som ej har kunnat härledas och rättas. Man förväntar sig dock erhålla en bättre överensstämmelse med den officiella statistiken då igångsättningsvårigheterna har övervunnits.

Tabell D 9. Antal födda barn per vårdplats samt perinatalt döda efter sjukvårdsområde
Newborn per bed and perinatal mortality according to region

Källa: Medicinskt födelsemeddelande 1973

Sjukvårdsområde	Antal födda totalt	Antal födda per fast vård- plats	Dödfödda		Döda inom 7 dygn		Perinatalt döda	
			Antal	Per 1 000 födda	Antal	Per 1 000 levande födda	Antal	Per 1 000 födda
Stockholms län	20 859	34,3	168	8,1	141	6,8	309	14,8
Uppsala län	3 666	32,7	24	6,5	20	5,5	44	12,0
Södermanlands län	3 302	33,0	16	4,8	31	9,4	47	14,2
Östergötlands län	5 303	38,2	38	7,2	31	5,9	69	13,0
Jönköpings län	4 382	46,1	28	6,4	21	4,8	49	11,2
Kronobergs län	2 293	35,3	20	8,7	20	8,8	40	17,4
Kalmar län	3 030	35,6	21	6,9	16	5,3	37	12,2
Gotlands kommun	733	34,9	12	16,4	4	5,5	16	21,8
Blekinge län	2 065	32,3	15	7,3	15	7,3	30	14,5
Kristianstads län	3 530	31,2	28	7,9	19	5,4	47	13,3
Malmö kommun	3 044	36,2	22	7,2	13	4,3	35	11,5
Malmöhus län i övrigt	6 724	44,5	54	8,0	33	4,9	87	12,9
Hallands län	2 903	60,5	29	10,0	21	7,3	50	17,2
Göteborgs kommun	5 978	34,8	33	5,5	41	6,9	74	12,4
Göteborgs och Bohus län i övrigt	4 635	40,7	33	7,1	27	5,9	60	12,9
Älvsborgs län	5 090	41,0	40	7,9	28	5,5	68	13,4
Skaraborgs län	3 308	25,1	30	9,1	26	7,9	56	16,9
Värmlands län	3 497	30,4	31	8,9	21	6,1	52	14,9
Örebro län	3 540	38,5	34	9,6	23	6,6	57	16,1
Västmanlands län	3 463	31,2	27	7,8	23	6,7	50	14,4
Kopparbergs län	3 304	34,4	25	7,6	24	7,3	49	14,8
Gävleborgs län	3 400	33,7	31	9,1	19	5,6	50	14,7
Västernorrlands län	3 221	28,0	25	7,8	27	8,4	52	16,1
Jämtlands län	1 445	43,3	8	5,5	15	10,4	23	15,9
Västerbottens län	3 167	25,5	23	7,3	17	5,4	40	12,6
Norrbottnens län	3 522	24,3	34	9,7	33	9,5	67	19,0
Total¹	109 410	34,1	849	7,8	709	6,5	1 558	14,2

¹ I totalen ingår 6 fall utan uppgift om sjukvårdsområde.

Tabell D 10. Antal födda barn år 1973 fördelade efter moderns ålder och bördens ordningsnummer. Relativtal per 100 000.

Newborn per 100 000 according to mother's age and birth order.

Källa: (se tab D 9)

Börd- nummer	Moderns ålder		25-29	30-34	35-39	40-44	45-	Okänd	Summa
	-19	20-24							
1	6 794	20 624	15 114	3 603	850	133	11	4	47 133
2	618	9 932	16 250	5 834	1 251	151	5	9	34 050
3	23	1 627	5 787	4 374	1 287	202	12	3	13 315
4	2	156	1 137	1 352	786	191	15	-	3 637
5	3	26	221	403	328	110	8	2	1 100
6	-	3	72	133	143	62	5	-	417
7 och högre	-	-	39	87	110	72	14	1	324
Okänt	6	7	6	3	2	-	-	-	24
Summa	7 445	32 375	38 627	15 790	4 756	920	69	20	100 000

Tabell D 10.

Tabellen visar antalet födda barn per 100 000 dels i olika åldersklasser hos modern och dels med uppgift om bördens ordningsnummer. Det framgår exempelvis att endast 5,5 % av samtliga barn

föfts av mödrar med mer än 3 tidigare förlossningar (5 502 av 100 000) och att 78,4 % av barnen föfts av mödrar under 30 års ålder (78 447 av 100 000).

Tabell D 11. Antal födda barn och perinatalt döda efter barnets födelsevikt

Newborn and perinatal mortality according to weight

Källa: (se tab D 9)

Födelsevikt, gram	Antal födda totalt	Dödfödda		Döda inom 7 dygn		Perinatalt döda	
		Antal	Per 1 000 födda	Antal	Per 1 000 levande födda	Antal	Per 1 000 födda
- 1499	853	228	267,3	286	457,6	514	602,6
1500 - 1999	1 040	116	111,5	104	112,6	220	211,5
2000 - 2499	3 099	106	34,2	85	28,4	191	61,6
2500 - 2999	13 015	140	10,8	61	4,7	201	15,4
3000 - 3499	37 164	116	3,1	68	1,8	184	5,0
3500 - 3999	36 789	79	2,1	42	1,1	121	3,3
4000 - 4499	14 328	25	1,7	19	1,3	44	3,1
4500 - 4999	2 617	8	3,1	3	1,1	11	4,2
5000 -	374	7	18,7	2	5,4	9	24,1
Okänt	131	24	183,2	39	364,5	63	480,9
Total	109 410	849	7,8	709	6,5	1 558	14,2

Tabell D 12. Perinatal dödlighet efter bördens ordningsnummer*Newborn and perinatal mortality according to birth order*

Källa: (se tab D 9)

Bördens ordningsnummer	Antal födda totalt	Dödfödda		Döda inom 7 dygn		Perinatalt döda	
		Antal	Per 1 000 födda	Antal	Per 1 000 levande födda	Antal	Per 1 000 födda
1	51 542	420	8,1	345	6,7	765	14,8
2	37 253	246	6,6	219	5,9	465	12,5
3	14 568	119	8,2	85	5,9	204	14,0
4	3 981	40	10,0	39	9,9	79	19,8
5	1 204	14	11,6	13	10,9	27	22,4
6 —	839	10	11,9	6	7,2	16	19,1
Total ¹	109 410	849	7,8	709	6,5	1 558	14,2

¹ Inkl 23 fall med okänt ordningsnummer**Tabell D 13. Perinatal dödlighet efter bördtyp***Newborn and perinatal mortality according to type of birth*

Källa: (se tab D 9)

Bördtyp	Antal födda totalt	Dödfödda		Döda inom 7 dygn		Perinatalt döda	
		Antal	Per 1 000 födda	Antal	Per 1 000 levande födda	Antal	Per 1 000 födda
Enkelbörd	107 484	781	7,3	593	5,6	1 374	12,8
Tvillingbörd	1 785	58	32,5	110	63,7	168	94,1
Trillingbörd etc	32	1	31,3	5	161,3	6	187,5
Total ¹	109 410	849	7,8	709	6,5	1 558	14,2

¹ Inkl 109 fall med okänd bördtyp

Tabell D 14. Perinatal dödlighet efter moderns ålder*Newborn and perinatal mortality according to age*

Källa: (se tab D 9)

Moderns ålder	Antal födda totalt	Dödfödda		Döda inom 7 dygn		Perinatalt döda	
		Antal	Per 1 000 födda	Antal	Per 1 000 levande födda	Antal	Per 1 000 födda
– 19	8 146	64	7,9	70	8,7	134	16,4
20 – 24	35 421	245	6,9	223	6,3	468	13,2
25 – 29	42 260	300	7,1	262	6,2	562	13,3
30 – 34	17 276	148	8,6	106	6,2	254	14,7
35 – 39	5 204	63	12,1	36	7,0	99	19,0
40 – 44	1 007	27	26,8	10	10,2	37	36,7
45 –	76	–	–	–	–	–	–
Total¹	109 410	849	7,8	709	6,5	1 558	14,2

¹ Inkl 20 fall med okänd ålder hos modern*Tabell D 14.*

Av tabellen framgår bl a att den perinatala dödligheten är väsentligt högre för barn födda av mödrar i åldern 35 år och däröver än för samtliga födda barn.

d. Legalaborter, steriliseringar, kastreringar

Abort enligt lagen om avbrytande av havandeskap den 17 juni 1938 (SFS nr 318) med ändringar den 17 maj 1946, 5 juni 1963, 20 mars 1964 och 23 maj 1969 kan erhållas efter tillstånd antingen av socialstyrelsen eller, då fråga icke är om abort på eugeniska indikationer eller icke är om ökad risk för fosterskada eller icke gäller rättsinkapabla kvinnor, av två läkare (på s k tvåläkarutlåtande). Med rättsinkapabel menas i detta fall, att kvinnan på grund av rubbad själsverksamhet anses sakna förmåga att själv lämna giltigt samtycke till ingreppet. Dessutom kan avbrytande av havandeskap i vissa fall ske utan sådant tillstånd, om tiden icke medger dess inhämtande (s k nödfall). Lagändringen år 1946 innebar, att förutsättningarna för avbrytande av havandeskap i viss mån utökades, samtidigt som medicinalstyrelsen erhöll större befogenhet att lämna tillstånd. Lagändringen år 1963 innebar att abort enligt denna lag även må erhållas när med skäl kan antagas att det väntade barnet på grund av skada under fosterstadiet kommer att lida av svårartad sjukdom eller lyte. På denna indikation beviljades år 1973 186 aborter, varav 177 på grund av uppgift från modern om rubeolaexposition.

Eugeniska indikationer gäller fall, då abort beviljats emedan det väntade barnet befarats komma att lida av kroppslig eller psykisk sjukdom, bli psykiskt utvecklingsstört eller missbildat. De medicinska eller socialmedicinska indikationerna avser ofta fall då kvinnan på grund av sjukdom eller svaghet icke ansetts böra föda barnet eller då dess framfödande och uppfostran förutsetts komma att bli henne övermäktigt. De sjukdomar det här är fråga om är i regel depressioner eller andra psykiska rubbningar, men även kroppssjukdomar förekommer. Den humanitära indikationen tillämpas vanligen då fråga är om brottsligt hävdande, dvs att kvinnan vid graviditetens början ej fyllt 15 år (293 verkställda fall) eller att hon utsatts för våldtäkt (0 fall).

Ansökan om abort kan inges av kvinnan själv eller – då hon är rättsinkapabel – av den som har vårdnaden om henne.

Det statistiska material, som här redovisas, består av uppgifter om antalet ansökningar till socialstyrelsen om abort, antalet bifallna sådana ansökningar och antalet av dem som verkställts, vidare av uppgifter om aborter som verkställts på tvåläkarutlåtande och vid nödfall. Från 1968 redovisas även graviditetens längd vid abortoperationen. Se tabell D 9 och D 10. Antalet *ansökningar* om abort, som ställts till *socialstyrelsen* vissa år framgår av följande tablå, vari även de bifallna anges.

År Year	1950	1955	1960	1965	1970	1972	1973
Antal ansökningar <i>Applications for abortion to the National Board of Health and Welfare</i>	6 351	5 694	4 085	6 669	7 548	5 313	4 398
Därav bifallna <i>Thereof granted, No.</i>	5 149	4 060	2 552	5 745	7 220	5 077	4 248
Bifallna % <i>Granted in per cent</i>	81	71	62	86	96	96	97

Avbrytande av havandeskap på annan grund än sjukdom eller kroppsfel hos kvinnan må ej företagas efter havandeskapets tjugonde vecka. Socialstyrelsen må

(Forts på sidan 99)

Tabell D 15. Legala aborter 1973 efter tillstånd av socialstyrelsen

Abortions induced for medical or legal indications granted by the National Board of Health and Welfare

Källa: Till socialstyrelsen under redovisningsåret inkomna abortansökningar och motsvarande operationsrapporter.

	Antal ansök- ningar till social- styrelsen <i>No. of applications</i>	Antal därav beviljade <i>Granted</i>	Därav verkställda på <i>No. operated</i>						
			Eugenisk indikation <i>Eugenic indication</i>	Medicinsk o social- medicinsk indikation <i>Medical and socio- medical indication</i>		Risk för fosterskada <i>Risk of foetal injury</i>		Humanitär indikation <i>Humanitary indication</i>	Summa verkställda <i>No. opera- ted</i>
				Sjukdom <i>Disease</i>	Svaghet <i>Weakness</i>	Förutsedd svaghet <i>Anticipated weakness</i>			
Antal Number	4 398	4 248	7	69	966	2 492	169	35	3 738
Civilstånd Marital status									
Ogift Single	2 203	2 101	—	28	213	1 492	75	35	1 843
Gift Married	1 781	1 745	7	33	609	802	86	—	1 537
Förut gifta Widowed or divorced	414	402	—	8	144	198	8	—	358
Ålder Age									
—14 år years	22	22	—	—	—	—	—	22	22
15—19 »	1 038	1 002	—	11	78	769	24	13	895
20—24 »	991	944	—	11	110	647	58	—	826
25—29 »	847	812	4	18	136	488	62	—	708
30—34 »	635	616	1	15	210	308	21	—	555
35—39 »	561	550	2	9	275	199	4	—	489
40—44 »	277	275	—	5	142	79	—	—	226
45— »	27	27	—	—	15	2	—	—	17
Antal föregående förloss- ningar (exkl aborter) No. of earlier deliveries									
0	1 841	1 741	—	22	145	1 263	83	35	1 548
1	677	649	1	11	98	401	49	—	560
2	796	782	3	24	177	458	26	—	688
3	593	586	1	7	248	250	9	—	515
4	286	285	1	3	162	89	2	—	257
5	122	122	—	1	83	23	—	—	107
6	52	52	1	—	32	7	—	—	40
7	21	21	—	1	15	1	—	—	17
8	6	6	—	—	4	—	—	—	4
9 och fler	4	4	—	—	2	—	—	—	2
Graviditetens längd vid verkställigheten Length of pregnancy at operation									
Före utg av vecka 12 <i>Before end of week 12</i>	.	.	2	19	386	1 385	50	12	1 854
Efter utg av vecka 12 men före utg av vecka 20 <i>After end of week 12</i>	.	.	5	21	471	1 063	111	11	1 682
Efter utg av vecka 20 <i>After end of week 20</i>	.	.	—	29	109	44	8	12	202

Tabell D 15.

Uppgifterna om verkställda aborter hänförde sig före 1959 till rapporter som inkommit till socialstyrelsen under resp år, men 1959 infördes den ändringen beträffande operationer med socialstyrelsens tillstånd, att talen gäller verkställda abor-

ter av de under redovisningsåret bifallna ansökningarna, vare sig de verkställdes under året eller senare.

Intet dödsfall inträffade i samband med abortoperation år 1973.

Tabell D 16. Legala aborter 1973 efter tillstånd av två läkare (s k tvåläkarutlåtande) och totala antalet aborter*Abortions induced for medical or legal indications with authorization of two physicians and total number operated*

Källa: Till socialstyrelsen under redovisningsåret inkomna rapporter om operationer på tvåläkarutlåtande

	Verkställda aborter på No. operated				Summa Total	Samtliga verkställda aborter ¹ Total operated
	Medicinsk o socialmedicinsk indikation Medical and socio-medical indication		Humanitär indikation Humanitary indication			
	Sjukdom Disease	Svaghet Weakness				
Antal Number	638	3 337	18 020	257	22 252	25 990
Civilstånd Marital status						
Ogift Single	237	1 441	9 649	257	11 584	13 427
Gift Married	298	1 421	6 362	—	8 081	9 618
Förut gifta Widowed or divorced	103	475	2 009	—	2 587	2 945
Ålder Age						
—14 år years	—	—	—	220	220	242
15–19 »	103	645	4 183	37	4 968	5 863
20–24 »	121	678	4 693	—	5 492	6 318
25–29 »	149	707	4 059	—	4 915	5 623
30–34 »	107	573	2 604	—	3 284	3 839
35–39 »	97	460	1 643	—	2 200	2 689
40–44 »	56	247	740	—	1 043	1 269
45– »	5	27	98	—	130	147
Antal föregående förlossningar (exkl aborter) No. of earlier deliveries						
0	204	1 072	7 657	257	9 190	10 738
1	135	549	3 363	—	4 047	4 607
2	159	871	4 026	—	5 056	5 744
3	82	492	2 037	—	2 611	3 126
4	46	201	661	—	908	1 165
5	9	91	185	—	285	392
6	3	32	61	—	96	136
7	—	15	19	—	34	51
8	—	8	8	—	16	20
9 och fler	—	6	3	—	9	11
Graviditetens längd vid verk- ställigheten Lenght of preg- nancy at operation						
Före utg av vecka 12 Before end of week 12	428	2 334	12 682	161	15 605	17 459
Efter utg av vecka 12 men före utg av vecka 20 After end of week 12	198	990	5 279	93	6 560	8 242
Efter utg av vecka 20 After end of week 20	12	13	59	3	87	289

¹Av socialstyrelsen beviljade + tvåläkarutlåtande.

(Forts från sidan 96)

dock när synnerliga skäl är därtill, medgiva ingreppets utförande jämväl därefter intill utgången av tjugofjärde veckan (lag av den 17 maj 1946).

För 340 av de 4 248 kvinnor, som av socialstyrelsen år 1973 beviljats legal abort har sådan ej ägt rum med följande motiveringar: Sökanden har fullföljt graviditeten i 205 fall; spontanabort i 113 fall; ej gravid i 22 fall. I 169 fall är det ej känt om abort ägt rum.

Det är vanligt att ansökan om abort åtföljs av ansökan om sterilisering. År 1973 uppgick antalet dubbelansökningar till 735, av vilka 734 beviljades för abort och sterilisering. Socialstyrelsen kan ställa sterilisering av kvinnan som villkor för abort, i fall där eugenisk indikation föreligger. Denna procedur har emellertid icke tillämpats sedan år 1964.

Steriliseringar. Förhållandena på hithörande område regleras genom lagen den 23 maj 1941 (SFS nr 282) om sterilisering, ändrad 20 mars 1964 och 21 april 1972. Liksom i fråga om aborter kan ingreppet utföras antingen efter tillstånd av socialstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare och dessutom i s k nödfall av en läkare. Ansökan om sterilisering kan inges av vederbörande själv eller – om denne är rättsinkapabel – av den som har vårdnaden om honom eller henne. Formellt kan – enligt ännu gällande lag – sterilisering föreskrivas av socialstyrelsen utan särskild ansökan, då den ställs som villkor för abort och i samband med dispens för äktenskap, där endera eller bägge makarna lider av ärftlig, psykisk rubbning.

	1950	1955	1960	1965	1970	1972	1973
Antal ansökningar till socialstyrelsen om sterilisering <i>Applications for sterilization to the National Board of Health and Welfare</i>	2 168	1 848	2 065	1 731	1 938	1 853	1 794
Därav bifallna <i>Granted</i>	2 015	1 668	1 895	1 616	1 882	1 804	1 772
Bifallna i % <i>Granted in per cent</i>	93	90	92	93	97	97	99

De beviljade ansökningarna fördelade sig på kön och indikationer m m som framgår av tabell D 11. Där anges också hela antalet verkställda steriliseringar. Lagen den 21 april 1972 om fastställelse av könstillhörighet i vissa fall trädde i kraft den 1 juli 1972. En förutsättning för bifall till ansökan härom är bl a att sökande undergått sterilisering. I enlighet härmed tillkom ytterligare en indikation för sterilisering. För år 1973 har 10 ansökningar om sterilisering för könsfastställelse beviljats och 4 avslagits.

Kastreringar. Förhållandena på hithörande område regleras genom lagen den 24 mars 1944 (SFS nr 133) om kastrering, ändrad 20 mars 1964 och 16 juni 1966. Ingreppet kan verkställas antingen med tillstånd av socialstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare.

Här följer en sammanställning av under senare år av socialstyrelsen beviljade kastreringar med uppgift om indikationen.

År	1960	1965	1969	1970	1971	1972	1973
Indikation:							
Kriminalpolitisk	10	1	–	1	–	–	–
Humanitär	2	5	3	3	1	5	–
Kriminalpolitisk + humanitär	1	3	–	–	–	–	–
Summa	13	9	3	4	1	5	–

Tabell D 17. Legala steriliseringar år 1973 Sterilizations

Källa: Av socialstyrelsen under redovisningsåret beviljade ansökningar och motsvarande operationsrapporter; under året inkomna rapporter om operationer på tvåläkarutlåtande.

	Antal ansök- ningar till social- styrelsen <i>No. of applica- tions¹</i>	Antal därav beviljade <i>Granted</i>	Därav verkställda på <i>No. operated</i>						Verkställda på 2-läk-ut- låtande ² <i>Medicinsk indikation Medical indication Kvinnor Females</i>	Total- summa <i>Total steriliza- tions</i>	därav män <i>Males</i>	
			Eugenisk indikation <i>Eugenic indication</i>		Social indikation <i>Social indication</i>		Medi- cinsk indika- tion, kvinnor <i>Medical indication females</i>	Summa <i>Total</i>				
			M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>		Hela antalet <i>Total</i>				därav män <i>Males</i>
Antal <i>Number</i>	1 794	1 772	7	10	2	17	1 228	1 264	9	100	1 364	9
Civilstånd <i>Marital status</i>												
Ogift <i>Single</i>	117	113	1	—	—	8	71	80	1	1	81	1
Gift <i>Married</i>	1 409	1 394	4	10	1	4	982	1 001	5	92	1 093	5
Förut gifta <i>Widowed or divorced</i>	268	265	2	—	1	5	175	183	3	7	190	3
Ålder <i>Age</i>												
—14 år <i>years</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15–19 »	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—
20–24 »	45	39	—	—	—	3	24	27	—	7	34	—
25–29 »	263	256	1	5	—	6	177	189	1	21	210	1
30–34 »	519	513	2	3	—	5	358	368	2	28	396	2
35–39 »	621	618	2	2	2	3	435	444	4	24	468	4
40–44 »	315	315	1	—	—	—	216	217	1	19	236	1
45– »	30	30	1	—	—	—	17	18	1	1	19	1
Antal föregående för- lossningar (exkl aborter) <i>No. of earlier deliveries</i>												
0	33	33	.	1	.	4	20	25	.	3	28	.
1	120	116	.	1	.	1	80	82	.	11	93	.
2	390	383	.	4	.	—	259	263	.	28	291	.
3	533	531	.	2	.	2	374	378	.	35	413	.
4	376	376	.	1	.	4	274	279	.	21	300	.
5	184	184	.	—	.	3	136	139	.	1	140	.
6	79	79	.	1	.	2	51	54	.	—	54	.
7	25	25	.	—	.	1	17	18	.	—	18	.
8	11	11	.	—	.	—	9	9	.	—	9	.
9 och fler	11	11	.	—	.	—	8	8	.	1	9	.
Graviditetens längd vid verkställigheten ¹ <i>Pregnancy length at the operation</i>												
Före utg av vecka 12 <i>Before end of week 12</i>	.	.	.	1	.	1	186	188	.	17	205	.
Efter utg av vecka 12 men före utg av vecka 20 <i>After end of week 12</i>	.	.	.	3	.	4	367	374	.	16	390	.
Efter utg av vecka 20 <i>After end of week 20</i>	.	.	.	—	.	1	13	14	.	2	16	.

¹ To the National Board of Health and Welfare. — ² Operated with authorization of two physicians. — ³ Avser enbart steriliseringar i kombination med abort.

BILAGOR

Bilaga 1 Annex 1**Vårdplatserna inom den slutna kroppssjukvården fördelade efter vårdform, med
Beds in somatic hospitals according to type of care, with individual data for the**

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Vårdform Type of care	Summa kroppss- jukhus Total somatic hospitals	Total- summa lasarett Total (general hospitals)	1. Undervisningslasarett	
			Summa grupp 1	Karolinska sjuk- huset, Stockholm ¹
Huvudman				
Sjukhusets kodnummer <i>Code number of hospital</i>				11 001
Kategori <i>Responsible authority</i>				S
Län/bokstav <i>County, county borough</i>				-
Kliniker med egen specialläkare <i>Departments with a specialist doctor of their own</i>	62 120	58 648	12 746	1 776
1 Invärtes medicin <i>Internal medicine</i>	10 616	10 551	1 926	163(*)
2 Medicinsk barnsjukvård <i>Pediatrics (non-surgical)</i>	2 644	2 644	720	80(*)
3 Medicinsk lungsjukvård <i>Non-surgical pulmonary diseases</i>	2 214	1 372	365	89(*)
4 Infektionssjukvård <i>Epidemic care and similar</i>	2 459	1 970	548	-
5 Reumatologi <i>Rheumatology</i>	1 331	386	253	61*
6 Hud- och könssjukdomar <i>Dermato-venereology</i>	680	680	325	97(*)
7 Neurologi <i>Neurology</i>	460	460	316	84(*)
8 Allergologi <i>Allergology</i>	91	91	-	-
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka <i>Geriatrics and care of chronic sick</i>	6 915	6 162	552	-
10 Psykiatri <i>Psychiatry</i>	2 785	2 743	591	85*
11 F d mentalsjukhus	6 725	6 725	-	-
12 Barn- och ungdomspsykiatri <i>Child and adolescent psychiatry</i>	647	647	203	20(*)
13 Kirurgi <i>Surgery</i>	10 000	9 914	1 451	120(*)
14 Barnkirurgi <i>Child surgery</i>	330	330	226	66(*)
15 Ortopedi <i>Orthopedics</i>	2 750	2 500	965	125*
16 Neurokirurgi <i>Neurosurgery</i>	320	320	290	74(*)
17 Thoraxkirurgi <i>Thoracic surgery</i>	316	316	280	67(*)
18 Plastikkirurgi <i>Plastic surgery</i>	353	353	294	48*
19 Urologi <i>Urology</i>	449	449	255	40*
20 Obstetrik <i>Obstetrics</i>	2 605	2 605	660	80(*)
21 Gynekologi <i>Gynæcology</i>	2 673	2 673	650	74(*)
22 Ögonsjukdomar <i>Ophthalmology</i>	982	982	279	48(*)
23 Öron-, näs- och halssjukdomar <i>Oto-rhino-laryngology</i>	1 488	1 488	436	77(*)
24 Rehabilitering <i>Rehabilitation</i>	321	321	110	12*
25 Radiologi <i>Radiology</i>	875	875	655	135(*)
26 Övriga kliniker <i>Other departments</i>	1 091	1 091	396	131(*) ²
Annan sluten vård <i>Other departments without a specialist doctor of their own</i>	34 827	7 895	362	-
27 Lasarettsvård och liknande <i>General hospital care and similar</i>	2 679	1 081	122	-
28 Infektionssjukvård <i>Epidemic care</i>	75	75	-	-
29 Förlösningsvård <i>Maternity care</i>	600	558	-	-
30 Vård av långvarigt kroppssjuka <i>Care of chronic sick</i>	30 864	6 181	240	-
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka <i>Light mental cases</i>	609	-	-	-
Summa Total	96 947	66 543	13 108	1 776

* – Riksplatser. – (*) Riksplatser ingår. – ¹ Avser den 30/6. – ² Inkluderar endokrinologisk klinik på 33 vårdplatser, alkoholklinik på 44 vårdplatser, specialkardiologisk klinik på 14 vårdplatser och vårdplatser för barnhabilitering 40.

individuella uppgifter för de delade lasaretten den 31/12 1973
specialized general hospitals on 31st December 1973

Teaching hospitals										2. Övriga delade lasarett i landstingsområden och landstingsfria kommuner <i>Other specialized general hospitals</i>			
Serafimerlasarettet, Stockholm	Huddinge Sjukhus	Akademiska sjuk- huset, Uppsala ¹	Linköpings lasarett	Allmänna sjuk- huset, Malmö	Lunds lasarett	Östra sjukhuset, Göteborg	Sahlgrenska sjuk- huset, Göteborg	Umeå lasarett	Summa grupp 2	Sabbatsbergs sjuk- hus, Stockholm	S:t Görans sjukhus, Stockholm	S:t Eriks sjukhus, Stockholm	
10 001 L AB	11 002 L AB	12 001 S C	21 001 L E	30 001 U MM	41 001 L M	50 010 U OG	50 001 U OG	64 001 L AC		10 010 L AB	10 011 L AB	10 012 L AB	
327	407	1 431	1 525	1 857	1 643	568	2 003	1 209	45 565	604	1 008	519	
191	129	181	189	254	125	—	544	150	8 625	195	106	239	1
—	—	115 ²	71	109	135	142	—	68	1 804	—	101	—	2
—	—	77	—	94	45	—	—	60	1 007	—	107	—	3
—	—	74	76	141	90	128	—	39	1 422	—	—	—	4
—	—	—	—	—	132(*) ⁹	—	—	60* ¹⁰	133	—	—	—	5
—	—	42	28	24	30	—	79	25	355	—	53	—	6
—	—	50	30	—	73	—	49	30	144	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	91	—	91 ³	—	8
—	22	—	218	177	—	—	—	135	5 610	—	80	—	9
—	22	95	48	115	93	—	62	71	2 152	—	81	11	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 725	—	—	—	11
—	—	33	40	20	32	46	—	12	444	—	39	—	12
136	96	138	172	223	116	—	330	120	8 368	150	162	102	13
—	—	41	—	—	24	95	—	—	104	—	82	—	14
—	44	94	136	179	109	—	218	60	1 535	—	106	—	15
—	—	27	41	—	63	—	60	25	30	—	—	—	16
—	—	33	—	50	56	—	74	—	36	—	—	—	17
—	—	67	26	62	—	—	61	30	59	30	—	—	18
—	22	—	—	57	58	—	48	30	194	—	—	43	19
—	36	94	60	84	82	87	85	52	1 883	69	—	38	20
—	36	76	67	76	79	70	112	60	1 963	60	—	49	21
—	—	46	30	28	49	—	48	30	703	40	—	—	22
—	—	60	50	59	60	—	70	60	1 052	60	—	—	23
—	—	—	31	—	10	—	43	14	211	—	—	—	24
—	—	88	84	52	98	—	120	78	220	—	—	—	25
—	—	—	128 ⁴	53 ⁵	84 ⁶	—	—	—	695	—	—	37 ⁸	26
—	—	—	279	—	15	20	20 ⁷	28	6 521	15 ⁷	—	—	
—	—	—	39	—	15	20	20	28	468	15	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	510	—	—	—	29
—	—	—	240	—	—	—	—	—	5 468	—	—	—	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
327	407	1 431	1 804	1 857	1 658	588	2 023	1 237	52 086	619	1 008	519	

¹ Avser den 30/6. — ² Inkluderar Folke Bernadottehemmet, 40 vårdplatser. — ³ Medicinsk klinik med företrädare för allergologiska fall. — ⁴ Medicinsk sjukvård, 22 vårdplatser och barnhabilitering, 106 vårdplatser. — ⁵ Handkirurgisk klinik, 20 vårdplatser och alkoholklinik, 33 vårdplatser. — ⁶ Medicinsk sjukvård, 50 vårdplatser och kardiologisk klinik, 34 vårdplatser. — ⁷ Barnavdelning på kvinnoklinik. — ⁸ Medicinsk sjukvård. — ⁹ Inkluderar Riksförsäkringsverkets avdelning för reumatiskt och nervöst sjuka, 100 vårdplatser. — ¹⁰ Riksförsäkringsverkets avdelning för reumatiskt och nervöst sjuka.

Vårdform

2. (forts). Övriga delade lasarett i landstingsområden och landstingsfria kommuner
Specialized general hospitals

	Södersjukhuset, Stockholm	Danderyds sjukhus	Löwenströmska sjukhuset, Uppl.-Väsby	Nacka sjukhus	Norrälje sjukhus	Södertälje sjukhus	Enköpings lasarett	Samariterhemmet sjukhus, Uppsala	Eskilstuna lasarett	Kulbergsska sjukhuset, Karinaholm
Huvudman										
Sjukhusets kodnummer	10 013	11 010	11 013	11 014	11 012	11 011	12 010	12 011	13 010	13 012
Kategori	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
Länsbokstav	AB	AB	AB	AB	AB	AB	C	C	D	D
Kliniker med egen specialläkare	1 289	1 025	320	419	119	414	247	212	877	286
1 Invärtes medicin	358	138	78	87	59	103	67	100	135	88
2 Medicinsk barnsjukvård	98	63	—	—	—	—	—	—	60	—
3 Medicinsk lungsjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
4 Infektionssjukvård	—	93	—	—	—	—	—	—	68	—
5 Reumatologi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Hud- och könssjukdomar	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Neurologi	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Allergologi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	—	60	73	144	—	68	112	—	134	60
10 Psykiatri	88	200	—	—	—	—	—	—	44	—
11 F d mentalsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Barn- och ungdomspsykiatri	—	22	—	—	—	—	—	—	27	—
13 Kirurgi	150	118	78	87	60	136	68	101	120	90
14 Barnkirurgi	22 ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Ortopedi	158	41	—	—	—	—	—	—	44	—
16 Neurokirurgi	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Thoraxkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Plastikkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19 Urologi	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Obstetrik	86	90	36	62	—	48	—	—	38	23
21 Gynekologi	74	54	36	39	—	59	—	—	60	25
22 Ögonsjukdomar	30	—	—	—	—	—	—	—	22	—
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	57	34	—	—	—	—	—	—	30	—
24 Rehabilitering	—	52	—	—	—	—	—	—	16	—
25 Radiologi	30	20	—	—	—	—	—	—	19	—
26 Övriga kliniker	—	—	19 ²	—	—	—	—	11 ²	—	—
Annan sluten vård	45	113	127	18	109	116	18	—	132	174
27 Lasarettsvård och liknande	45	21	6	18	—	—	—	—	—	—
28 Infektionssjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29 Förlossningsvård	—	—	—	—	13	—	18	—	—	—
30 Vård av långvarigt kroppssjuka	—	92	121	—	96	116	—	—	132	174
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1 334	1 138	447	437	228	530	265	212	1 009	460

¹ Disponeras av S:t Görans sjukhus barnkirurgiska klinik. — ² Anestesiavdelning.

Vårdform

2. (forts). Övriga delade lasarett i landstingsområden och landstingsfria kommuner
Other specialized general hospitals

	Ängelholms lasarett	Helsingborgs	Landskrona	Trelleborgs	Ystads	Halmstads	Varbergs	Kungälv	Mölnåls	Uddevalle	Alingsås	Borås
Huvudman												
Sjukhusets kodnummer	28011	41012	41010	41011	41013	42010	42011	51012	51011	51010	52012	52011
Kategori	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
Länsbokstav	L	M	M	M	M	N	N	O	O	O	P	P
Kliniker med egen specialläkare	596	692	185	224	145	778	759	211	497	689	279	1 117
1 Invärtes medicin	104	142	60	63	65	124	129	90	113	118	90	146
2 Medicinsk barnsjukvård	29	48	26	-	-	49	-	-	45	50	-	56
3 Medicinsk lungsjukvård	-	-	-	-	-	44	-	-	-	-	-	61
4 Infektionssjukvård	-	119	-	-	-	44	-	-	-	50	-	74
5 Reumatologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Hud- och könssjukdomar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	-	29
7 Neurologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
8 Allergologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	176	56	-	84	-	175	120	30	107	75	81	120
10 Psykiatri	92	-	-	-	-	44	311	-	-	34	-	72
11 F d mentalsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12 Barn- och ungdomspsykiatri	-	10	-	-	-	13	-	-	-	20	-	24
13 Kirurgi	105	140	99	77	80	137	129	91	106	120	90	157
14 Barnkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15 Ortopedi	-	60	-	-	-	-	-	-	-	60	-	96
16 Neurokirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17 Thoraxkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18 Plastikkirurgi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19 Urologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 Obstetrik	34	39	-	-	-	37	34	-	58	25	-	50
21 Gynekologi	32	40	-	-	-	45	36	-	40	50	-	54
22 Ögonsjukdomar	-	12	-	-	-	21	-	-	-	30	-	25
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	24	26	-	-	-	28	-	-	28	28	-	40
24 Rehabilitering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60
25 Radiologi	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	29
26 Övriga kliniker	-	-	-	-	-	7 ¹	-	-	-	-	18 ¹	-
Annan sluten vård	-	232	82	16	74	-	-	19	80	27	87	25
27 Lasarettsvård och liknande	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	28	25
28 Infektionssjukvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29 Förlösningssvård	-	-	26	16	14	-	-	19	-	12	18	-
30 Vård av långvarigt kroppssjuka	-	232	56	-	60	-	-	-	80	-	41	-
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	596	924	267	240	219	778	759	230	577	716	366	1 142

¹ Anestesiavdelning. - ² F d Källshagens sjukhus klinik för psykiskt utvecklingsstörda.

Bäckefors	Skene	Vänersborg-Trollhättans	Falköping	Lidköpings	Skövde	Arvika	Karlstads	Kristinehamns	Säffle	Torsby	Karlskoga	Lindesbergs	Örebro	Fagersta	Köpings	Sala	Västerås	Avesta	Falu
52014	52013	52016	53010	53011	53013	54012	54010	54011	54013	54014	55011	55012	55010	56013	56012	56011	56010	57013	57010
L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
P	P	P	R	R	R	S	S	S	S	S	T	T	T	U	U	U	U	W	W
81	188	2 516	230	371	596	440	866	190	151	120	251	204	2 215	110	317	120	1 057	194	1 175
42	89	211	88	101	96	95	128	90	69	60	97	61	150	55	90	60	164	100	145
-	-	33	-	39	40	-	52	-	-	-	-	-	67	-	-	-	67	-	80
-	-	-	-	-	59	-	-	-	-	-	-	-	57	-	-	-	100	-	170
-	-	-	-	59	-	-	67	-	-	-	-	-	72	-	-	-	-	-	91
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	-	-	-	-	-	25
-	-	-	-	-	-	-	28	-	-	-	-	-	24	-	-	-	29	-	25
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	-	-	-	-	-	7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
-	-	50	60	-	99	196	85	-	-	-	52	54	317	-	51	-	88	-	160
-	-	68	-	-	24	-	81	-	-	-	-	-	81	-	-	-	77	-	70
-	-	1 602	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	719	-	-	-	-	-	-
-	-	20	-	5	-	-	34	-	-	-	-	-	33	-	-	-	25	-	25
39	89	196	82	106	96	90	134	90	70	60	102	89	125	55	82	60	117	94	112
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	72	-	66	-	-	-	-	-	54	-	-	-	84	-	75
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	-	-	-	45	-	-
-	-	47	-	38	47	-	49	-	-	-	-	-	55	-	36	-	75	-	46
-	-	51	-	23	40	-	64	-	-	-	-	-	69	-	44	-	53	-	50
-	-	16	-	-	24	-	26	-	-	-	-	-	48	-	-	-	30	-	51
-	-	27	-	-	40	-	35	-	-	-	-	-	48	-	6	-	44	-	50
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	-	-	-	38	-	-
-	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	48	-	-	-	-	-	-
-	10 ¹	195 ²	-	-	18 ¹	-	-	10 ¹	12 ¹	-	-	-	-	-	8 ¹	-	21 ¹	-	-
9	110	325	37	96	-	15	135	138	25	46	116	15	120	52	52	158	30	118	-
-	-	-	13	24	-	-	-	3	9	-	24	-	-	-	-	-	30	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	15	-	15	16	12	22	15	-	-	-	-	-	18	-
-	110	325	24	72	-	-	135	120	-	34	70	-	120	52	52	158	-	100	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
90	298	2 841	267	467	596	455	1 001	328	176	166	367	219	2 335	162	369	278	1 087	312	1 175

Vårdform

2. (forts). Övriga delade lasarett i landstingsområden och landstingsfria kommuner
Other specialized general hospitals

	Ludvika lasarett	Mora	Bollnäs sjukhus	Gläve lasarett	Hudiksvalls	Sandvikens	Söderhamns	Härnösands	Sollefteå
Huvudman									
Sjukhusets kodnummer	57012	57011	61011	61010	61012	61013	61014	62012	62013
Kategori	L	L	L	L	L	L	L	L	L
Länsbokstav	W	W	X	X	X	X	X	Y	Y
Kliniker med egen specialläkare	136	240	970	766	429	139	131	527	275
1 Invärtes medicin	60	90	91	111	95	63	65	90	90
2 Medicinsk barnsjukvård	–	–	–	55	47	–	–	–	27
3 Medicinsk lungsjukvård	–	–	–	54	–	–	–	–	–
4 Infektionssjukvård	–	–	–	61	–	–	–	–	–
5 Reumatologi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
6 Hud- och könssjukdomar	–	–	–	15	–	–	–	–	–
7 Neurologi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8 Allergologi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	–	–	72	74	78	–	–	–	–
10 Psykiatri	–	–	–	45	–	–	–	–	–
11 F d mentalsjukhus	–	–	705	–	–	–	–	238	–
12 Barn- och ungdomspsykiatri	–	–	–	25	–	–	–	–	–
13 Kirurgi	76	90	102	122	112	69	66	90	90
14 Barnkirurgi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
15 Ortopedi	–	–	–	28	–	–	–	92	–
16 Neurokirurgi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
17 Thoraxkirurgi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
18 Plastikkirurgi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
19 Urologi	–	–	–	–	–	–	–	–	–
20 Obstetrik	–	16	–	26	25	–	–	–	23
21 Gynekologi	–	24	–	59	26	–	–	–	27
22 Ögonsjukdomar	–	–	–	24	23	–	–	–	–
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	–	20	–	31	10	–	–	–	–
24 Rehabilitering	–	–	–	–	–	–	–	–	–
25 Radiologi	–	–	–	29	–	–	–	–	–
26 Övriga kliniker	–	–	–	7 ⁴	13 ⁴	7 ⁴	–	17 ⁴	18 ⁴
Annan sluten vård	116	120	203	48	114	16	134	202	30
27 Lasarettsvård och liknande	–	–	–	48	–	4	–	–	30
28 Infektionssjukvård	–	–	–	–	–	–	–	–	–
29 Förlossningsvård	16	–	24	–	–	12	14	18	–
30 Vård av långvarigt kroppssjuka	100	120	179	–	114	–	120	184	–
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Summa	252	360	1 173	814	543	155	265	729	305

¹ Barnsjukhuset Samariten. – ² Ekmanska sjukhuset. – ³ Allmänna BB. – ⁴ Anestesiavdelning. – ⁵ Riksför-säkringsverkets avdelning för reumatiskt och nervöst sjuka.

Sundsvalls	Örnsköldsvik	Östersunds-Frösö sjukhus, Östersund	Lycksele lasarett	Skellefå	Bodens	Gällivare	Kalix	Kiruna	Luleå	Piteå	3. Special-lasarett Single clinic hospitals	4. Odelade lasarett Non specialized general hospitals
											F	L
62010 L Y	62011 L Y	63010 L Z	64011 L AC	64010 L AC	65010 L BD	65012 L BD	65014 L BD	65015 L BD	65011 L BD	65013 L BD		
1 468	441	1 425	148	406	851	524	120	127	393	325	337	—
148	105	120	60	120	90	60	60	63	87	78	—	— 1
50	23	43	—	30	54	30	—	—	—	—	120 ¹	— 2
73	—	62	—	—	70	—	—	—	—	—	—	— 3
70	—	76	—	—	21	—	—	—	—	—	—	— 4
—	—	—	—	—	48* ⁵	—	—	—	—	—	—	— 5
16	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	— 6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 8
66	60	50	28	54	124	120	—	—	150	148	—	— 9
—	48	42	—	—	64	180	—	—	—	—	—	— 10
748	—	694	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 11
10	—	14	—	—	10	—	—	—	—	—	—	— 12
150	123	158	60	110	93	60	60	64	87	59	95 ²	— 13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 14
—	—	57	—	—	84	—	—	—	—	—	—	— 15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 18
—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	— 19
47	27	33	—	35	28	21	—	—	29	20	62 ³	— 20
41	20	28	—	27	46	30	—	—	28	20	60 ³	— 21
24	15	20	—	6	30	15	—	—	—	—	—	— 22
25	20	28	—	24	39	—	—	—	—	—	—	— 23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 25
—	—	—	—	—	—	8 ⁴	—	—	12 ⁴	—	—	— 26
258	199	184	60	157	—	4	64	93	—	—	—	1 012
38	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	491 27
—	23	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	— 28
—	—	—	12	—	—	—	14	20	—	—	—	48 29
220	176	184	48	135	—	—	50	73	—	—	—	473 30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 31
1 726	640	1 609	208	563	851	528	184	220	393	325	337	1 012

Vårdform	5. Andra sjukhus av lasarettskaraktär Other hospitals of general hospital character							
	Vissa enskilda sjukhus							
	Summa grupp 5	Reumatikersjukhus Hospitals for rheumatics	Kustsanatorium Coast sanatorium	Riksförsäkringsverkets sjukhus Hosp of National Insurance Board	Summa vissa enskilda sjukhus	Betaniastiftelsens sjukhus	Ersta sjukhus	Röda korsets sjukhus
Huvudman								
Sjukhusets kodnummer								
Kategori	F	F	S	P	10480 P AB	10481 P AB	10482 P AB	
Länsbokstav	—	—	—	—				
Kliniker med egen specialläkare	1 508	337	250	608	313	—	313	—
1 Invärtes medicin	65	—	—	—	65	—	65	—
2 Medicinsk barnsjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Medicinsk lungsjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Infektionssjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Reumatologi	945	337* ¹	—	608* ²	—	—	—	—
6 Hud- och könssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Neurologi	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Allergologi	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	120	—	—	—	120	—	120	—
10 Psykiatri	42	—	—	—	42	—	42	—
11 F d mentalsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Barn- och ungdomspsykiatri	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Kirurgi	86	—	—	—	86	—	86	—
14 Barnkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Ortopedi	250	—	250* ⁴	—	—	—	—	—
16 Neurokirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Thoraxkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Plastikkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
19 Urologi	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Obstetrik	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Gynekologi	—	—	—	—	—	—	—	—
22 Ögonsjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
24 Rehabilitering	—	—	—	—	—	—	—	—
25 Radiologi	—	—	—	—	—	—	—	—
26 Övriga kliniker	—	—	—	—	—	—	—	—
Annan sluten vård	394	—	—	—	394	46	60	106
27 Lasarettsvård och liknande	287	—	—	—	287	16	—	106
28 Infektionssjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
29 Förlösningssjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
30 Vård av långvarigt kroppssjuka	107	—	—	—	107	30	60	—
31 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1 902	337	250	608	707	46	373	106

* = Rikspatser.

¹ Strängnäs	97	⁵ Lasarett för lungsjukvård		Renströmska	142
Spenshult	124	Söderby	285	Svenshögen	124
Östersund	116	Uttran	180	Sjö-Gunnarsbo	80
² Nynäshamn	244	Kolmårdssjukhuset	186	Stora Ekeberg	166
Tranås	217	Follingbo	114	Österåsen	69
Äre	147	Fur	127	⁶ Lasarett för infektions-	
³ Vasa sjukhus	1 319	Broby	114	sjukvård	
⁴ Äpeltvikens sjukhus	250	Orup	226	Roslagstulls sjukhus	414
				Västerås	75

			6.	7.	8.	9.	10.	11.		
<i>Private hospitals</i>										
Sophiahemmetts sjukhus	Björnsbo sjukhus	Carlanderska sjukhemmet	Sjukstugor Cottage hospitals	Lasarett för lungsjukvård Sanatoria for TB of the lungs	Lasarett för infektions-sjukvård Epidemic hospitals	Sjukhus och sjukhem/ vårdhem för långvarigt kroppssjuka Homes for chronic sick	Övriga enskilda vårdhem Private nursing homes	Sjukhem för lättvård Small nursing centres		
10483 P AB	11480 P AB	50480 P OG	L —	L, U, F —	L —	L, U, P —	P —	L —		
—	—	—	—	842	489	633	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
—	—	—	—	842	—	—	—	—	2	
—	—	—	—	—	489	—	—	—	3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	
—	—	—	—	—	—	633 ³	—	—	9	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	
97	36	49	983	971	—	24 108	400	76		
80	36	49	357	67	—	566	245	76	27	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	
—	—	—	14	—	—	28	—	—	29	
17	—	—	612	904	—	22 905 ³	155	—	30	
—	—	—	—	—	—	609	—	—	31	
97	36	49	983	1 813 ⁵	489 ⁶	24 741	400	76		

Bilaga 2 Annex 2**Specifikation av landstingens och landstingsfria kommuners lasarett för psykiatrisk vård och vissa psykiatriska kliniker vid lasarett för somatisk och psykiatrisk vård år 1973**

		Summa lasarett för psykiatrisk vård och vissa kliniker för psykiatrisk vård	Summa landstingens och landstings- fria kommuners lasarett för psykiat- risk vård	Beckomberga sjuk- hus, Stockholm	Långbro sjukhus Stockholm	Norrulls sjukhus Stockholm
1	Antal vårdplatser den 31/12 Beds	24 712	17 987	1 440	1 396	242
2	Antal intagningar Admissions	M M 43 200	33 143	1 607	2 272	—
3		Kv F 25 939	18 958	1 523	1 711	27
4	Summa Total	69 139	52 101	3 130	3 983	27
	<i>därav thereof</i>					
5	frivillig vård <i>Voluntary</i>	49 011	36 371	1 436	2 772	8
6	vård enl §§ 4–5, 7 ¹ <i>Compulsive</i>	10 786	8 470	986	593	—
7	domstolsförordnande enl § 12 ¹ <i>Compulsive</i>	388	340	26	31	—
8	förflyttade från annan psykiatrisk klinik <i>transferred</i>	859	575	204	83	18
9	åter från försöksutskrivning <i>re-admitted after</i>	8 095	6 345	478	504	1
10	Antal utskrivningar Discharges	M M 43 211	33 196	1 605	2 281	—
11		Kv F 26 026	19 030	1 558	1 670	35
12	Summa Total	69 237	52 226	3 163	3 951	35
	<i>därav thereof</i>					
13	försöksutskrivningar <i>probationary discharged</i>	13 246	10 400	965	878	—
14	förflyttade till annan psykiatrisk klinik <i>transferred</i>	689	480	30	66	3
15	to other psychiatric hospital					
	Inneliggande patienter den 31/12 (exkl försöks- utskrivna)	M M 10 654	7 841	595	496	—
16	<i>Hospital population</i>	Kv F 10 120	7 242	671	651	207
17	Summa Total	20 774	15 083	1 266	1 147	207
	<i>därav thereof</i>					
18	inneliggande med stöd av ¹ <i>detained under provi-</i>	12 589	9 146	976	675	191
	<i>sions of the mental care act</i>					
19	Befattningar Posts: Läkare Physicians	653	497	41	48	2
20	Vårdpersonal i övrigt <i>Nursing personnel</i>	16 195	11 954	991	825	102
21	Förvaltningspersonal ² <i>Adm. personnel</i>	(452)	452	41	52	4
22	Ekonomipersonal ² <i>Domestic staff</i>	(2 394)	2 394	153	148	17
	Utgifter för driften^{2 3}					
23	Totalutgift, 1 000 kr <i>Running cost 1 000 kr</i>	..	998 179	80 860	76 750	6 993
24	Per vård dag, kr <i>Running cost per bed-day</i>	..	172,0	173,6	186,7	90,7

¹ Lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall. – ² Klinikerna vid lasarett för somatisk och psykiatrisk vård ingår ej. – ³ Innefattar familjevård vid landstingens sjukhus. – ⁴ Ingår numera som klinik på Kristinehamns sjukhus.

Detailed information on the mental hospitals of the counties and the communes outside county councils

Rålambshovs sjukhus, Stockholm	Ulleråkers sjukhus Uppsala	Sundby sjukhus Strängnäs	Karsuddens sjukhus Katrineholm	Birgittas sjukhus Västena	S:t Sigfrids sjukhus Växjö	S:t Olofs sjukhus Visby	Gulberna sjukhus Karlskrona	Malmö östra sjukhus, Malmö	S:t Lars sjukhus Lund	
228	1 305	773	245	920	762	280	664	670	1 253	1
503	3 232	885	175	957	1 431	425	1 113	506	2 027	2
324	1 645	473	—	704	939	327	664	364	1 195	3
827	4 877	1 358	175	1 661	2 370	752	1 777	870	3 222	4
483	3 538	823	3	1 075	1 711	640	1 141	347	2 061	5
252	750	260	8	342	263	65	491	335	681	6
2	38	93	22	10	24	—	1	—	21	7
6	49	17	50	5	20	—	4	27	13	8
84	502	165	92	229	352	47	140	161	446	9
304	3 270	777	155	972	1 481	453	1 117	531	2 019	10
269	1 677	412	—	720	937	336	674	358	1 195	11
573	4 947	1 189	155	1 692	2 418	789	1 791	889	3 214	12
160	905	229	124	401	494	70	324	399	822	13
13	138	29	21	11	25	3	17	14	—	14
78	615	380	118	262	359	96	255	293	533	15
119	572	285	—	265	274	113	314	368	477	16
197	1 187	665	118	527	633	209	569	661	1 010	17
162	722	305	117	368	410	139	446	498	745	18
13	53	16	9	18	25	5	13	14	44	19
155	1 075	384	186	654	683	138	413	484	1 023	20
1	46	12	—	19	18	3	14	13	44	21
26	224	86	31	101	70	36	80	129	173	22
12 775	94 429	34 020	16 755	43 084	47 209	11 392	37 819	44 484	85 224	23
181,4	215,2	135,1	495,8	135,2	194,7	132,9	178,9	165,8	215,9	24

		S:t Maria sjukhus Helsingborg	Lillhagens sjukhus Göteborg	S:t Jörgens sjukhus Lillhagen	Falbygdens sjukhus Falköping	Mariebergs sjukhus Kristinehamn ⁴	Säters sjukhus
1	Antal vårdplatser den 31/12 Beds	1 330	1 337	625	750	972	1 365
2	Antal intagningar Admissions	M M	3 246	6 525	1 648	2 177	1 372
3		Kv F	1 524	2 455	1 125	1 560	873
4	Summa Total		4 770	8 980	2 773	3 737	2 245
	därav thereof						
5	frivillig vård Voluntary		3 456	7 368	2 301	3 029	1 598
6	vård enl §§ 4–5, 7 ¹ Compulsive		903	672	289	367	333
7	domstolsförordnande enl § 12 ¹ Compulsive		7	–	31	3	17
	förflyttade från annan psykiatrisk klinik transferred from						
8	other psychiatric hospital		16	–	9	2	15
	åter från försöksutskrivning re-admitted after probationary						
9	discharge		388	940	143	336	282
10	Antal utskrivningar Discharges	M M	3 291	6 630	1 595	2 188	1 380
11		Kv F	1 536	2 559	1 109	1 566	907
12	Summa Total		4 827	9 189	2 704	3 754	2 287
	därav thereof						
13	försöksutskrivningar probationary discharged		802	1 239	239	432	488
	förflyttade till annan psykiatrisk klinik transferred to other						
14	psychiatric hospital		18	23	11	6	16
	Inneliggande patienter den 31/12 (exkl försöksutskrivna)						
15	Hospital population	M M	478	792	309	322	643
16		Kv F	524	407	211	345	486
17	Summa Total		1 002	1 199	520	667	1 129
	därav thereof						
18	inneliggande med stöd av ¹ detained under provisions of the mental care act		726	463	93	18	675
19	Befattningar Posts: Läkare Physicians		23	52	31	14	22
20	Vårdpersonal i övrigt Nursing personnel		730	1 150	409	499	645
21	Förvaltningspersonal ² Adm. personnel		36	71	19	–	29
22	Ekonomipersonal ² Domestic staff		126	313	89	127	142
	Utgifter för driften^{2 3}						
23	Totalutgift, 1 000 kr Running cost 1 000 kr		57 916	97 951	34 314	40 779	60 393
24	Per vård dag, kr Running cost per bed-day		147,2	192,5	176,0	144,9	141,5

¹ Lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall. – ² Klinikerna vid lasarett för somatisk och psykiatrisk vård ingår ej. – ³ Innefattar familjevård vid landstingens sjukhus. – ⁴ Ingår numera som klinik på Kristinehamns sjukhus.

Umedalens sjukhus	Furunäsets sjukhus Piteå	Summa vissa kliniker för psykiatrisk vård	Nyköpings lasarett, Psyk. klin.	Jönköpings lasarett, psyk. klin.	Västerviks sjukhus, psyk. klin.	Vänersborg-Trollhättans lasarett Östra kliniken	Vänersborg-Trollhättans lasarett Norra kliniken	Regionsjukhuset, psyk. klin., Örebro	Bollnäs sjukhus, psyk. klin.	Sundsvalls sjukhus, psyk. klin.	Härnösands sjukhus, psyk. klin.	Östersund-Frösö sjukhus psyk. klin.	
775	655	6 725	312	873	834	1 152	450	719	705	748	238	694	1
798	1 158	10 057	703	1 864	44	1 144	684	2 318	602	1 346	333	1 019	2
422	542	6 981	493	1 244	599	524	333	1 585	584	750	277	592	3
1 220	1 700	17 038	1 196	3 108	643	1 668	1 017	3 903	1 186	2 096	610	1 611	4
624	879	12 640	1 021	2 480	310	875	687	3 581	438	1 565	440	1 243	5
281	303	2 316	91	486	195	383	155	134	407	232	78	155	6
3	6	48	1	2	1	8	—	8	5	18	2	3	7
29	6	284	3	6	1	182	16	10	22	42	2	—	8
283	506	1 750	80	134	136	220	159	170	314	239	88	210	9
819	1 189	10 015	698	1 875	45	1 170	688	2 164	604	1 387	357	1 027	10
423	552	6 996	501	1 199	615	541	338	1 548	583	749	304	618	11
1 242	1 741	17 011	1 199	3 074	660	1 711	1 026	3 712	1 187	2 136	661	1 645	12
417	662	2 846	142	266	218	446	246	239	514	361	128	286	13
13	19	209	14	39	5	36	2	65	2	36	8	2	14
469	306	2 813	162	491	15	473	214	333	356	307	108	354	15
382	211	2 878	143	474	259	523	164	332	328	259	108	288	16
851	517	5 691	305	965	274	996	378	665	684	566	216	642	17
547	371	3 443	146	507	239	768	237	133	612	372	110	319	18
16	18	156	9	27	17	18	6	27	17	18	5	12	19
548	445	4 241	174	670	524	638	343	532	436	412	133	379	20
19	11	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	21
83	103	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	22
40 604	37 451	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	23
149,2	172,4	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	24

¹ Ofullständig uppgift: Antalet intagningar och utskrivningar avser endast en klinik.

Kommentar till bilaga 2

Intagningar i sluten psykiatrisk vård sker från och med 1967 antingen med stöd av sjukvårdslagen (frivillig vård) eller med stöd av lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall vilken lag får tillämpas endast då vissa klart definierade indikationer kan påvisas. Denna senare lag och lag om ändring i sjukvårdslagen trädde i kraft den 1/1 1967. Alltjämt gäller beträffande *intagningar* av psykiskt sjuka att däri också inräknas patienter, som återtagits efter försöksutskrivning och beträffande *utskrivningar* av psykiskt sjuka att däri inräknas försöksutskrivning. Observeras bör att försöksutskrivning endast kan gälla sådana som intagits med stöd av lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall. Ehuru hela antalet in- och utskrivningar starkt ökats, efter de nya lagarnas tillkomst, har försöksutskrivningarnas antal minskats.

Utgifter för driften omfattar både den egentliga sjukhusdriften och familjevård och hjälpverksamhet vad gäller landstingens sjukhus. Kostnader för utbildning av personal ingår ej i annan mån än löner åt elever, som praktiserar på sjukhusen som ett led i utbildningen. *Familjevård och viss öppen vård*. Se texten sidan 38. *Sjukhusen*: Källshagens sjukhus ingår numera som psykiatrisk klinik på Vänersborg-Trollhättans lasarett.

Sekundäravdelningar finns på: Sundby sjukhus (117 platser belägna i Ribbingelund, Årila och 117 platser i Rosöga, Härad); Sätters sjukhus (148 platser i Pärilby, Grangårde, och 144 i Olofsfors, Avesta); Bollnäs sjukhus (45 platser i Järvsö). Somatiska vårdavdelningar har inrättats på ett flertal sjukhus.

Rättspsykiatrisk undersökning i brottmål efter beslut i domstol av misstänkt som är häktad utföres vid statens rättspsykiatriska kliniker i Uppsala, Lund och Göteborg och vid rättspsykiatriska kliniker vid vissa kriminalvårdsanstalter. Sådan undersökning av misstänkt som ej är häktad utföres dels vid statens rättspsykiatriska kliniker i Uppsala, Lund och Göteborg och dels vid statens rättspsykiatriska stationer i Stockholm, Norrköping, Växjö, Örebro, Sundsvall och Umeå. Jfr lagen om rättspsykiatrisk undersökning i brottmål den 16/6 1966 (MF 124) och socialstyrelsens kungörelse den 17 juni 1969 (MF 31) angående upptagningsområden för statens rättspsykiatriska kliniker och stationer för undersökning av icke häktade personer.¹

¹ K Maj:ts instruktion för statens rättspsykiatriska kliniker och stationer (MF 48/1969) med ändring i KK (MF 30/1970).

Bilaga 3. Annex 3.

Översikt av de fastställda vårdplatserna den 31/12 1973 fördelade efter sjukvårdsområde, sjukhustyp och vårdform. *Survey of hospital beds by principal district for health and sick care, type of hospital and type of care*

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukvårdsområde och sjukhustyp <i>Counties, county boroughs and type of hospital</i>	Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>	Antal vårdplatser: <i>Number of beds</i>								Summa <i>Total</i>
		Lung- sjuk- vård <i>Care of lung- diseases</i>	Infek- tions- sjuk- vård <i>Epidemic care</i>	Förloss- nings- vård <i>Maternity care</i>	Vård av lång- varigt kropps- sjuka <i>Care of chronic sick</i>	Övrig somatisk vård <i>Other somatic care</i>	Psykiat- risk vård <i>Care of mental diseases</i>	Vård av epilep- tiker <i>Care of epileptics</i>	Vård av psykiskt utveck- lings- störda <i>Care of mentally retarded</i>	
Hela riket Total	870	2 214	2 534	3 205	37 779	40 204	37 692	153	13 235	137 016
1 Lasarett typ 1 <i>Gen. hosp.</i>	9	422	492	678	1 207	11 108	1 528	—	—	15 435
Lasarett typ 2 <i>Gen. hosp.</i>	24	801	1 365	1 078	4 065	12 676	5 520	153	195	25 853
Lasarett m fl typ 3 <i>General hospitals etc.</i>	86	991	677	1 407	9 294	13 543	2 944	—	—	28 856
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär <i>Other hospitals of similar char- acter</i>	13	—	—	—	227	1 633	42	—	—	1 902
3 Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	21 ¹	—	—	—	—	—	17 987 ¹	—	—	17 987 ¹
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av: <i>Cottage hospitals and somatic nursing homes</i>										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner <i>under health authority</i>	235	—	—	42	19 532	959	608	—	—	21 141
2 Kommuns socialnämnd <i>under social authority</i>	24	—	—	—	1 115	—	—	—	—	1 115
3 Enskilda <i>Private</i>	58	—	—	—	2 339	285	1	—	—	2 625
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av: <i>Mental nursing homes</i>										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner <i>under health authority</i>	88	—	—	—	—	—	6 314	—	—	6 314
2 Enskilda <i>Private</i>	152	—	—	—	—	—	2 748	—	—	2 748
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda <i>Institutions for mentally retarded</i>										
1 Specialsjukhus <i>Hospitals</i>	5	—	—	—	—	—	—	—	1 465	1 465
2 Vårdhem <i>Residential homes</i>	155	—	—	—	—	—	—	—	11 575	11 575

¹ Ett lasarett med 972 vårdplatser, som redovisats här, utgör numera klinik på lasarett typ 3.

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Östergötlands län	36	120	150	139	1 840	2 008	1 464	–	764	6 485
1 Lasarett typ 1	1	–	76	60	458	1 122	88	–	–	1 804
Lasarett typ 2	1	–	74	33	425	443	77	–	–	1 052
Lasarett mfl typ 3	4	120	–	46	499	436	–	–	–	1 101
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	–	–	–	–	–	920	–	–	920
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	5	–	–	–	318	7	–	–	–	325
2 Kommuns socialnämnd	2	–	–	–	60	–	–	–	–	60
3 Enskilda	2	–	–	–	80	–	–	–	–	80
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	7	–	–	–	–	–	310	–	–	310
2 Enskilda	4	–	–	–	–	–	69	–	–	69
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	1	–	–	–	–	–	–	–	112	112
2 Vårdhem	8	–	–	–	–	–	–	–	652	652
Jönköpings län	62	90	86	101	1 266	1 541	1 640	153	669	5 546
1 Lasarett typ 1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett typ 2	1	–	86	45	330	581	947	153	–	2 142
Lasarett mfl typ 3	3	90	–	56	287	545	132	–	–	1 110
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	1	–	–	–	–	217	–	–	–	217
3 Lasarett för psykiatrisk vård	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	8	–	–	–	543	108	–	–	–	651
2 Kommuns socialnämnd	2	–	–	–	35	–	–	–	–	35
3 Enskilda	4	–	–	–	71	90	–	–	–	161

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Kalmar län	45	–	68	85	1 308	880	1 501	–	357	4 199
1 Lasarett typ 1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett typ 2	1	–	38	28	112	512	37	–	–	727
Lasarett mfl typ 3	3	–	30	57	172	338	837	–	–	1 434
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	14	–	–	–	1 024	30	103	–	–	1 157
2 Kommuns socialnämnd	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Enskilda	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	4	–	–	–	–	–	264	–	–	264
2 Enskilda	14	–	–	–	–	–	260	–	–	260
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2 Vårdhem	9	–	–	–	–	–	–	–	357	357
Gotlands kommun	12	24	54	21	281	245	303	–	153	1 081
1 Lasarett typ 1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett typ 2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett mfl typ 3	2	24	54	21	90	245	–	–	–	434
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	–	–	–	–	–	280	–	–	280
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	3	–	–	–	143	–	–	–	–	143
2 Kommuns socialnämnd	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Enskilda	2	–	–	–	48	–	–	–	–	48

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Kristianstads län	37	26	64	113	1 195	1 070	694	–	605	3 767
1 Lasarett typ 1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett typ 2	1	–	64	52	227	469	96	–	–	908
Lasarett mfl typ 3	4	26	–	61	477	601	92	–	–	1 257
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	7	–	–	–	392	–	27	–	–	419
2 Kommuns socialnämnd	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Enskilda	2	–	–	–	99	–	–	–	–	99
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	4	–	–	–	–	–	254	–	–	254
2 Enskilda	12	–	–	–	–	–	225	–	–	225
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	1	–	–	–	–	–	–	–	106	106
2 Vårdhem	6	–	–	–	–	–	–	–	499	499
Malmö kommun	11	94	141	84	946	1 206	931	–	286	3 688
1 Lasarett typ 1	1	94	141	84	177	1 206	135	–	–	1 837
Lasarett typ 2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett mfl typ 3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	–	–	–	–	–	670	–	–	670
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	1	–	–	–	744	–	126	–	–	870
2 Kommuns socialnämnd	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Enskilda	2	–	–	–	25	–	–	–	–	25

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förlös- nings vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Hallands län	23	44	44	71	821	1 188	602	–	250	3 020
1 Lasarett typ 1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett typ 2	1	44	44	37	175	421	57	–	–	778
Lasarett mfl typ 3	2	–	–	34	120	373	311	–	–	838
2 Andra sjukhus av lasarettsskarakär	2	–	–	–	–	374	–	–	–	374
3 Lasarett för psykiatrisk vård	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	5	–	–	–	465	20	–	–	–	485
2 Kommuns socialnämnd	1	–	–	–	38	–	–	–	–	38
3 Enskilda	2	–	–	–	23	–	–	–	–	23
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	2	–	–	–	–	–	184	–	–	184
2 Enskilda	3	–	–	–	–	–	50	–	–	50
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2 Vårdhem	5	–	–	–	–	–	–	–	250	250
Göteborgs kommun	15	142	128	172	2 430	2 423	1 510	–	–	6 805
1 Lasarett typ 1	1	–	–	85	–	1 876	62	–	–	2 023
Lasarett typ 2	1	–	128	87	–	327	46	–	–	588
Lasarett mfl typ 3	3	142	–	–	1 319	95	–	–	–	1 556
2 Andra sjukhus av lasarettsskarakär	1	–	–	–	–	49	–	–	–	49
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	–	–	–	–	–	1 337	–	–	1 337
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	3	–	–	–	692	76	–	–	–	768
2 Kommuns socialnämnd	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Enskilda	3	–	–	–	419	–	–	–	–	419

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förlös- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Älvsborgs län	43	141	74	124	1 469	1 955	2 289	-	847	6 899
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	2	61	74	97	495	1 275	1 786	-	195	3 983
Lasarett mfl typ 3	4	80	-	27	232	495	-	-	-	834
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	12	-	-	-	591	30	30	-	-	651
2 Kommuns socialnämnd	2	-	-	-	123	-	-	-	-	123
3 Enskilda	2	-	-	-	28	155	-	-	-	183
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	3	-	-	-	-	-	207	-	-	207
2 Enskilda	11	-	-	-	-	-	266	-	-	266
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Vårdhem	7	-	-	-	-	-	-	-	652	652
Skaraborgs län	24	52	59	85	677	902	1 393	-	522	3 690
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett mfl typ 3	4	52	59	85	369	902	29	-	-	1 496
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	-	-	-	-	-	750	-	-	750
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	4	-	-	-	270	-	-	-	-	270
2 Kommuns socialnämnd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Enskilda	1	-	-	-	38	-	-	-	-	38

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Skaraborgs län (forts)										
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	4	–	–	–	–	–	511	–	–	511
2 Enskilda	6	–	–	–	–	–	103	–	–	103
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2 Vårdhem	4	–	–	–	–	–	–	–	522	522
Värmlands län										
	22	59	67	131	1 352	1 313	1 321	–	374	4 617
1 Lasarett typ 1										
Lasarett typ 2	1	–	67	49	220	550	115	–	–	1 001
Lasarett mfl typ 3	5	59	–	74	496	733	38	–	–	1 400
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär										
	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård										
	1 ¹	–	–	–	–	–	972 ¹	–	–	972 ¹
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	8	–	–	8	604	30	–	–	–	642
2 Kommuns socialnämnd	2	–	–	–	32	–	–	–	–	32
3 Enskilda	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	1	–	–	–	–	–	152	–	–	152
2 Enskilda	2	–	–	–	–	–	44	–	–	44
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2 Vårdhem	2	–	–	–	–	–	–	–	374	374

¹ Utgör numera klinik på Kristinehamns sjukhus (lasarett typ 3).

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings vård	Vård av lång- varigt kropps- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Örebro län	29	57	72	92	1 320	1 400	1 138	–	735	4 814
1 Lasarett typ 1	1	57	72	55	437	1 000	714	–	–	2 335
Lasarett typ 2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett mfl typ 3	2	–	–	37	176	373	–	–	–	586
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	12	–	–	–	538	27	19	–	–	584
2 Kommuns socialnämnd	1	–	–	–	52	–	–	–	–	52
3 Enskilda	1	–	–	–	117	–	–	–	–	117
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	5	–	–	–	–	–	405	–	–	405
2 Enskilda	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	1	–	–	–	–	–	–	–	197	197
2 Vårdhem	6	–	–	–	–	–	–	–	538	538
Västmanlands län	16	100	75	111	696	1 182	362	–	801	3 327
1 Lasarett typ 1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Lasarett typ 2	1	100	–	75	88	722	102	–	–	1 087
Lasarett mfl typ 3	4	–	75	36	313	460	–	–	–	884
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3 Lasarett för psykiatrisk vård	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	2	–	–	–	140	–	–	–	–	140
2 Kommuns socialnämnd	1	–	–	–	144	–	–	–	–	144
3 Enskilda	1	–	–	–	11	–	–	–	–	11

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Gävleborgs län	20	54	61	101	1 225	1 350	977	-	375	4 143
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	54	61	26	74	529	70	-	-	814
Lasarett mfl typ 3	4	-	-	75	563	793	705	-	-	2 136
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	7	-	-	-	544	28	-	-	-	572
2 Kommuns socialnämnd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Enskilda	2	-	-	-	44	-	-	-	-	44
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	3	-	-	-	-	-	202	-	-	202
2 Enskilda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Vårdhem	3	-	-	-	-	-	-	-	375	375
Västernorrlands län	31	142	93	115	1 506	1 402	1 426	-	451	5 135
1 Lasarett typ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasarett typ 2	1	73	70	47	286	492	758	-	-	1 726
Lasarett mfl typ 3	4	69	23	68	420	877	286	-	-	1 743
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Lasarett för psykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Sjukstugor och sjukhem/ vårdhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	12	-	-	-	746	33	-	-	-	779
2 Kommuns socialnämnd	1	-	-	-	25	-	-	-	-	25
3 Enskilda	1	-	-	-	29	-	-	-	-	29

[illegible]

Sjukvårdsområde och sjukhus	Antal sjukhus	Antal vårdplatser:								Summa
		Lung- sjuk- vård	Infek- tions- sjuk- vård	Förloss- nings vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykiat- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Norrbottens län (forts)										
5 Sjukhem/vårdhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och lands- tingsfria kommuner	1	—	—	—	—	—	376	—	—	376
2 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	5	—	—	—	—	—	—	—	446	446

Kommentar till bilaga 3

Lasaretten (grupp 1) omfattar:

Typ 1 = Lasarett med 1 000 eller fler vårdplatser för somatisk akutvård (d v s vårdplatser för psykiatri och långvarigt kroppssjuka medräknas ej vid typindelningen; de ingår dock i de redovisade platsantalen).

Typ 2 = Lasarett med 500-999 sådana vårdplatser.

Typ 3 = Lasarett med mindre än 500 sådana vårdplatser. I typ 3 har också inräknats lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård jämte Vasa sjukhus för långvarigt kroppssjuka.

De vårdformer som specificeras i tabellhuvudet är sådana, för vilka särskilda sjukhus eller sjukhem alltså förekommer. Den största vårdformen är som synes »Övrig somatisk vård». Den omfattar bland annat invärtesmedicinska och ki-

urgiska kliniker och de flesta övriga av lasarettens specialkliniker, men även allmän sjukavdelning på lasarett och sjukhem ingår där.

Bilagan omfattar samtliga vårdplatser i riket.

Den geografiska indelningsgrunden är sjukvårdsområdena (se karta 1).

Sjukhus för vilket staten är huvudman, primärkommunala och enskilda anstalter har förts till det sjukvårdsområde där de är belägna.

Omsorgsstyrelsernas sjukvårdsområden för psykiskt utvecklingsstörda skiljer sig från kroppssjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukvårdsområden vad beträffar Göteborgs kommun och Göteborgs och Bohus läns landsting som bildar särskilt sjukvårdsområde. Vårdplatserna för psykiskt utvecklingsstörda inom detta område har dock förts till de sjukvårdsområden där de varit belägna.

Hänsyn har inte tagits till separatavtal mellan huvudmän om rätt för den ena att disponera den andras vårdplatser.

Bilaga 4 Annex 4**Läkartjänster vid lasarett och specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda vid 1974 års ingång¹***Posts for doctors at certain hospitals*

Källa: Förteckning över sjukvårdsanläggningar m m 1974 (MF 1974:99).

I = Undervisningsavdelning.

II = Annan avdelning.

Kliniker eller andra självständiga sjukhusavdelningar	Över- läkare	Bitr över- läkare	Avdel- nings- läkare	Under- läkare/ AT-lä- kare	Tjänster i enbart öppen vård ²	Summa tjänster
A. Kroppssjukvård	Summa I 442	637	230	1 130	89	2 528
	II 1 117	869	156	1 680	268	4 090
	Total S:a 1 559	1 506	386	2 810	357	6 618
Allmänna avdelningar	II 6	3	–	11	–	20
Anestesiavdelningar	I 21	38	9	85	–	153
	II 114	78	7	114	–	313
Audiologiska avdelningar	I 7	2	–	2	–	11
	II 2	2	–	1	–	5
Barnkliniker:						
medicinska barnkliniker	I 15	41	13	63	4	136
	II 45	49	9	95	55	253
kirurgiska barnkliniker	I 6	8	10	23	1	48
	II –	1	–	–	–	1
Foniatriska avdelningar	I 6	2	1	1	–	10
	II 1	–	–	–	–	1
Hudkliniker	I 8	20	4	26	6	64
	II 16	14	4	13	18	65
Kliniker för invärtes sjukdomar:						
medicinska kliniker	I 23	54	26	115	9	227
	II 125	118	28	373	21	665
somatiska avdelningar på sjukhus för psykiskt sjuka eller utvecklingsstörda	II 26	8	–	16	–	50
allergologiska kliniker	I 3	6	1	7	2	19
	II 1	2	–	–	–	3
endokrinologiska kliniker	I 5	5	2	8	–	20
infektionskliniker och lasarett för infektionssjukvård	I 9	24	10	29	2	74
	II 21	20	2	32	–	75
kardiologiska avdelningar	I 12	8	1	11	–	32
	II 2	2	–	2	–	6
lungkliniker och lasarett för lungsjukvård	I 10	10	3	24	1	48
	II 28	18	1	27	3	77
medicinska njurkliniker	I 8	5	2	12	1	28
	II 2	3	–	6	–	11
reumatologiska kliniker	I 4	7	2	10	1	24
	II 13	6	–	16	1	36
yrkesmedicinska kliniker	I 4	3	–	5	–	12
	II 2	2	–	1	–	5
yrkesdermatologiska kliniker	I 2	–	1	2	1	6
Kliniker för långvarigt kroppssjuka	I 6	9	1	21	–	37
	II 87	64	5	123	–	279
Kliniker för kirurgiska sjukdomar:						
kirurgiska kliniker	I 21	48	25	87	7	188
	II 128	117	42	356	15	658

¹ I tabellen har medtagits även större enskilda sjukvårdsanstalter av lasarettskaraktär. – ² För vidareutbildade läkare.

Kliniker eller andra självständiga sjukhusavdelningar		Över- läkare	Bitr över- läkare	Avdel- nings- läkare	Under- läkare/ AT-lä- kare	Tjänster i enbart öppen vård ²	Summa tjänster
extremitets- och handkirurgiska kliniker	I	6	–	1	2	1	10
	II	2	1	–	–	–	3
neurokirurgiska kliniker	I	7	17	9	24	–	57
	II	1	3	1	1	–	6
neurotraumatologisk klinik	I	1	–	1	1	–	3
ortopediska, ortopedkirurgiska och ortopedisk–skelettkirurgiska kliniker	I	18	25	9	56	8	116
	II	33	37	7	59	12	148
plastikkirurgiska kliniker	I	6	7	7	16	1	37
	II	2	3	2	4	–	11
thoraxkirurgiska kliniker	I	8	10	6	24	1	49
	II	2	1	–	2	–	5
urologiska kliniker	I	10	9	5	17	–	41
	II	11	5	2	7	–	25
Kliniska laboratorier: ¹							
blodcentraler	I	8	7	3	9	–	27
	II	1	2	–	3	1	7
bakteriologiska laboratorier	I	14	7	1	17	1	40
	II	18	7	–	4	–	29
fysiologiska laboratorier	I	12	15	3	22	–	52
	II	16	8	1	5	–	30
kemiska laboratorier	I	15	15	2	22	–	54
	II	39	21	–	17	–	77
neurofysiologiska laboratorier	I	8	7	2	10	–	27
	II	2	1	1	1	–	5
virologiska laboratorier	I	4	2	1	5	–	12
cytologiska och cytodiagnostiska laboratorier	I	7	4	1	8	–	20
näringsfysiologiskt laboratorium	I	1	–	–	2	–	3
genetiskt laboratorium	I	1	–	–	–	–	1
farmakologiska avdelningar	I	3	2	–	2	–	7
Kvinnokliniker	I	13	45	18	65	9	150
	II	67	67	18	131	26	309
Neurologiska kliniker	I	12	27	3	36	5	83
	II	6	3	–	7	3	19
Patologavdelningar	I	24	11	–	23	–	58
	II	33	8	–	13	–	54
Radiologiska avdelningar:							
röntgen- och röntgendiagnostiska avdelningar	I	30	37	16	89	8	180
	II	142	131	16	132	18	439
D:o thorax	I	1	1	–	–	–	2
D:o barn	I	2	2	–	4	–	8
	II	2	2	–	2	–	6
D:o neuro	I	1	1	1	3	–	6
radioterapeutiska kliniker, allmänna	I	11	20	10	30	–	71
	II	10	7	1	3	1	22
radioterapeutiska kliniker, gynekologiska	I	6	6	3	10	–	25
	II	1	–	–	–	–	1
Rehabiliteringskliniker (inkl fysikalisk medicin och sjukgymnastikavdelningar)	I	8	12	–	13	1	34
	II	14	7	1	13	2	37
D:o neurologiska	I	2	4	–	5	–	11
	II	1	–	–	1	–	2
Socialmedicinska avdelningar	I	6	8	–	8	–	22
	II	1	1	–	2	–	4
Ögonkliniker	I	14	22	4	36	11	87
	II	43	22	2	41	52	160

¹ Inkl Göteborgs laboratorium. – ² För vidareutbildade läkare.

Kliniker eller andra självständiga sjukhusavdelningar		Över- läkare	Bitr över- läkare	Avdel- nings- läkare	Under- läkare/ AT-lä- kare	Tjänster i enbart öppen vård ⁴	Summa tjänster
Öron-, näs- och halskliniker	I	13	24	13	40	8	98
	II	51	25	6	46	40	168
B. Psykiatrisk vård¹	Summa I	33	83	18	139	2	275
	II	213	198	13	398	36	858
	Total summa	246	281	31	537	38	1 133
Psykiatriska kliniker ²	I	21	61	13	109	–	204
	II	143	140	10	332	34	659
Kliniker för alkoholsjukdomar	I	3	4	2	6	–	15
	II	10	8	2	13	–	33
Narkomanvårdskliniker	I	–	1	–	–	–	1
	II	1	3	–	5	–	9
Barn- och ungdomspsykiatriska kliniker	I	8	15	3	24	2	52
	II	26	29	–	42	2	99
Avdelningar för hjälpverksamhet och familjevård eller annan öppen vård ³	I	1	2	–	–	–	3
	II	25	13	1	1	–	40
Specialavdelningar	II	8	5	–	5	–	18
C. Vård av psykiskt utvecklingsstörda							
	Total summa II	9	5	–	9	–	23
Summa A–C	Grand Total	1 814	1 792	417	3 356	395	7 774

¹ Fr o m 1966 har ur kategorin »Psykiatrisk vård» utbrutits dels läkare vid specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda (se under C) och dels läkare vid statens rättspsykiatriska kliniker och stationer (15 överläkare, 14 bitr överläkare och 7 underläkare eller summa 36 läkare). – ² Inkl dagsjukvård. – ³ Öppen vård och öppen mottagning. –

⁴ För vidareutbildade läkare.

Bilaga 5 Annex 5

Läkare och tandläkare med specialistbehörighet

1. Antalet läkare med specialistbehörighet 31/12 1972 och 31/12 1973

Number of physicians with specialist qualifications

Källa: Register hos socialstyrelsens nämnd för läkares vidareutbildning.

Specialiteter <i>Specialities</i>	1972	1973	Netto- skillnad
A) I kungörelsen angivna specialiteter According to official decree			
00 Allmänläkarkompetens <i>General qualifications</i>	—	665 ¹	+ 665 ¹
01 Anestesiologi <i>Anesthesiology</i>	191	265	+ 74
05 Barnaålderns invärtes sjukdomar <i>Pediatrics</i>	522	587	+ 65
08 Hudsjukdomar och veneriska sjukdomar <i>Dermato-Venereology</i>	145	160	+ 15
10 Allmän internmedicin <i>Internal medicine</i>	1 636	1 735	+ 99
11 Endokrina sjukdomar <i>Metabolic diseases</i>	111	117	+ 6
12 Hjärtsjukdomar <i>Cardiovascular diseases</i>	433	450	+ 17
13 Akuta infektionssjukdomar <i>Infectious diseases</i>	88	105	+ 17
14 Lungsjukdomar <i>Pulmonary diseases</i>	243	245	+ 2
15 Matsmålningsorganens medicinska sjukdomar <i>Gastro-intestinal diseases</i>	78	82	+ 4
16 Medicinska njursjukdomar <i>Kidney medicine</i>	16	22	+ 6
17 Reumatiska sjukdomar <i>Rheumatology</i>	32	40	+ 8
18 Långvårdsmedicin <i>Geriatrics</i>	32	57	+ 25
20 Allmän kirurgi <i>Surgery</i>	1 083	1 162	+ 79
21 Barnkirurgi <i>Child surgery</i>	34	43	+ 9
22 Handkirurgi <i>Hand surgery</i>	19	21	+ 2
23 Neurokirurgi <i>Neuro-surgery</i>	38	45	+ 7
24 Ortopedisk kirurgi <i>Orthopedics</i>	217	253	+ 36
25 Plastikkirurgi <i>Plastic surgery</i>	38	46	+ 8
26 Thoraxkirurgi <i>Thoracic surgery</i>	21	30	+ 9
27 Urologisk kirurgi <i>Urologic surgery</i>	49	58	+ 9
30 Blodgruppsserologi <i>Bloodgroup serology</i>	6	9	+ 3
31 Klinisk bakteriologi <i>Clinical bacteriology</i>	58	67	+ 9
32 Klinisk fysiologi <i>Clinical physiology</i>	54	65	+ 11
33 Klinisk kemi <i>Clinical chemistry</i>	75	85	+ 10
34 Klinisk neurofysiologi <i>Clinical neuro-physiology</i>	16	20	+ 4
35 Klinisk patologi <i>Clinical pathology</i>	108	117	+ 9
36 Klinisk virologi <i>Clinical virology</i>	14	14	0
40 Kvinnosjukdomar och förolossningar <i>Gynaecology and obstetrics</i>	557	605	+ 48
45 Nervsjukdomar <i>Neurology</i>	119	125	+ 6
50 Allmän psykiatri <i>Psychiatry (adult)</i>	484	562	+ 78
51 Barn- och ungdomspsykiatri <i>Child and adolescent psychiatry</i>	87	105	+ 18
52 Rättsspsykiatri <i>Forensic psychiatry</i>	17	18	+ 1
60 Röntgendiagnostik <i>X-ray diagnostics</i>	500	534	+ 34
61 Allmän radioterapi <i>Radiotherapy, X-ray therapy</i>	191	194	+ 3
62 Gynekologisk radioterapi <i>Gynaecological radiotherapy</i>	16	18	+ 2
65 Ögonsjukdomar <i>Ophthalmology</i>	255	283	+ 28
70 Öron-, näs- och halssjukdomar <i>Oto-rhino-laryngology</i>	362	379	+ 17
71 Hörselrubbingar <i>Audiology</i>	1	4	+ 3
72 Röst- och talrubbingar <i>Phoniatrics</i>	13	14	+ 1
75 Medicinsk rehabilitering <i>Rehabilitation (medicine)</i>	10	21	+ 11
80 Tandernas sjukdomar <i>Stomatology</i>	31	30	- 1
B) Enligt övergångsbestämmelserna medgivna specialiteter			
<i>Transitionary licensed</i>			
81 Massage och sjukgymnastik <i>Physiotherapy</i>	3	3	0
82 Radiumbehandling, endast hudsjukdomar <i>Dermato radiotherapy</i>	1	1	0
83 Röntgenbehandling, endast hudsjukdomar <i>Dermato X-ray therapy</i>	1	1	0
84 Röntgenbehandling, endast kvinnosjukdomar <i>Gynaecological X-ray therapy</i>	7	7	0
85 Röntgenundersökning, endast lungsjukdomar <i>Pulmonary X-ray diagnostics</i>	11	10	- 1
86 Röntgenundersökning, endast ortopedi <i>Orthopedic X-ray diagnostics</i>	5	5	0
Summa Total	8 028	9 484 ¹	+ 1 456 ¹

¹ Allmänläkarkompetens ny specialitet fr o m 1973.

2. Antalet tandläkare med specialistbehörighet 1965–1973

Number of dentists with specialist qualifications

Källa: Register hos socialstyrelsens nämnd för tandläkares specialistbehörighet.

Specialiteter <i>Specialities</i>	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
1 Barntandvård <i>Pedodontics</i>	27	30	35	38	47	56	59	65	73
2 Tandreglering <i>Orthodontics</i>	71	78	84	101	107	128	143	149	166
3 Tandlossningssjukdomar <i>Periodontics</i>	5	11	15	17	18	27	34	40	52
4 Tandsystemets kirurgiska sjukdomar <i>Oral surgery</i>	33	38	39	45	53	68	70	80	90
5 Rotbehandling <i>Endodontics</i>	4	5	7	9	10	12	14	14	19
Summa <i>Total</i>	140	162	180	210	235	291	320	348	400

Kommentar till bilaga 5

Från och med år 1961 har läkares rätt att beteckna sig som specialist blivit föremål för författningsreglering; se 2 § o f kungörelsen den 25 november 1960 (SFS 1960:653) med tillämpningsföreskrifter till lagen om behörighet att utöva läkaryrket.

Specialistbehörighet meddelas av en särskilt för ändamålet inrättad nämnd inom socialstyrelsen, kallad *nämnden för läkares vidareutbildning*.

Tidigare hade inom Sveriges läkarförbund funnits en motsvarande reglering för dess medlemmar. Enligt kungörelsen skall de, som före 1961 års ingång av läkarförbundet erhållit rätt att beteckna sig som specialister, bibehållas vid denna rätt, även sedan den nya ordningen trätt i kraft.

Antalet meddelade behörigheter som specialist är icke liktydigt med det totala antalet läkare med specialistbehörighet. Det är nämligen vanligt, att en och samma läkare förvärvar behörighet i flera

specialiteter. Här redovisas antalet meddelade specialistbehörigheter vid utgången av år 1972 och 1973. Dessa fördelar sig på 6 219 resp 7 304 läkare. De anförda siffrorna innebär, att antalet specialiteter per läkare vid slutet av år 1973 uppgick till 1,30.

Från och med år 1964 kan tandläkare förvärva bevis om specialistkompetens. I medicinalstyrelsens anvisningar till kungl kungörelse och cirkulär den 26 februari 1965 (MF nr 24 och 25) har vissa riktlinjer meddelats rörande fullgörande av utbildning för att uppnå specialistbehörighet.

Ärenden angående specialistkompetens handlägges av en särskild nämnd inom socialstyrelsen, kallad *nämnden för tandläkares specialistbehörighet*. Legitimerad tandläkare, som före 1964 års ingång erhållit tillstånd av Sveriges tandläkarförbund att tillkännage viss specialitet har rätt att beteckna sig som specialist även efter den nya ordningens ikraftträdande.

Bilaga 6 Annex 6**Befolkningsstatistik Vital statistics****Folkmääng år 1973 Population 1973**

Källa: SCB »Folkmääng» 31 dec 1973, del 3 (SOS)

Sjukvårdsområden Counties, county boroughs	Rikets folkmääng No. inhabitants	
	den 31/12 on 31st Dec.	medelfolk- määng mean popula- tion
Stockholms län	1 485 587	1 485 619
Uppsala län	226 502	225 138
Södermanlands län	249 184	248 868
Östergötlands län	385 808	385 456
Jönköpings län	300 548	300 432
Kronobergs län	168 199	167 814
Kalmar län	240 087	240 134
Gotlands kommun	53 950	53 878
Blekinge län	154 634	154 636
Kristianstads län	268 199	267 408
Malmö kommun	251 431	254 732
Malmöhus län i övrigt	480 317	475 931
Hallands län	212 490	210 383
Göteborgs kommun	449 470	452 986
Göteb o Bohus län i övr	264 384	262 480
Älvsborgs län	412 414	410 294
Skaraborgs län	261 471	260 705
Värmlands län	283 246	283 461
Örebro län	273 561	273 896
Västmanlands län	260 074	260 623
Kopparbergs län	278 104	277 778
Gävleborgs län	292 021	292 472
Västernorrlands län	267 273	267 446
Jämtlands län	132 542	132 397
Västerbottens län	233 865	233 609
Norrbotbens län	259 067	258 198
Summa Total 1973	8 144 428	8 136 774
» » 1972	8 129 160	8 122 293
» » 1971	8 115 426	8 098 328
» » 1970	8 081 229	8 042 797
» » 1969	8 004 377	7 968 018
» » 1968	7 931 659	7 912 216
» » 1967	7 892 774	7 867 931
» » 1965	7 772 506	7 733 853
» » 1960	7 497 967	7 480 395
» » 1955	7 290 112	7 262 388
» » 1950	7 041 829	7 014 005

**Folkmäängden efter kön och ålder den 31/12 1973
Population according to sex and age**

Källa: SCB Befolkningsförändringar, del 3, 1973 (SOS)

Ålder Age	Män Males	Kvinnor Females	Summa Total
0 år years	55 821	52 850	108 671
1 »	57 175	54 243	111 418
2 »	58 027	54 993	113 020
3 »	55 674	53 244	108 918
4 »	55 362	52 202	107 564
0-4 »	282 059	267 532	549 591
5-9 »	309 247	293 781	603 028
10-14 »	274 874	260 355	535 229
15-19 »	275 133	262 073	537 206
20-24 »	297 890	287 534	585 424
25-29 »	349 703	330 157	679 860
30-34 »	285 945	266 402	552 347
35-39 »	233 506	223 467	456 973
40-44 »	225 435	223 254	448 689
45-49 »	241 788	241 973	483 761
50-54 »	268 204	268 704	536 908
55-59 »	243 286	248 020	491 306
60-64 »	239 321	248 803	488 124
65-69 »	199 161	223 367	422 528
70-74 »	149 081	183 319	332 400
75-79 »	97 912	132 416	230 328
80-84 »	52 750	80 235	132 985
85-89 »	22 597	36 561	59 158
90-94 »	5 730	10 221	15 951
95- »	903	1 729	2 632
Summa Total	4 054 525	4 089 903	8 144 428

På 1 000 av medel- folkmängden <i>Per 1 000 of mean population</i>	Vigda par <i>Marri- ages</i>	Levande födda <i>Live births rate</i>	Döda (utom död- födda) <i>Crude death rate</i>	Späd- barns- dödlig- het ¹ <i>Infant morta- lity¹</i>
Sverige				
1901/05	5,90	26,12	15,48	91,0
1921/25	6,34	19,14	12,06	59,9
1931/35	7,31	14,10	11,64	50,1
1941/45	9,64	18,75	10,64	31,0
1950	7,73	16,45	10,02	21,0
1955	7,19	14,78	9,45	17,4
1960	6,70	13,66	10,04	16,6
1961	6,97	13,89	9,78	15,8
1962	7,13	14,19	10,16	15,3
1963	7,03	14,85	10,05	15,0
1964	7,63	16,01	10,01	14,2
1965	7,75	15,88	10,11	13,3
1966	7,83	15,80	10,05	12,6
1967	7,19	15,42	10,14	12,9
1968	6,61	14,29	10,42	13,1
1969	6,07	13,51	10,46	11,7
1970	5,38	13,70	9,95	11,0
1971	4,93	14,14	10,21	11,1
1972	4,76	13,82	10,35	10,8
1973	4,70	13,48	10,52	9,9
Danmark (1972)				
Finland (1972)	6,6	15,2	10,1	13,5
Island (1972)	7,7	12,7	9,6	11,3
Norge (1972)	8,1	21,9	6,9	11,6
Neder- länderna (1972)	7,3	16,3	10,0	11,3
Frankrike (1972)	8,8	16,1	8,5	11,4
Schweiz (1972)	8,1	16,9	10,8	16,0
England och Wales (1972)	6,8	14,4	8,7	13,1
Västtyskland (1972)	8,6	14,8	12,1	17,3
USA (1972)	6,7	11,4	11,8	22,5
Japan (1971)	10,9	15,6	9,4	18,5
Nya Zeeland (1972)	10,5	19,3	6,6	11,7
Östtyskland (1972)	9,2	21,8	8,5	16,5
Sovjetunionen (1972)	7,8	11,8	13,8	17,7
	9,4	18,0	8,5	24,3

Sveriges folkmängd framgår av tabellerna sidan 136. Uppgifterna i dessa liksom nedanstående uppgifter för år 1973 är definitiva. Under år 1973 föddes 110 415 barn, varav 109 637 levande, avled 85 534 personer, varav 1 057 i första levnadsåret, ingicks 36 612 äktenskap och noterades en total folkökning, inklusive invandringsunderskott, på 12 169 personer. Vissa relationstal, som kan beräknas på dylika tal, ställer sig för Sverige och vissa andra stater som framgår av tablån ovan som i huvudsak hämtats ur »Statistical Yearbook» och »Statistisk årsbok» (statistiska centralbyrån).

Av de levande födda (år 1973) var 28,4 % födda utom äktenskap.

Den återstående medellivslängden vid födel- sen var i Sverige för män resp kvinnor under perioden (1751/90) 33,72 och 36,64, (1901/10) 54,53 och 56,98 och (1968/72) 71,91 och 76,96.

Sistnämnda tal hävdar sig väl vid jämförelse med dem i andra länder, även om man väljer de högsta, vilket antydes av följande uppgifter för män resp kvinnor:

Danmark (1969/70) 70,8 och 75,7, Finland (1969) 66,0 och 73,6, Norge (1966/70) 71,09 och 76,83, England och Wales (1968/70) 68,6 och 74,9, Nederländerna (1971) 71,0 och 76,7, Väst-Tyskland (1968/70) 67,3 och 73,4, USA (1971) 67,4 och 74,8, Japan (1968) 69,05 och 74,30 och Nya Zeeland (1960/62) 68,44 och 73,75.

¹ Döda i första levnadsåret av 1 000 levande födda. *Dead during first year of life per 1 000 live births.*

Antal döda per 100 000 invånare *Annual number of deaths per 100 000 inhabitants*

Dödsorsak (huvudgrupper enligt internationell klassifikation) <i>Cause of death (International Classification)</i>	Årligen 1936/40	Årligen 1941/45	Årligen 1946/50	Årligen 1951/55	Årligen 1956/60	År 1965	År 1970	År 1972	År 1973
Tuberkulos <i>Tuberculosis</i>	81	69	39	16	8	5	5	4	4
Andra infektionssjukdomar; parasitära sjukdomar <i>Other Infectious and Parasitic Diseases</i>	26	19	10	5	4	4	4	3	3
Tumörer <i>Neoplasms</i>	156	160	164	169	182	195	208	230	232
Endokrina systemets sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättnings-sjukdomar <i>Endocrine Nutritional and Metabolic Diseases¹</i>	15	11	10	17	17	24	17	18	19
Blodbildande organens och blodets sjukdomar <i>Diseases of the Blood and Bloodforming Organs</i>	6	6	6	4	4	4	2	2	2
Mentala rubbningar <i>Mental disorders</i>	3	3	3	4	4	3	5	4	4
Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar <i>Diseases of the Nervous System and Sense Organs</i>	125	121	128	147	148	130	10 ¹	12 ¹	13 ¹
Cirkulationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Circulatory System</i>	305	303	355	337	367	411	526 ¹	554 ¹	565 ¹
Respirationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Respiratory System</i>	114	75	53	52	58	68	60	44	47
Matsmältningsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Digestive System</i>	51	43	37	40	38	42	40	44	44
Uro-genitalorganens sjukdomar <i>Diseases of the Genito-urinary System</i>	46	40	35	25	27	27	22	20	19
Komplikationer vid graviditet, förlossning och i puerperiet <i>Complications of Pregnancy, Childbirth and the Puerperium</i>	4	3	1	1	1	0	0	0	0
Hudens och underhudens sjukdomar <i>Diseases of the Skin and Cellular Tissue</i>	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Sjukdomar i muskler, skelett och bindväv <i>Diseases of the Musculoskeletal System and Connective Tissue</i>	4	4	4	5	3	3	3	4	6
Medfödda missbildningar <i>Congenital Malformations</i>	5	8	9	7	7	7	7	7	7
Vissa orsaker till perinatal dödlighet <i>Certain causes of Perinatal Mortality</i>	32	30	24	18	15	13	9	8	7
Symptom och ofullständigt preciserade fall (inkl senilitet) <i>Symptoms and Ill-defined Conditions</i>	137	109	91	58	29	10	6	5	5
Skador genom yttre våld och förgiftning (utom självmord) <i>Accidents, Poisoning and Violence (except suicide)</i>	42	44	38	40	42	45	47	54	53
Självmord och självtillfogad skada <i>Suicide</i>	16	15	15	17	19	19	22	20	21
Summa <i>Total</i>	1 169	1 064	1 023	963	974	1 011	995	1 035	1 051

¹ I den från 1969 gällande klassifikationen (8:e revisionen) har kapitelindelningen ändrats i några fall. Sålunda har bl a centrala nervsystemets kärlsjukdomar flyttats till kapitlet om »cirkulationsorganens sjukdomar» från »nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar». I kapitlet endokrina systemets sjukdomar etc ingår i tabellen allergiska sjukdomar t o m år 1965. För de därefter redovisade åren har dessa sjukdomar delats upp och redovisats på andra kapitel.

TABELLER

Tab. A 1.	Översikt av den slutna vården år 1973
Tab. A 2.	Översikt av sjukhus och vårdplatser för slutna sjukvård den ³¹ / ₁₂ 1973 fördelade efter huvudmannakategori
Tab. A 3.	Sjukhusen år 1973, deras vårdplatser, intagningar, vård dagar och beläggning
Tab. A 4.	Översikt av den slutna vårdens utveckling åren 1930-1973
Tab. A 5.	Vårdplatsantalets förändringar vid samtliga sjukhus åren 1950-1973
Tab. A 6.	Utvecklingsstörda barn och ungdomar fördelade efter boende- och skolform ¹ / ₅ 1973
Tab. A 7.	Utvecklingsstörda i verksamhet för vuxna fördelade efter boende- och verksamhetsform ¹ / ₅ 1973
Tab. A 8.	Patienter i öppen vård (läkarbesök) och röntgenarbeten i öppen och slutna kroppssjukvård år 1973
Tab. A 9.	Personalen vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård år 1973
Tab. A 10.	Tjänster för personal vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård 1973
Tab. A 11.	Vakanser bland personalen vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård 1973
Tab. A 12.	Länsläkare och stadsläkare hösten 1973
Tab. A 13.	Distrikts- och underläkartjänster i öppen vård utanför sjukhus hösten 1973
Tab. A 14.	Distriktssköterskornas verksamhet år 1973
Tab. A 15.	Specifikation av tabell A 14 för år 1973
Tab. A 16.	Mödra- och barnvårdscentraler 1973
Tab. A 17.	Mödra- och barnhälsovården år 1973
Tab. A 18.	Barnhälsovård 1970-1973. Antal ympade barn i åldern 0-7 år
Tab. A 19.	Barnhälsovård 1970-1973. Uppfödning av barn, synprovade och hörselprovade barn
Tab. A 20.	Distriktsbarnmorskornas verksamhet inom mödrahälsovården åren 1969-1973
Tab. A 21.	Verksamheten vid tuberkulosdispensärerna år 1973
Tab. A 22.	Smittkoppsympade barn i olika åldersgrupper i procent av totala antalet barn i resp åldersgrupp i slutet av vecka 36 1973 och 1974 och antalet barn som har ympats under tiden fr o m slutet av vecka 36 1973 t o m slutet av vecka 36 1974
Tab. A 23.	Folk tandvård. Verksamheten år 1973
Tab. A 24.	Antal apotek, dessas försäljningsbelopp och personal år 1973
Tab. B 1.	Den yrkesverksamma personalen i hälso- och sjukvård i slutet av åren 1950-1973

Tab. B 2.	Legitimerade läkare och tandläkare fördelade efter kön och tjänstgöringsområde den 31 december 1973
Tab. B 3.	Läkarkårens utveckling 1930-1973
Tab. B 4.	Sjuksköterskekårens utveckling 1930-1973
Tab. B 5.	Vissa sjukskötersketjänster och barnmorsketjänster år 1973
Tab. C 1.	Statens, allmänna försäkringskassornas, landstingens, städers utom landsting och övriga primärkommuners nettokostnader (drift- och anläggningskostnader) för hälso- och sjukvården åren 1960-1973 (1960/61-1973/74 för staten), milj kr
Tab. C 2.	Försäkringskassornas utgifter för sjukvård år 1973
Tab. C 3.	Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) åren 1960-1973 (1960/61-1973/74 för staten) milj kr
Tab. C 4.	Driftkostnader (brutto) avseende sjukhus för somatisk och (eller) psykiatrisk vård och inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda
Tab. C 5.	Driftkostnad per vård dag resp per intagen 1960-1973
Tab. C 6.	Lasarettens driftkonton år 1973
Tab. D 1.	Antal fall av anmälningspliktiga smittsamma sjukdomar med undantag av veneriska sjukdomar åren 1955-1973 (kliniska fall)
Tab. D 2.	Insjuknade i smittsamma sjukdomar med individuell anmälningsplikt, med undantag av veneriska sjukdomar, länsvis år 1973 enligt internationell klassifikation
Tab. D 3.	Vissa smittsamma sjukdomar 1875-1973. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation
Tab. D 4.	Fall av venerisk sjukdom år 1973 fördelade efter bostadsort
Tab. D 5.	Gonorré 1950-1973
Tab. D 6.	Fall av venerisk sjukdom år 1973 efter ålder och kön
Tab. D 7.	Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1973
Tab. D 8.	Aktuell kariesprocent för permanenta tänder hos i folktandvården undersökta sjuåriga skolbarn 1941-1973
Tab. D 9.	Antal födda barn per vårdplats samt perinatalt döda efter sjukvårdsområde
Tab. D 10.	Antal födda barn år 1973 fördelade efter moderns ålder och bördens ordningsnummer. Relativtal per 100000
Tab. D 11.	Antal födda barn och perinatalt döda efter barnets födelsevikt
Tab. D 12.	Perinatal dödlighet efter bördens ordningsnummer
Tab. D 13.	Perinatal dödlighet efter bördstyp
Tab. D 14.	Perinatal dödlighet efter moderns ålder
Tab. D 15.	Legal aborter 1973 efter tillstånd av socialstyrelsen
Tab. D 16.	Legal aborter 1973 efter tillstånd av två läkare (s k tvåläkarutlåtande) och totala antalet aborter
Tab. D 17.	Legal steriliseringar år 1973